

JOURNAL OF
**INTERNATIONAL MUSEUM
EDUCATION**

TURKEY

ULUSLARARASI MÜZE EĞİTİMİ DERGİSİ

Volume 1

November 2019

E-ISSN: XXXX-XXXX

Editörler

Galip Öner, Erciyes Üniversitesi
Ceren Karadeniz, Ankara Üniversitesi

Yardımcı Editör

Servet Üztemur, Gaziantep Üniversitesi

Yayın Kurulu

Ann ROWSON LOVE - Florida State Üniv. - ABD
Ayşe ÇAKIR İLHAN - Ankara Üniv.
Ayşe OKVURAN - Ankara Üniv.
Ayşem YANAR - Ankara Üniv.
Bahri ATA - Gazi Üniv.
Billur TEKKÖK KARAÖZ - Başkent Üniv.
David ANDERSON - British Columbia Üniv. - Kanada
Didem İŞLEK - Yakın Doğu Üniv. - KKTC
Emine BAYAM - Rahmi M. Koç Müzesi
Evrin ÖLÇER ÖZÜNEL - Hacı Bayram Veli Üniv.
Fethiye ERBAY - İstanbul Üniv.
Kadriye TEZCAN AKMEHMET - Yıldız Teknik Üniv.
Levent MERCİN - Kütahya Dumlupınar Üniv.
Mustafa ÖZTÜRK - Erciyes Üniv.
Müge ARTAR - Ankara Üniv.
Neval AKÇA BERK - Çukurova Üniv.
Ömer ADIGÜZEL - Ankara Üniv.
Patricia VILLENEUVE - Florida State Üniv. - ABD
Serap BUYURGAN - Başkent Üniv.
Susan SPERO - John F. Kennedy Üniv. - ABD
Şule EGÜZ - İnönü Üniv.
Zekiye ÇILDIR GÖKASLAN - Artvin Çoruh Üniv.

Editors

Galip Öner, Erciyes University
Ceren Karadeniz, Ankara University

Associate Editor

Servet Üztemur, Gaziantep University

Editorial Board

Ann ROWSON LOVE - Florida State Univ. - USA
Ayşe ÇAKIR İLHAN - Ankara Univ. – Turkey
Ayşe OKVURAN - Ankara Univ. – Turkey
Ayşem YANAR - Ankara Univ. – Turkey
Bahri ATA - Gazi Univ. – Turkey
Billur TEKKÖK KARAÖZ - Başkent Univ. – Turkey
David ANDERSON - Univ. of British Columbia - Canada
Didem İŞLEK - Yakın Doğu Univ.- KKTC
Emine BAYAM - Rahmi M. Koç Müzesi – Turkey
Evrin ÖLÇER ÖZÜNEL - Hacı Bayram Veli Univ. – Tur.
Fethiye ERBAY - İstanbul Univ.
Kadriye TEZCAN AKMEHMET - Yıldız Teknik Univ. -Tr
Levent MERCİN - Kütahya Dumlupınar Univ. – Turkey
Mustafa ÖZTÜRK - Erciyes Univ. – Turkey
Müge ARTAR - Ankara Univ. – Turkey
Neval AKÇA BERK - Çukurova Univ. – Turkey
Ömer ADIGÜZEL - Ankara Univ. – Turkey
Patricia VILLENEUVE - Florida State Univ. - USA
Serap BUYURGAN - Başkent Univ. – Turkey
Susan SPERO - John F. Kennedy Univ.- USA
Şule EGÜZ - İnönü Univ. – Turkey
Zekiye ÇILDIR GÖKASLAN - Artvin Çoruh Univ. – Tur.

Derginin Künyesi / The Journal Information

Yayıncı ve Derginin Sahibi / *Publisher and Owner*
Yayın Dili / *Language of publication*
Yayın Periyodu / *Publication frequency*
Yayın Türü / *Type of publication*
Yazışma adresi / *Correspondence address*
Telefon / *Phone*
Web Sitesi / *Webpage*
E-Posta / *E-mail*

Galip Öner
Türkçe ve İngilizce / *Turkish and English*
Yılda bir sayı (Kasım) / *Annually (November)*
Sürelî, Hakemli / *Periodical, Peer-reviewed*
Erciyes Üniv. Eğitim Fakültesi A-Blok Kat: 2 No:221
Melikgazi / Kayseri
+90 352 207 6666 - 37074
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/jimuseumed>
jimuseumed@gmail.com / galiponer@erciyes.edu.tr

Bu Sayının Hakemleri / Refereed List of Volume 1

Billur Tekkök Karaöz – Başkent Üniversitesi
Didem İşlek – Yakın Doğu Üniversitesi (2)
Şule Tepetaş Cengiz – Bolu Abant İzzet Baysal Üniv.
Gürkan Moralı – Erciyes Üniversitesi
Kibar Aktın – Sinop Üniversitesi
Levent Mercin – Kütahya Dumlupınar Üniversitesi

Mahir Yerlikaya – Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Mehmet Emin Öztürk – Erciyes Üniversitesi
Mustafa Öztürk – Erciyes Üniversitesi
Neval Akça Berk – Çukurova Üniversitesi
Rıdvan Karabulut – Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi
Seda Bapoğlu Dümenci - MTA

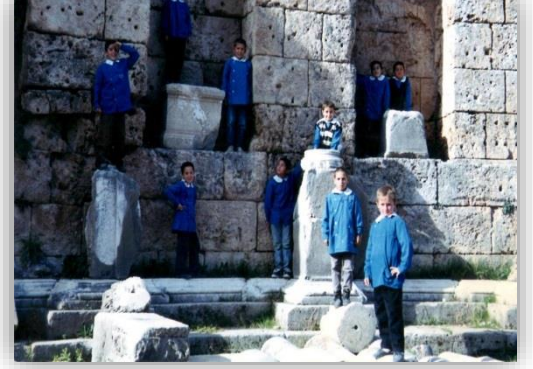
İçindekiler / Table of Contents

Editörden / Editorial	Galip Öner	iii-iv
Makaleler / Articles	Merve Özer & Aslı Yıldırım Polat Parents' Views on Education with the Museum in the Preschool Period <i>Okul Öncesi Dönemde Müze ile Eğitime İlişkin Ebeveyn Görüşleri</i>	1-17
	S. Seda Bapoğlu Dümenci & Müdriye Yıldız Bıçakçı Üstün ve Yetenekli Çocukların Gözüyle Müzedeki Etkinlikler: Şehit Cuma DAĞ Tabiat Tarihi Müzesi <i>Activities in the Museum through the Eyes of Gifted and Talented Children: Şehit Cuma Dağ Natural History Museum</i>	18-31
	Ömer Binekci & Galip Öner Ortaokul Branş Öğretmenlerinin Derslerinde Müzelerden Yararlanma Durumları ile Müze ve Tarihi Mekâna İlişkin Görüşleri <i>Benefitting Situation of Secondary School Branch Teachers from Museums in Their Courses and Their Views on the Museum and Historical Place</i>	32-49
	Ferhat Koray Sağlam & Kadriye Tezcan Akmehmet The Landscape of Peace Education Programs in Children's and Youth Museums <i>Çocuk ve Gençlik Müzelerinde Barış Eğitimi Programlarının Betimlenmesi</i>	50-75
Çeviri Makale / Translated Article	Lucy Maynard Salmon (Çev. Bahri ATA) Tarih Müzesi <i>The Historical Museum</i>	76-88
Kitap İncelemesi / Book Review	Ceren KARADENİZ Türkiye'de Çağdaş Sanat Koleksiyonculuğu <i>Collecting Contemporary Art in Turkey</i>	89-92

Başlarken...

Uluslararası Müze Eğitimi Dergisi'nin (*Journal of International Museum Education/JIMuseumED*) ilk sayısını siz değerli okur ve araştırmacılara sunmaktan mutluluk duyuyorum. Dergi ve içeriği hakkında bilgi vermeden önce sizlere derginin çıkış hikâyesi ve süreci hakkında bilgi vermek istiyorum. İlkokul üçüncü sınıfta Karain Mağarasına, dördüncü sınıfta ise Perge Antik Kenti'ne gerçekleştirilen okul ziyaretlerindeki duyduğum heyecan, merak ve eserlere yönelik şaşkınlığımı hâlâ anımsarım. Bu ziyaretler müze ve tarihi mekânlara olan ilgimin temelini oluşturmuştur. Bu ilgi her geçen gün artarak daha sonraki yaşamımda seyahat ettiğim şehirlerdeki ilk duraklarımın müze ve tarihi mekânlar olmasına katkı sağladığı gibi mesleki yönelimime de, (Sosyal Bilgiler Eğitimi) katkı sağladı. İlkokulda yaptığımız bu ziyaretler, o dönem için, etkinlik temelli veya planlı ziyaretler olmasa da öğrenciler üzerindeki (en azından benim üzerimdeki) katkıları tartışılmaz bir gerçektir.

1999 tarihli Perge Antik Kent'i ziyaretimizden
(kaide üzerindeki kazaklı öğrenci)

Bir açık hava müzesi olarak adlandırılan ülkemizin tarihi ve kültürel zenginliklerini etkili şekilde eğitim öğretim sürecine aktarılması, en az sahip olduğumuz tarihi ve kültürel zenginlikler kadar, önem arz etmektedir. Ancak ülkemizde müze eğitimi çalışmaları uzun zaman az sayıda araştırmacının çabalarıyla devam ettirilmiş ancak yaygın bir etki oluşturulamamıştır. Ancak uluslararası alanda müze eğitimi ile ilgili çalışmaların artması ve bu çalışmalara hızlı ve kolay erişilmesi ülkemizde de müze eğitimine ilişkin çalışmaların artmasını sağlamıştır. Bunlara ek olarak bazı üniversitelerde müzecilik bölümlerinin açılması, ülkemizdeki özel ve devlet müzelerinin sayısının her geçen yıl artması gibi gelişmeler de müze eğitimine yönelimde etkili olmuştur. Bu yönelim doğrultusunda ülkemizde müze eğitimi araştırmaları farklı eğitim sosyal bilim dergilerinde kendisine yer bulmaya çalışmıştır. Bu bağlamda dağınık halde bulunan müze eğitimi ile ilgili çalışmaları bir platform altında toplamak amacıyla 2018 yılında bu alanda bir dergi kurma fikri ortaya çıktı. 2019 yılının ilk aylarında fikrimi paylaştığım değerli hocalarımızın da bu heyecana ortak olmasıyla Uluslararası Müze Eğitimi Dergisi ortaya çıktı.

Uluslararası Müze Eğitimi Dergisi, araştırma, inceleme, kritik, derleme ve çeviri makaleleri yayınlamak amacıyla her eğitim seviyesinde müze eğitimi geliştirmeyi amaçlayan uluslararası, hakemli, kâr amacı gütmeyen, ücretsiz erişim sunan, çevrimiçi akademik bir dergidir. JIMuseumED, başta Türkiye olmak üzere uluslararası literatürde müze eğitimi geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda başta müze eğitimi, tarihi mekânlarda öğretim ve okul dışı öğretim olmak üzere dağınık halde bulunan çalışmaları bir platform altında toplamayı ve bu alanda araştırma yapan araştırmacılara nitelikli ve önemli bir başvuru kaynağı olmayı hedeflemektedir. Ancak ülkemizde müze eğitiminin yanı sıra müzecilik çalışmalarına da katkı sunacak bir platformun olmaması nedeniyle, dergide alan çalışmalarına da yer verilmesi hususunda bazı talepler olmuştur. Bu taleplere ilişkin Uluslararası Müze Eğitimi Dergisi'nin yayın kurulunun görüşü alınarak, ülkemizde müze alan çalışmalarına özgü bir platform oluşturuluncaya kadar, her sayıda en fazla %40 oranında müze alan çalışmalarına da yer verilmesi kararlaştırılmıştır. JIMuseumED her türlü müze, tarihi mekân, örenyeri, bilim merkezi vb. alanlarda yapılan ampirik araştırmaları, derleme ve yayın kritiklerini kabul etmektedir. Dergi yılda bir kez (Kasım ayı) çevrimiçi olarak yayınlanmaktadır. Ancak değerlendirme süreci tamamlanan çalışmalar yeni sayıyı beklemeden ön görünümünden yayınlanmaktadır.

Derginin kurulduğunu sınırlı bir çevreyle paylaşmamıza rağmen JIMuseumED'in ilk sayısına 9 çalışma değerlendirilmek üzere gönderilmiştir. Bu çalışmalardan 4'ü araştırma, 1'i çeviri ve 1'i yayın kritiği olmak üzere toplamda 6'sına bu sayıda yer verilmiştir. Bu çalışmaların 2'si İngilizce olarak yayınlanmıştır. Ülkemiz menşei çalışmaları uluslararası alanyazına katkıda bulunabilmesi başka bir dilde yayınlanması durumunu oldukça önemsiyoruz. Bu çalışmalardan ilki Merve Özer ve Aslı Yıldırım Polat'a ait olan "Parents' Views on Education with the Museum in the Preschool Period" adlı çalışmadır. Bu çalışma okul öncesi eğitimde müze eğitimine ebeveynler perspektifinde ele alması açısından önemli bir çalışmadır. Bu çalışmanın bir diğer önemi ise JIMuseumED'in Dergipark altyapısı altında hizmete açılmasından iki gün sonra, 8 Mayıs 2019'da, dergiye gelen ilk çalışma olmasıdır. Bir diğer çalışma ise Ferhat Koray Sağlam ile Kadriye Tezcan Akmehtem'in "The Landscape of Peace Education Programs in Children's and Youth Museums" adlı çalışmasıdır. Çalışmanın 16 farklı ülkedeki farklı çocuk ve gençlik müzelerinde görev yapmakta olan 77 katılımcıyla gerçekleştirilmesi ve ele alınan müzelerin barış eğitimi programlarının amaç, süreç ve stratejilerinin betimlenmesi boyutlarından önemli bir çalışmadır. Bir diğer değerli araştırma çalışması ise Seda Bapoğlu Dümenci ile Müdriye Yıldız Bıçakçı tarafından yapılan "Üstün ve Yetenekli Çocukların Gözüyle Müzedeki Etkinlikler: Şehit Cuma DAĞ Tabiat Tarihi Müzesi" adlı çalışmadır. Bu çalışmada ilkökulda öğrenim gören üstün ve yetenekli çocukların müzede gerçekleştirilen eğitsel faaliyetlere ilişkin görüşlerine yer verilmiştir. Araştırma çalışmalarının bir diğeri ise Ömer Binekci ile naçizane benim de yer aldığım "Ortaokul Branş Öğretmenlerinin Derslerinde Müzelerden Yararlanma Durumları ile Müze ve Tarihi Mekâna İlişkin Görüşleri" adlı çalışmadır. Bu çalışmada ortaokulda yer alan 11 farklı branştan 22 öğretmenin kendi dersleri perspektifinden müze ve tarihi mekânlara ilişkin görüşleri incelenmiştir. İlk sayımızın çeviri çalışması ise Lucy Maynard Salmon'un "The Historical Museum" (Tarih Müzesi) adlı eserini Türkçe'ye kazandırarak alan yazınımıza katkı sunan Bahri Ata'ya aittir. Son olarak Ebru Nalan Sülün'ün "Türkiye'de Çağdaş Sanat Koleksiyonculuğu" adlı kitap çalışmasını inceleyen Ceren Karadeniz ise ilk sayıya yayın kritiği ile katkı sunmuştur. JIMuseumED'in ortaya çıkmasına katkıda bulunan başta bu sayının yazarlarına, yayın kurulunda yer alan değerli hocalarımıza ve ortak editör Ceren Karadeniz ile editör yardımcısı Servet Üztemur'a teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca bir teşekkür de Sayın Bahri Ata'ya, desteği ve katkılarından dolayı minnettarım.

İçinde bulunduğumuz yılın son ayına girerken 2019'u müze eğitimi açısından önemli gelişmelerin yaşandığı bir yıl olarak ifade edebiliriz. Nitekim JIMuseumED'in kurulmasıyla eş zamanlı olarak Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından da "Müze Eğitimi Sertifika Programı" başlatıldı. Bu program kapsamında farklı branşlardan binlerce öğretmenimize müze eğitimi verilmesi sağlandı. Böyle bir programın başlatılması ve sürdürülmesi ülkemizde, daha önce başarısız olan, müze eğitiminin yaygın etki alanı oluşturmasına katkı sağlayacağı kanaatindeyim. 2019'da yaşanan bir diğer gelişme ise Kültür ve Turizm Bakanlığı'na bağlı müzelere öğretmenlerin ücretsiz ziyaret edebilme imkânının getirilmesi oldu. Şimdi sırada öğretmenlerin öğrencileriyle bu mekânlara ulaşabilmesinin ve yasal süreçlerinin iyileştirilmesi var. 2020'nin ülkemize, eğitim camiamıza güzellikler getirmesi dileğiyle, yeni sayılarda ve müzelerde buluşmak üzere...

Galip Öner

JIMuseumED Editörü

Parents' Views on Education with the Museum in the Preschool Period*

Merve Özer

İstanbul Kültür University

Aslı Yıldırım Polat

Anadolu University

ABSTRACT

Museums support children's imagination, creativity, curiosity, historical thinking skills and are among the first places that come to mind when it comes to learning environments outside the school. In order for children to benefit from museums and to gain the habit of going to museums from to early age; children should be introduced to museums in the pre-school period. Therefore, both the preschool period and the parents who will introduce their children with museums are very important. At this point, parents can go to museums with their children and give them the feeling that museums are a fun and educational place. This study aims to reveal the views and experiences of parents about education by means of museum visits. In this research, phenomenology was used. Participants of the study were determined by criterion sampling from purposeful sampling methods and interviews were conducted with six parents at two sub, two middle and two upper socioeconomic levels. Data were collected with the structured interview questions developed by the researcher and analyzed by phenomenology analysis method. The results of the study showed that although parents who have high socioeconomic level have higher level of knowledge and awareness about the educational function of the museums, most of the parents do not prefer going to museums due to some reasons, such as; traffic, transportation difficulties and expensive museum entrance fees. Parents should therefore be provided with easy and affordable access to museums and encouraged to participate in educational activities in the museum with their children.

Keywords: Museum, education with the museum, parent, child

Type: Research

Article History

Received: 08.05.2019

Accepted: 23.08.2019

Published: 24.08.2019

Corresponding Author:

Merve Özer

SCREENED BY

 iThenticate
Professional Plagiarism Prevention

Göbeklitepe Archaeological Site /
Şanlıurfa

Suggested Citation

Özer, M. & Yıldırım-Polat, A. (2019). Parents' views on education with the museum in the preschool period. *Journal of International Museum Education*, 1(1), 1-17

About The Authors

Merve Özer A research assistant at the Department of Pre school Education at Faculty of Education, Kültür University in Turkey. She is continuing her Ph.D. in Pre school Education in Anadolu University. She carries out studies in the field of museum education, creativity and environmental education. e-post: merve.ozer@iku.edu.tr, *Orcid ID: 0000-0002-8474-1425*

Aslı Yıldırım Polat A assistant professor at the Department of Pre school Education at Faculty of Education, Anadolu University in Turkey. She carries out values education, creativity, teacher training and problem solving. e-post: ayildirim@anadolu.edu.tr, *Orcid ID: 0000-0002-8535-3715*

* This study is produced from the master thesis of the first author.

Okul Öncesi Dönemde Müze ile Eğitime İlişkin Ebeveyn Görüşleri*

Merve Özer

İstanbul Kültür Üniversitesi

Aslı Yıldırım Polat

Anadolu Üniversitesi

ÖZET

Müzeler, çocukların hayal gücünü, yaratıcılığını, merak duygusunu, tarihsel düşünme becerisini destekleyen ve okul dışı öğrenme ortamları denilince akla ilk gelen yerler arasındadır. Çocukların müzelerden faydalanması ve erken yaşlardan başlayarak müzelere gitme alışkanlığını kazanması için; çocuklar müzeler ile okul öncesi dönemde tanıştırılmalıdır. Bu nedenle hem okul öncesi dönem hem de çocuklarını müzeler ile tanıştıracak olan ebeveynler, oldukça önemlidir. Bu noktada ebeveynler, müzelerle çocukları ile giderek onlara müzelerin eğlenceli ve eğitici bir yer olduğu duygusunu verebilirler. Bu araştırmanın amacı ebeveynlerin müze ile eğitime ilişkin görüş ve deneyimlerini ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim kullanılmıştır. Olgubilim çalışmalarında katılımcıların olguya ilişkin algı ve deneyimlerine odaklanılmaktadır. Bu nedenle araştırmanın katılımcıları amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile belirlenmiş ve iki alt, iki orta ve iki üst sosyoekonomik düzeyde toplam altı ebeveyn ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırmacının geliştirdiği yapı yapılandırılmış görüşme soruları ile veri toplanmış ve olgubilim analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda sosyoekonomik düzeyi yüksek olan ebeveynlerin müzelerin eğitim işlevine ilişkin bilgi ve farkındalık düzeyleri daha yüksek olsa da tüm ebeveynler trafik, ulaşım zorluğu, müze giriş ücretlerinin pahalı olması gibi nedenlerden dolayı müzeye gitmeyi tercih etmediği ortaya çıkmıştır. Bu nedenle ebeveynlerin müzelerle kolay ve uygun fiyatlarla erişmeleri ve çocukları ile birlikte müzedeki eğitsel etkinliklere katılmaları sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Müze, müze ile eğitim, ebeveyn, çocuk

Tür: Araştırma

Makale Geçmişi

Gönderim: 08.05.2019

Kabul: 23.08.2019

Yayınlanma: 24.08.2019

Sorumlu Yazar:

Merve Özer

SCREENED BY

 iThenticate
Professional Plagiarism Prevention

Göbeklitepe Arkeolojik Alanı / Şanlıurfa

Önerilen Atf

Özer, M. ve Yıldırım-Polat, A. (2019). Okul öncesi dönemde müze ile eğitime ilişkin ebeveyn görüşleri. *Uluslararası Müze Eğitimi Dergisi*, 1(1), 1-17.

Yazarlar Hakkında

Merve Özer İstanbul Kültür Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümünde araştırma görevlisidir. Doktora Eğitimine Anadolu Üniversite Okul Öncesi Eğitimi anabilim dalında devam etmektedir. Müze eğitimi, yaratıcılık, çevre eğitimi alanlarında çalışmalar yürütmektedir. e-posta: merve.ozer@iku.edu.tr, *Orcid ID: 0000-0002-8474-1425*

Aslı Yıldırım Polat Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümünde doktor öğretim üyesidir. Değerler eğitimi, yaratıcılık, öğretmen eğitimi ve problem çözme alanlarında çalışmalar yürütmektedir. e-posta: ayildirim@anadolu.edu.tr, *Orcid ID: 0000-0002-8535-3715*

* Bu çalışma, birinci yazarın yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

INTRODUCTION

The role of the Parent in Education with the Museum

In the past, museums were considered as boring places where only the artifacts were exhibited (Aktekin, 2008). Nowadays, museums have become complementary to education in the school, which provide students with permanent learning beyond the institutions in which the past is exhibited. The museums, which are one of the most efficient out of classroom environments, have an important place in gaining the desired behaviors to individuals (Buyurgan & Mercin, 2010). According to Mercin and Alakuş (2005), museums are fun learning environments in which creativity and learning by doing fostered, the relationship between the past and the future established and intercultural understanding developed. According to Atagök (1999), museums are the main non-formal educational institutions that provide opportunities for the development of skills such as doing observation, thinking logically, creativity and imagination. In the international field, ICOM (1974) defines the museum as follows: it is education-focused, non-profit organization that collects, investigates, and protects objects that both witness the past and contribute to the development of the society (Tezcan-Akmehmet, 2013). All these definitions emphasize the educational function of museums and show that they are educational institutions.

Today, the educational role of museums is increasing day by day. Getting into interaction with objects in museums, the child is left with an awakened sense of curiosity and gain first-hand experience. This provides a unique opportunity for the preschool child (Hooper-Greenhill, 1999). Because pre-school period is a period in which the development of the child is fast, child is more open to learning and new skills and habits are first started to be formed. One way to support the child's development in this period is to include out-of-school learning environments such as science and arts centers and libraries in children's education. Museums are one of the most preferred places among out-of-school learning environments (Türkmen, 2018). When the child's desire for discovery and touch considered, museums appear as ideal places that meet the needs of children. In the museum, the interaction of the child with objects contributes both to their permanent and multifaceted learning through the use of sensory organs. Krakowski (2012) found that museum experiences of preschool children are still alive even one year after the longitudinal study. This result shows how effective the museums are for permanent learning. In addition to permanent learning; the studies showed that children develop historical empathy skills (Aktın, 2017) and critical thinking skills (Buyurgan, 2017) and easily establish link between past and future and learn by having fun (Karaca, 2018), develop creative and empathy skills and become socialized, and learn to follow the rules (Ünal, 2012). For this reason, going to the museum provides various benefits to the child but, most important of all children can gain the habit of visiting museum. This is why the children should be made aware of these issues in pre school period. Thus, it will be easier for a child to be a regular museum visitor in the future (Göğebakan, 2018).

In addition to the contributions of the museums to the children, it also contributes to the people around the children. In fact, parents are the most influenced ones by these museum visits. Games such as toy museums, childhood museums, science discovery centers are among the rich learning environments where children can spend time together with their parents (Akgün et al., 2017). In this learning environment, it is very important that the parent has a share in the child's learning experiences. Visits to the museum with parents help children to spend quality time with their parents, to strengthen their bond with their parents, and provide intergenerational interaction (Aktaş-Arnas, 2017; Erbay, 2017; Okvuran, 2017). Besides when the child is encouraged in the museum environment, the parent contributes to reasoning and problem solving process of the child (Willard et al., 2019). In a study by Martinko and Luke (2018), it was seen that the historical thinking ability of the child improved thanks to his interaction with his parent. In his study, Okvuran (2017) found out the primary school students consider that visits to the museum with family is more fun than visits to museum with school or with friends while the parents stated that they were happy

to visit the museum and spend time together. As Vygotsky points out in his sociocultural theory, it may be more advantageous for children to learn by collaborating with their peers or parents in contrast to learning by themselves (Falk and Dierking, 2002). Many studies also indicate that the basis of parent-child interaction in museums is based on experience and learning together (Bates, 2018; Haden, 2010; Nadelson, 2013; Wolf and Wood, 2012).

The museums, which are seen as educational institutions in developed countries, can reach millions of visitors in a year. For example; The Louvre Museum in France is one of the most visited museums (Kervankiran, 2014). This result can be contributed to the fact that the individuals living in these developed countries are good museum consumers. Therefore, children should be introduced with museums at an early age so that the museums can become more active parts of our educational life (Dilli and Bapoğlu-Dümenci, 2015). To introduce children with the museum should not be solely left to the responsibility of the preschool education institution. Museum visits, which begin with parents, should continue when the child starts school. Thus, the child who has the habit of visiting the museums with parents will be more likely to continue this habit when he / she is an adult, and brain development and other different aspects of development will be positively affected (Dağal and Bayındır, 2016). In the study of Leftwich and Haywood (2016) with five-year-old children and parents, the interaction between parents and children was shown to increase with parent involvement. This result showed that the parents were also important in museum education as well as other stakeholders such as teachers and museum educators, and that the parents' knowledge and awareness levels were also important for the success of museum education. Therefore, this research strives to understand the level of knowledge and awareness of parents about education with museums in the preschool period and this research presents insights with regard to various stakeholders such as parents, children and museums. If parents become conscious about education with museums and see museums as an educational environment for children to enjoy and learn, the benefits of museums to the child will be more permanent. Because parents are among the first people to introduce children to museums. For this reason, the child should get to know the museums and enjoy going to the museum with their parents before starting the preschool education institution. When the studies in the literature are examined; it is seen that the majority of studies are empirical and focused on examining the effects on children by preparing museum education programs (Aktin, 2017; Dağal and Bayındır, 2016; Dilli and Dümenci-Bapoglu, 2015; Dilli et al., 2018; Ozyilmaz-Akamca and Yildirim, 2017; Usbaş, 2010). Parent and child interaction in a museum is among the topics studied in the international literature (Dooley and Welch, 2013; McInnes, K. and Elpidoforou, 2018; Mudiappa and Kluczniok, 2015; Leftwich and Haywood, 2016; Puncher et al., 2001; Tenenbaum et al., 2010; Vandermaas-Peeler et al., 2015; Willard et al., 2019). In our country, it is one of the subjects that started to be studied yet, and limited with the studies in the literature (Akgün et al., 2017; Okvuran, 2017; Ünal, 2012). There is no study that examines the perceptions and experiences of parents about museum education. Therefore, this research will fill this gap in the field.

Purpose of the Research

The purpose of this research is to reveal the views and experiences of parents about education and museums. The aim of the research was to put forward the experiences of parents about museum education and to draw attention to the importance of museums in education. For this purpose, the following questions were sought:

1. What are the opinions of parents about education in museums during the preschool period?
2. What should museum education involve in the preschool period according to parents?
  - a. What are the aims of museum education in preschool education?
  - b. What should be included in the content of museum education in the preschool period?
  - c. What should be included in the process of teaching and learning of museum education in the preschool period?

METHOD

Research Model

In this research, phenomenological research method was used. In the phenomenology design, the focus is on the individuals' perceptions, experiences, viewpoints and their meaning-making (Yıldırım & Şimşek, 2018, p.69). The main purpose is to describe the perceptions and experiences of individuals. Therefore, in the phenomenology design, the following two questions are asked in general: What are the perceptions / experiences related to this phenomenon? What are the conditions and circumstances in which this experience occurs? (Cresswell, 2013). In this respect, the primary focus of the research is on museum education in the pre-school period. The phenomenological research method design was chosen because the research is focused on the perceptions and experiences of the education with museum in preschool period.

Sample

Phenomenology studies are trying to reach the essence of the experience by questioning the experiences related to the case (Ersoy, 2017). Therefore, the people who have experienced or lived their experiences constitute the sample of the research. The sample of the study are parents whose children between 60-66 months and either in the kindergarten or nursery class in Küçükçekmece district. As experience is important in case studies, purposive sampling strategies are generally used in the selection of the sample (Baş and Akturan, 2017). In this research, purposive sampling method was used in sampling. Parents' responses to the Parent Information Form and their consent were the main reasons for selection of these parents. In the parent participation form, parents were asked how often and to which museums they went. In this context, we have interviewed 6 parents with 2 low, 2 middle and 2 upper socioeconomic levels who have museum experience. During the interviews, the parents were asked, "Did you go to the museum with your child?", "what do you understand when you think of museum education?", "what are your expectations from museum education in the preschool education institution?", "what behaviors do you expect your child to gain from museum education?, and how do you think can you support the process as a family? ". Interviews were conducted in pre-school institutions where children attended, usually in empty and appropriate rooms during school entry-exit hours. Since all parents allowed voice recording, interviews were recorded with audio recording. In case the interviews were interrupted or the parents did not understand the interview question, the voice recording was stopped and some questions asked like, 'Could you give an example about this?' ', 'What else could be?', to reach a deeper insights from interviewee. The interviews focus is on the views and experiences of parents who send their children to schools at different socioeconomic levels. Parents who participated in the study were given P1 and P2 codes and thus, the ethical principles were taken into consideration. The socio-demographic information given by the parents through the parents' information form is presented in Table 1.

Table 1.

Parents' socio demographic characteristics

Parent	Age	Education Level	Occupation	The Child He Sent His Child and Income Level	Frequency of Visits to Museum	Museum Experiences
P1	35	Licence	Teacher	Kindergarden, Middle	Once a year	Kariye Museum, Hagia Sophie Museum Topkapı Palace ve Kars Ani Ruins
P2	42	Licence	Housewife	Kindergarden, Middle	Once a year	Rahmi Koç Museum

P3	34	Licence	Teacher	Kindergarden, High	Once a year	Rahmi Koç Museum ve Göreme Open Air Museum
P4	37	High School	Housewife	Nursery Class- Low	Never	Miniatürk
P5	29	Licence	Teacher	Nursery Class- Low	Once a year	Florya Atatürk Sea Pavilion and Topkapı Palace
P6	37	High School	Security Guard	Kindergarden, High	Once a month	Çanakkale Victory Museum

Data Collection Techniques

In qualitative research methods, many techniques are used in data collection process. Observation, interview, document review are among the most effective data collection techniques. The main data collection technique in case studies is the in-depth interviews (Yıldırım & Şimşek, 2018). The aim of the interviews is to reach the participants' experiences, attitudes, intentions, comments, and non-observable characteristics like mental perceptions (Karataş, 2015). For this reason, in-depth interviews were conducted with parents between 20 minutes and 37 minutes. In the interviews, semi-structured interview questions were developed by the researcher and then redesigned according to the opinions of five experts were used. The semi-structured interview helps expanding the subject with different questions throughout the conversation, creating new topics on the subject and forming new ideas (Merriam, 2015).

Data Analysis

In the data analysis of the study, phenomenological analysis method developed by Moustakas (1994) was used. While analyzing the data in the phenomenology studies; the aim of the course is to define the focused phenomenon and to reveal the meanings and experiences of perceptions (Yıldırım & Şimşek, 2018). Therefore, the researcher focused on how parents make sense of education by the museum and their experiences in relation to education with museum. For this purpose, interviews with parents were transcribed, and important expressions were listed and redundant statements were eliminated. After the voice recordings were transcribed they were checked again and their reliability was ensured. The statements that are considered to be important were written in bold. The codes associated with each other were gathered under specific themes according to the research problem. The themes and sub-themes were given the final form by taking the opinions of two experts in the field. As a result of the research, 2 themes, 10 sub themes and 45 codes emerged. In addition, direct quotations are frequently given to reflect the views of the individuals interviewed in qualitative research (Yıldırım & Şimşek, 2016), and in this present study, the validity of the participants' opinions was therefore supported by direct quotations. In order to increase the reliability of the research, the formula of Miles and Huberman (1994) was used, and as a result of the calculation, the reliability coefficient of the research was found to be 0.95. According to Miles and Huberman (1994), .80 consensus is considered sufficient condition for the study to be reliable.

FINDINGS

As a result of the data analysis of the research, 2 themes and 10 sub-themes were reached. These themes and sub-themes are given in Table 2 below.

Table 2.

Findings about interviews with parents

The Relationship Between Museum and Education	Factors Related to the Education Program		
Pre school education programme Child Parent Involvement	Goal	Content	Learning Teaching Process
			Student roles Age Teacher features Learning Environment

The Relationship Between Museum and Education

As shown in Table 2, three themes were found under the relationship between museum and education. These are; pre-school education programme, child and parent involvement. The parents explained the relationship between museum and education as the place where the past is exhibited: (3), the educational environment (2) and the place reflecting the development of society (1).

Three of the parents defined the relationship between museum and education as the place where the past was exhibited. P4 explained museum education as transferring historical values and expressed this situation as follows:

When you visit the museum, it has a different atmosphere and when the children go to the museum, they are impressed by the splendor of the museum, and say wow. Even if they don't understand anything. When they see the museum in TV, they say, "What is this?"

On the other hand, P2 and P3 highlighted the educational function of museums. P3 explained the relationship between museum and education: 'Museum education gives a unique opportunity for exploring the past, learning by doing.' P1 stated that the museum education reflects the development of the society and she elaborated on her views with these words: 'If there is a museum culture in a society, namely if the society values the museum, then the society is progressive.'

Pre-school Education Program

Two of the parents expressed that the museum education program should be included in the preschool education program in the pre-school period and P6 expressed his opinions on the subject as follows: 'If you ask me, the museum should be included in the Ministry of National Education pre-school programme.' Similarly, the P1 explained that the Ministry of National Education should consider museums as educational environment, and said: 'Everything must be from the beginning and from the foundation. I think that the policies of the state should be more oriented towards culture and art, and I think that it should focus on children and should be on the pre-school education.'

Child

The benefits of the relationship between the museum and the education have been handled by the parents in a variety of ways. These are; learning by doing (2), concrete (2), permanent learning (2), entertainment (2), curiosity (2) and self-expression (1).

Learning by doing is one of the benefits expressed by the parents regarding education with museum. P3 said that there should be areas of application in the museums, and he added: 'When I visit museum, instead

of just looking around, it is advantageous for me to be active participator and to learn by doing myself and this situation of doing things on my own draws my attention more.'

The concretization is one of the benefits expressed by parents about the museum education program. P6 expressed his thoughts on this issue as follows: *'What you see is more memorable rather than what we say, so, what we live in the past, it is better to see it.'*

Permanent learning is another benefit expressed by parents with regard to the museum education program. P4 stated his thoughts on this subject as follows: *'It is a good memory for the children. They don't forget it once they see it.'*

Another advantage expressed by parents concerning the museum education program is entertainment. P1, expressed that *'Her child enjoys the museum. In fact, my child never says I am get bored. Let's get out of here.'*

The curiosity of parents is among the advantages expressed by the parents in the museum education program. P1 explained that the museums stimulate the child's curiosity, and expressed their experiences on this subject: *'When we go to the museum, for instance, to the museum of archeology, there, we see great Iskender and its monument, he said, "What is this?" He asked about the statues. He saw the female statues and male statues, asked some questions about them.'*

The self-expression among the benefits expressed by the parents in the museum education program to enable them to express themselves. P5 explained the benefits of workshops in the museums as follows: *'The child will have fun and spend some energy, and gets more engaged with himself.'*

Although the education in the preschool period with the museum contributes to the development of the child, the parents do not prefer museums for various reasons: *the expensiveness of entrance fees (4), the difficulty in access (2), unsuitability of the museum collection for the children (1), the insufficient amount of workshops (1), the lack of qualified museum educators (1) and for parents; uninformed parents (5) and their being not willing to spend time in museum (1).*

The fact that museum entrance fees are expensive is one of the reasons why parents do not prefer museums. P1 stated his thoughts on this subject as follows: *'Honestly, I do not go to the museum every month. We go once a month, maybe once every six months, or once in a year. Then I can afford it. That money doesn't really seem a lot to me. But I still agree.'* Similarly, P2 stated that the entrance to the museum should be free: *'Sometimes it would be better if it was free. People are hesitating about fees. If it is free, I will go there rather than on shopping center.'*

Difficulty of accessing to the museum is another reason why parents do not prefer museums. P1 explained his opinion on this subject: *'In fact, the infrastructure of the country is also a very important in museology. You should not think how to go somewhere. Or think about her money either. There must be some things that will encourage you to go there. Of course we would go today, whatever.'* On the other hand, P3 stated that there could be a ring line to facilitate accessibility to the museum: *'In some places, they even put service vehicles at certain places, and thus, the museums can be more accessible.'*

The fact that the museum collection is not suitable for children is one of the reasons why parents do not prefer museums. P3 explained his experience on this subject: *'For example, they wanted to take the children to Madame Tussauds Museum. I opposed this as a parent. For example, when I made a research about who belongs to the wax statues, there are no one well-known except Atatürk, and so I think that it will not contribute to my child.'*

The low number of workshops is one of the reasons why parents do not prefer museums. The P5 explained that museums need to increase their workshops: *'There are some workshops done, yet there are not sufficient.'*

The lack of qualified museum educators is another reason why parents do not prefer museums. P5 said: *'Qualified museum educators are not qualified enough. Because in the place where we enter, there is no such person.'*

The fact that parents are not informed is one of the reasons why parents do not prefer museums. P3 states his thoughts on this subject as follows: *'I show it when I and my child go to the museum. I can't tell too much what I see. Because I have a lack of information because I do not much about museum education.'* P6 *'I have not been able to answer some of my questions about some of the museums in Anıtkabir. Because why? I'm not much knowledgeable about museums.'* P5 emphasized that families should have knowledge: *'If the family has a good museum education, they can go and take their children to the museum. Or, they can raise awareness in their surroundings regarding museums. But this person needs to get education.'* On the other hand, P5 referred to the lack of information in the museum with these words: *'We went to the museum. There is no question or answer from where it comes from. At least, it will be useful if there is some explanations for the elders that we have used this, we have done this, or this piece from this time.'* P4 stated that *'Activities should be done to inform parents, and the seminars should be given. Why not we have documentaries? Also, there should be documentaries prepared for the adults and tours should be organized.'*

The lack of time of the parents are among the reasons why they cannot visit the museums. P5 said: *'We do not go there as a family. We don't have that much time.'*

Parent Involvement

In a museum education program in the preschool period, parents stated that they could also participate in a similar way. These can be regarding pre-museum visit; *informing the child* (2) during museum visit; *touring the museum in interaction with the children* (3) after museum visit; *chatting with the child* (3).

Informing the child is one of the ways in which parents participate in the learning-teaching process. P6 stated the necessity of informing the child before going to the museum:

If you don't want your child to have a look at this museum concept as a trip, you can tell your child in the evening. My son tomorrow you will go to Çanakkale Museum or go to Panorama 1453 Museum. This museum was built in 1980. That's what happened in the production. I should tell about the history of the museum to my child, and my child will go there with curiosity.

Visiting an interactive museum with children is one of the ways in which parents participate in the learning process. P1 said that he can accompany the teacher on the museum trip, and states his idea as follows: *'If the teacher offers me to attend him/her, I can do that. I can attend to the children's needs. I can try to support them both physically and psychologically as much as I can.'* P2 explained that the parent should be involved in the educational process and emphasized his thoughts on this subject: *'We expect everything from the teacher. We leave the child to school, the teacher will train, the teacher will lead. It's wrong. We need to be supportive. We have to take it. We need to cooperate.'* P4, on the other hand, stated that the parents may be reluctant to spend their children with children and expressed his thoughts as follows: *'Actually, we are disregarding many issues. Everyone has their own life. Everyone is struggling for a living. When we are sent this consent paper for our child to visit to museum, it is only then we think.'*

Conversation with the child is another form of participation of the parent in the learning-teaching process. P1, stated that they can speak about the photos taken in the museum, and stated, *'We also take photos or something. Then we look at the photos again. Then I say, 'Look at that. We went here. We had a great time. Isn't it? Thanks to the photographs, my child is experiencing that time over and over again.'*

Factors Related to the Education Program

As seen in Table 2, under this title, the opinions of the parents about the elements of goal, content, learning, and teaching process of a museum education program to be applied in preschool period are included.

Goal

In a pre-school museum training program, parents defined the behaviors that they want their children to learn in a very different and various ways. These are; for social emotional development of the child; learning about your own culture and respect it (3), socializing (3), gaining the habit of visiting museums (2), learning about the culture of the museum (2), learning the professions (2), developing imagination faculty (2), for cognitive development; developing the concept of time (1), developing the research skills (1), for language development; developing the ability to ask questions (1).

Learning about their own culture and respecting it is one of the behaviors that parents expect their children to learn in the museum education program. P1 explained his thoughts on this subject with these words: *'It is important for me that my child learns to appreciate and respect a work of art when he grows up. Because art is something that will develop the community. I think it's nothing else. Nothing else develops society except art.'* On the other hand, P1 explained that museums have an important role in ensuring that their children respect different cultures and expressed this as follows:

For example, the same thing in Mostar. The bridge was destroyed. I think it was a culture. Is there anything else that can be destroyed, but Mostar? Even if it doesn't belong to you, I think that it's very important to protect culture. Everything may not be yours. I want him to know how to respect it even if it belongs to foreign culture.

Socialization is another type of behavior that parents consider their children to gain in the museum education program. P3 explained that if the child goes to museum with his friends, this will help for socialization, and expressed his opinion on the subject with these words: *'The child communicates her parents or siblings when they go to visit museum together and when they go to museum with school, the child can also talk to his friends.'* They can comment together, speak together.'

Gaining the habit of visiting museums is among the behaviors that the parents want their children to acquire in the museum education program. P6 expressed his thoughts on this issue as follows: *'We take our children to play ball, take them to the sea, take them to the pool. Why not visit the museum?'*

In addition to gaining habit of visiting the museum, learning about the museum culture is the other form of behavior that the parents expect their children to acquire in the museum education program. Similarly, P3 expressed his thoughts as follows: *'He can learn some rules, not to touch them and in some places, like museum, he needs to remain silent. In other words, it can be an advantage in terms of learning the rules, indeed.'*

Learning about the professions is one of the behaviors that parents consider that their children can acquire in museum education program. P5 stated his thoughts on this subject: *'For example, I am thinking of going to the Aviation Museum with my child because he's thinking of being a pilot in the future. You know, for awareness about the profession he is thinking of. Seeing the plane, seeing how it works is a very good thing for this young child.'*

The development of imagination faculty is also among the behaviors that the parents want their children to gain in the museum education program. P3 stated in a similar way that museums can improve their children's imagination as follows: *'He can think that people are two and three meters seeing that there are swords very heavy. Child's imagination. From his perspective, he sees things from different perspective. Imagine things.'*

Developing the concept of time is the other type of behavior that the parents think that their children can acquire in the museum education program. P6 explained his opinion on this topic as follows: *'My son said: "I saw this plane in this museum, but this plane is not in the air at the moment." But I say to him: "The aircraft in that museum were used in the old times and are not used in the present." My child also learns; these planes are not used today.'*

Finally, developing the ability to ask questions is among the behaviors that the parents want their children to acquire in the museum education program. P2 explained his experience on this subject as follows: *They are interested. They ask questions "How did they do that and how did they use it?"*

Content

Parents of 6 children argue that children should not be given negative content in museum education given to the preschool children and explained their perspectives on this subject as follows: *'The guide in the museum should not mention things like bombs, weapons. A 5-year-old boy doesn't like the museum if you tell the child about the bomb.'*

Learning Teaching Process

Student roles

In a museum education program that will be done in the preschool period, the P3 stated that the children should be actively involved in the process with these words:

We went somewhere while we were in Switzerland. There was something like models of animals and there is phone everywhere, and the child is pressing a button on the model of the animals he sees. The bird is a place where there are birds, the goldfinch, for instance, the children can hear the sound of a goldfinch and watch the movies about them, and start to go there at a very young age, as you said, but there was no concept like "Oh you will be quiet, you will be quite." On the contrary, It has a very noisy environment, because it is for children.

Age

In a museum education program in the preschool period, three of the parents stated that the museums should be visited starting from the younger ages. P4 stated his thoughts on this subject as follows: *'When our Ministry of Culture should also take active role, especially for the children.'* P6 stated that his children have been visiting museums since the age of four: *'My child's first meeting with the museum was when he is 4 years old. We went to the Aviation Museum. Then, when he came to the place where I work, he gained experience in museums.'* On the other hand, P3 thought that their children should grow up enough to go to the museum and stated his thoughts on this subject:

They started at 3 years old. They went to Rahmi Koç Museum at the age of five. We did not dare to go the Toy Museum; We thought that they would need to grow up a bit as they would be more interested, they would want to touch, they would want to touch it, they would be curious about seeing things behind the glass.

Teacher features

The expectations of parents from teachers in a preschool education program are to *increase visits to museums (4) and to inform teachers about museum education (3).*

Increasing visits to museums is one of the expectations of parents. P1 stated that children should be taken to museums as follows: *'You send the child to school, no museum or anything. This is something that should never happen once. Surely, according to the physical conditions, at least one year, of course, one or two times a semester, children should go to the museum.'* Parent 4 stated the following in this regard: *'We want to organize the tours*

to the museum, but it is viewed as the third plan.' P2 likewise said: 'The second time is better. I think they do it often at schools.'

Informing teachers about museum education is another expectation of the parents. P3 expressed his thoughts on this issue as follows: 'I don't think teachers are enough to give information anyway. I'm a teacher too.' Similarly, P5 said: "I think teachers are not very knowledgeable about it.'

Learning environment

The qualifications required to be included in the learning environment of a museum education program in preschool period are examined by parents at three levels. These are; *comfortable and spacious environment* (2), *qualified museum educator* (2) and *application area* (1) is.

A comfortable and spacious environment is one of the qualities parents consider that museum learning environment should necessarily have. P3 told me that museums were very crowded at the weekend and expressed his experience on this subject: 'This weekend is very crowded. Weekend is disadvantageous. When we want to drive, you spend 1-1,5 hours in traffic. It is very crowded, you can't trip museum.'

Families also consider that museum learning environment should have qualified museum educator. The P3 explained that the museum educators should be informed about the pedagogy of children and stated that:

The museum educator should be knowledgeable. They have to be traveling with them and they have to be very patient in their work. Because children are always asking questions and when they cannot get the answers they want, they lose their interest. Therefore, it has to be done by professional people.

Application area is among the qualities that parents consider the museum learning environment should have. P3 expressed his experience on the subject as follows:

At the Polonezköy, they opened the Glass Museum. We went there to visit. There they can make evil eye beads. They can make kids do things themselves. There were workshops. They enjoyed it more. It is important that they were really active.

DISCUSSION, CONCLUSION and RECOMMENDATIONS

While the parents explain the relationship between museum and education, they see the museums as the institution where the past is exhibited. The fact that most of the parents emphasize the function of exhibiting museums and see museums only as the place where the past is displayed shows that they put the educational function in the second plan. Particularly, this idea is more prominent in parents with low socioeconomic status. Parents with moderate and high socioeconomic status have more knowledge and experience in museum education. P6, who has high socioeconomic level, pointed out that museum education should be included in the preschool education program and that teachers should give more place to education in museums. However, in his study, Dilli (2017) stated that the museums are seen as places to spend time with friends and that they are seen as places to picnic and not perceived as learning environment. In his study with classroom teachers, Demirci (2009) stated that teachers considers exhibiting as the most important function of museums. These results show that the common museum perception of different individuals in the society. The similarity of the perspectives of the parents with regard to museums may be one of the obstacles before the spread of museum education. However, the fact that museums abroad are seen as an educational environment is based on the Louvre Museum in France under the influence of the 1789 French Revolution (Öner and Cengelci-Köse, 2019). This influence then influenced Europe and the United States, allowing museums to be used as informal learning environments today.

The benefits of museum education to the child was expressed in similar ways as learning by doing and living concretization, and satisfaction of curiosity by parents. Although parents are aware that museum education is beneficial for their children, they do not visit museums for various reasons. One of these factors is expensiveness of entrance fees. When the literature is examined, many teachers do not organize trips due to expensive museum entrance fees (Akman et al., 2015; Bozdoğan and Yalçın, 2009; Demirci, 2009; Kısa, 2012). This result shows that teachers and parents cannot go to museums for similar reasons. Parents make self-criticism and state that they do not know how to benefit from museums for educational purposes regardless of their socioeconomic status. Similarly, in the study conducted by Öztürk and Laçın-Şimşek (2019), it was observed that families going to the science center with their children tend to read the labels in the exhibition and some parents rarely explain the mechanism to the child. On the other hand, when the literature is examined, it is seen that there are situations that prevent the visits of the parents such as lack of cooperation with the school in organization of the trips (Egüz and Kesten, 2012; Kubat, 2017; Tatar and Bağrıyanık, 2012). From this point of view, it can be concluded that parent-school cooperation is important for the museum education to be carried out properly.

It was also found in the study that access to the museum is an important factor for parents to prefer museums. Parents stated that they cannot visit the museum due to Istanbul traffic. Therefore, the location of museums in the city directly affects accessibility to the museums. Kırca (2008) in his study of the literature in the study of individuals do not want to lose a lot of time to reach museums; they stated that they prefer museums in a short time reach. Similarly, in most of the studies conducted abroad, it was observed that individuals prefers museums close to their homes (Süzen, 2005). The International Council of Museums belirtildiği gibi müzeler, herkese eşit erişim sağlamalıdır (Fletcher et al., 2018). As stated in The International Council of Museums, museums should provide equal access to all (Fletcher et al., 2018). From this point of view, museums should take into account the transportation factor in reaching every individual in the society.

The parents expressed the objectives of the museum education program in a variety of ways, such as gaining the habit of becoming a museum, gaining the culture of the museum, developing the imagination faculty and developing the concept of time. When the literature examined closely, it was seen that the goals of the museum education for the child involve recognizing the cultural values , developing consciousness of protection, respecting different cultures, developing creativity using imagination, developing the ability of questioning, allowing for self-expression, earning esthetic perspective, establishing connection between past, present and future, arousing in the children the sense of curiosity, and as a final outcome, offering permanent learning, historical thinking ability (Bayraktaroglu, 2012; Demirci, 2009; Egüz and Kesten, 2012; Ekmekci, 2015; Erdoğan, 2003; Martinko and Luke, 2018; Ocak and Korkmaz ,2018; Tan, 2009). Based on this, it is seen that the stakeholders involved in museum education hold similar view.

Parents have different ideas as the starting age of museum education in pre-school period. Some parents think that children of 3 years old will not understand the museum, while others think that this age is ideal. Even though at high socioeconomic level, P3 thought that their children should grow a little to get to the museum, the only determinant of this situation is that the parents do not have a socioeconomic level. The perception of the museum in the community and the value given to the museums also have a great influence on this situation. A study conducted in the United States in the late 1970s states that 60% of regular museum visitors are interested in museum visits from their childhood (Onur, 2012). Similarly, in a study by McInnes and Elpidoforou (2018), it was stated that parents go to the Children's Museums especially to meet the learning needs of toddlers by playing. The results of this researches show how valuable the museum visits are at the early ages.

Parents' expectations for the museum education were similar to teachers in that both consider that the museum visits should be more frequent and the teachers should be informed on museum education

regardless of their socioeconomic level. Parents believe that teachers have limited visits to museums. This is in line with the literature (Akman et al., 2015; Bozdogan and Yalcin, 2009; Demirci, 2009; Mercin, 2003; Kısa, 2012; Turkmen, 2015). However, parents' expectations from preschool teachers include more social activities such as going to museums, cinema and theater (Ceylan, 2019). This except, parents are aware that preschool teachers do not have sufficient knowledge about museum education. P3 on this topic: *"I don't think teachers are enough to give information anyway. I am also a teacher."* Similarly, in his study on the literature, Dilli (2017) stated that preschool teachers are not involved in museum education even though they know the place and importance of museums in informal learning. This is because they do not have enough knowledge and experience about museum visit. In the study of Öner et al., (2019), it was observed that museum visits by schools were conducted in the form of direct instruction rather than activity-based. These results coincide with the opinions of the parents, and it shows that pre-school teachers need in-service training on museum education.

Parents expect their children to have comfortable and spacious area, educational workshop and qualified museum educator from museums. Akman et al. (2015) examined the problems encountered in the process of museum education; the children are very active and they have difficulty in controlling the group. The indifference of the staff in the museum and the lack of physical environment for the child are the other common encountered problems. In her study, Filiz (2010) stated that there is no enough space in the museum where activities can be done and children can move freely. In his study with elementary school students, Türkmen and his friends (2016) found out that if the students are given the opportunity to touch and discover objects in the museum, and when the museum educator is in communication with the children, they have more fun in the museum and more active. Similarly, in their study with the children and mothers, Akgün et al. (2017) showed that the mothers consider their children have fun in the museum, and their children's interest to the museum increased and museum educators care their children and that they can communicate with the museum educators comfortably. On the other hand, in the study conducted in the History Museum and published by Martinko and Luke (2018), it is indicated that the applied fields that enable children to interact with the objects in the museum develop historical thinking skills of children. McInnes and Elpidoforou (2018) stated that there should be interactive exhibitions for all ages in museums. These results draw attention to the need for training workshops in museums and museum educators. Parents stressed that the museum educator should be friendly and knowledgeable which emphasizes the need for qualified museum educators. However, there are also some studies in the literature that pinpointing to the fact that the museum educator does not understand child pedagogy, behaves indifferently to visitors and is not knowledgeable about museum education (Demirci, 2009; Süzen, 2005; Usbaş, 2010). These results show that each museum has a different level of opportunities in terms of staff and physical space.

As a result of the research, the following suggestions can be made;

- Seminars can be organized in order to increase the knowledge and awareness level of parents about pre museum education at preschool period, practical studies can be organized and public spots can be prepared.
- Museums can prepare introductory brochures for parents to have them see museums as a place to spend quality time with their children.
- Parents can actively participate in museum education processes in cooperation with the school.
- Museums can rearrange weekday working hours, considering working parents in the community.
- Museums can be free of charge at certain days of the week, so that parents from every socioeconomic level can go to the museum.
- For the museums to be preferred by parents, convenient transportation to the museums can be provided by means of rings.

- The museum educators, teachers, parents, who have a word to say in museum education, can get together to discuss their expectations, opinions and problems.
- The facilities such as educational workshops, educational activities and museum educators can be provided at a similar level in every museum regardless of state museum and private museum.

REFERENCES

- Akgün, E., Yılmaz, M. ve Arık, B. (2017). Müze ortamında anne çocuk etkileşimi: bir pilot çalışma. *Mediterranean Journal of Humanities*, 7(1), 15-24.
- Akman, B., Altınkaynak, Ş., Kara, G. ve Gül, Ş. (2015). Okul öncesi öğretmenlerinin müze eğitimine ilişkin görüşleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 97-115.
- Aktaş -Arnas, Y. (2017). Oyun, öğrenme ve deneyimin birleşimi: çocuk müzeleri. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 12(2), 17-30.
- Aktekin, S. (2008). Müze uzmanlarının okulların eğitim amaçlı müze ziyaretlerine ilişkin görüşleri. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 103-111.
- Aktın, K. (2017). Okul öncesi dönemde müze eğitimi ile çocukların tarihsel düşünme becerilerinin geliştirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 465-48.
- Atagök, T. (1999). Çağdaş müzeciliğin anlamı; müze ve ilişkileri. T. Atagök (Ed.), *Yeniden Müzeciliği Düşünmek* içinde (s.131-142). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi.
- Baş, T. ve Akturan, U. (2017). *Sosyal bilimlerde bilgisayar destekli nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Bates, E. (2018). Can naturel history collections support a connection to nature for young children and families?. *Museum & Society*, 16(3), 369-382.
- Bayraktaroğlu, S. (2012). Vakıf müzelerinde çocuklara yönelik çalışmalar. İ. San (Ed.), *Çocuk müzeleri ve yaratıcı drama* içinde (s.104-110). Ankara: Naturel Yayıncılık.
- Bozdoğan, A.E. ve Yalçın, N. (2009). Ankara'daki bilim ve teknoloji müzelerinin eğitim amaçlı kullanım düzeyleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 182, 232- 248.
- Buyurgan, S. ve Mercin L. (2010). *Görsel Sanatlar eğitiminde müze eğitimi ve Uygulamaları*. V. Özsoy (Ed), Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları.
- Buyurgan, S. (2017). Verimli bir müze gezisi nasıl gerçekleştirebiliriz?. *Milli Eğitim Dergisi*, 214, 317- 343.
- Ceylan, R. (2019). Ebeveynlerin okul öncesi kurumu hakkındaki görüşleri: Tercih sebepleri, beklentileri ve memnuniyetleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(70), 497-517.
- Creswell, J. (2013) . *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. (3 rd ed.). Washington DC: Sage.
- Dağal, A. B. ve Bayındır, D. (2016). Okul öncesi dönem çocuklarla yapılan müze gezilerinin çocukların müzelere karşı olumlu duygu ve bilgi düzeylerine etkisi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(6), 264-281.
- Demirci, M. T. (2009). *Kültürel öğelerin öğretiminde müze gezilerinin önemi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Dilli, R. ve Dümenci-Bapoğlu, S. (2015). Okulöncesi dönemi çocuklarına Anadolu'da yaşamış nesli tükenmiş hayvanların öğretilmesinde müze eğitiminin etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 40(181), 217-230.
- Dilli, R. (2017). Öğretmenlerin müzelerin öğrenme ortamı olarak kullanımına ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, s. 214, 303- 316.
- Dilli, R. Dümenci- Bapoğlu S. ve Kesebir- Turgut, G. (2018). Müzede çevre eğitimi kapsamında okulöncesi dönemi çocuklarına yenilenebilir enerji kaynaklarının anlatılması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(66), 421-432.
- Dooley, C. and Welch, M. (2013). Nature of interactions among young children and adult caregivers in a children's museum. *Early Childhood Education Journal*, 42(2), 125-132.
- Egüz, Ş. ve Kesten, A. (2012). Sosyal Bilgiler dersinde müze ile eğitimin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi: Samsun ili örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 81-103.

- Ekmekci, S. (2015). *Tarih öğretmenlerinin müze ziyaretleri hakkındaki görüşleri: Trabzon örneği*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Erbay, F. (2017). Müzelerin eğitim ve tasarım atölyelerinde informal eğitim. *Milli Eğitim Dergisi*, 214, 239-253.
- Erdoğan, T. (2003). *Türkiye' deki Arkeoloji Müzelerinde yapılan eğitsel faaliyetler*, Dönem Projesi. Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Ersoy, F. (2017). Fenomenoloji. A. Saban ve A. Ersoy (Ed.), *Eğitimde nitel araştırma desenleri içinde* (s.82-138). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Falk, J. and Dierking, L. (2002). *Learning from museums visitor experiences and the making of meaning*. Itamira: Walnut, CA.
- Filiz, N. (2010). *Sosyal Bilgiler öğretiminde müze kullanımı*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Fletcher, T.S., Blake, A. B. and Shelffo, K. E. (2018). Can sensory gallery guides for children with sensory processing challenges improve their museum experience?. *Journal of Museum Education*, 43(1), 66-77.
- Göğebakan, Y. (2018). Alternatif öğrenme mekanları olarak müzelerin eğitim öğretimde kullanılmasının önemi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 40, 9-41.
- Haden, C. (2010). Talking about science in museums. *Child Development Perspectives*, 4 (1), 62-67.
- Hooper-Greenhill, E. (1999). *Müze ve galeri eğitimi*. (Çev: M. Öрге Evren ve E. Gül Kapçı). Ankara: AÜ Çocuk Kültürü ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- Karaca, N. H., Şenol, F. B., Akyol, T., ve Can-Yaşar, M. (2018). Anasınıfına devam eden çocuklar için bir müze gezisi örneği. *Çocuk ve Gelişim Dergisi*, 2(2), 13-25.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 71.
- Kervankıran, İ. (2014). Dünya'da değişen müze algısı ekseninde Türkiyede'ki müze turizmüne bakış. - *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 9(11), 345-369.
- Kırca, S.S. (2008). *Tüketicilerin müze ziyaret alışkanlıkları ve müze tercihlerini etkileyen faktörler üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi.
- Kısa, Y. (2012). *Sosyal Bilgiler öğretiminde müze kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi (Afyonkarahisar Müzeleri)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon: Kocatepe Üniversitesi.
- Krakowski, P. (2012). Museum superheroes. *Journal of Museum Education*, 37(1), 49-58.
- Kubat, U. (2017). Determination of science teachers' opinions about outdoor education. *European Journal of Education Studies*, 3(12), 344-354.
- Leftwich, M. and Haywood, C. (2016). The littlest historians: Early years programming in history museums. *Journal of Museum Education*, 41(3), 152- 164.
- Martinko, M. and Luke, J. (2018). "They ate your laundry!" Historical thinking young history museum visitors. *Journal of Museum Education*, 43(3), 245-259.
- McInnes, K. and Elpidoforou, M.E. (2018). Investigating and learning from toddler play in a children's museum. *Early Child Development and Care*, 188(3), 399-409.
- Mercin, L. (2003). Kültür ve sanat değerlerinin yaşatılmasında müzelerin rolü. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(6), 106-114.
- Mercin, L. ve Alakuş, A.O. (2005). Anadolu güzel sanatlar liseleri programlarının müze eğitimi ve uygulamaları dersi açısından değerlendirilmesi. *Sanat Dergisi*, 8, 1-10.
- Merriam, S. (2015). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber*. (Çev: S. Turan). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Moustakas, C. E. (1994). *Phenomenological research methods*. Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications.
- Mudiappa, M. and Kluczniok, K. (2015). Visits to cultural learning places in the early childhood. *European Early Childhood Education Research Journal*, 23(2), 200-212.
- Nadelson, L. (2013). Who is watching and who is playing: Parental engagement with children at a hands-on Science Center. *The Journal of Educational Research*, 106(6), 478-484.
- Ocak, İ. ve Korkmaz, Ç. (2018). Fen bilimleri ve okul öncesi öğretmenlerinin okul dışı öğrenme ortamları hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Field Education*, 4(1), 18-38.

- Okvuran, A. (2017). Aileyle müze ziyaretinin değeri. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 12(2), 87-92.
- Onur, B. (2012). *Çağdaş müze eğitim ve gelişim müze psikolojisine giriş*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Öner, G. ve Çengelci- Köse, T. (2019). Müze ve tarihi mekânlarda değer ve beceri kazandırmaya yönelik Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının görüşleri. *Turkish History Education Journal*, 8(1), 98-128.
- Öner, G., Uyar, F. O. ve Öner, D. (2019). Müzelerin kullanımına ve eğitimsel işlevine ilişkin müze uzmanlarının görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(6).
- Öztürk, M. ve Laçın- Şimşek, C. (2019). Bilim merkezinde ailelerin davranışlarının ve düzeneklere yönelik ilgilerinin incelenmesi: Bilim Üsküdar örneği. *İnformel Ortamlarda Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 1-21.
- Özyılmaz- Akamca, G. ve Yıldırım, G. (2017). Erken çocukluk döneminde alternatif bir yöntem: müze eğitimi I, *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Kongresi*, İstanbul: Haliç Kongre Merkezi.
- Puchner, L., Rapoport, R. and Gaskins, S. (2010). Learning in children's museums: is it really happening?. *Curator The Museum Journal*, 44(3), 237-259.
- Süzen, H. N. (2005). *İlköğretim okullarında görevli yöneticilerin ve resim iş öğretmenlerinin müze ve sanat galerilerinin görsel sanatlar (resim- iş) amaçlı kullanılmasına ilişkin görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Tan, Z. (2009). *İlköğretim birinci kademe görsel sanatlar eğitimi müze bilinci öğrenme alanında materyal kullanımının etkisi ve uygulanması*. Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Tatar, N. ve Bağrıyanık, K. E. (2012). Fen ve Teknoloji dersi öğretmenlerinin okul dışı eğitime yönelik görüşleri. *İlköğretim Online*, 11(4), 883-896.
- Tenanbaum, H., Prior, J., Dowling, C. and Frost, R. (2010). Supporting parent-child conversations in a history museum. *British Journal of Educational Psychology*, 80, 241-254.
- Tezcan- Akmehmet, K. (2013). Müzeler ve eğitim. E. Altınşapan ve N. Küçükhasköylü (Ed.), *Müzecilik ve sergileme içinde* (s. 128-154). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Türkmen, H. (2015). İlkokul öğretmenlerin sınıf dışı ortamlardaki fen öğretimine bakış açıları. *Journal of European Education*, 5(2), 47-55.
- Türkmen, H., Topkaç, D.D. ve Atasayar-Yamık, G. (2016). İnformal öğrenme ortamlarına yapılan gezilerin canlıların sınıflandırılması ve yaşadığımız çevre konusunun öğrenilmesine etkisi: Tabiat tarihi müzesi ve botanik bahçesi örneği. *Ege Eğitim Dergisi*, 17(1), 174-197.
- Türkmen, H. (2018). İnformal öğrenme ortamının fosiller konusunun öğrenilmesine etkisi: Tabiat Tarihi Müzesi rneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(3), 137-147.
- Usbaş, H. (2010). *Okul öncesi eğitimde müzelerden yararlanma programının 6 yaş çocukları üzerindeki etkilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Ünal, F. (2012). Observation of object preferences of interest by children aged between 4 and 8 in museums: Antalya museum examples, *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 51, 362-367.
- Vandermaas- Peeler, M., Massey, K. and Kendall, A. (2015). Parent guidance of young children's scientific and mathematical reasoning in a science museum. *Early Childhood Education Journal*, 44(3), 217-224.
- Willard, A. K., Cullum, K., Sobel, D., Busch, J., Letourneau, S., Callanan, M. and Legare, C. (2019). Explain this, explore that: A study of parent- children interaction in a Children Museums. *Child Development*, 1-20.
- Wolf, B. and Wood, E. (2012). Integrating scaffolding experiences for the youngest visitors in museums. *Journal of Museum Education*, 37(1) 29-38.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (10. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Activities in the Museum through the Eyes of Gifted and Talented Children: Şehit Cuma Dağ Natural History Museum

S. Seda Bapoğlu Dümenci

MTA General Directorate

Müdüriye Yıldız Bıçakçı

Ankara University

ABSTRACT

The museum is one of the fields of education and training that offers versatile and effective learning environments and creates the opportunity to learn by experiencing and experiencing. Museums, whose gains on learning are very important, become historical memory reflecting the past as well as ideal learning environments. Taking advantage of museums that offer rich and differentiated learning environments in terms of educational opportunities, contributes to various units of the society, in particular, to develop children's thinking skills, increase cultural knowledge levels and personality development. Museums are important learning environments for differentiation, enrichment and acceleration programs in gifted and talented children. Therefore in this study, it is aimed to examine the views of gifted and talented children about the activities in the museum. This research was designed as a qualitative model and conducted as an action research. Descriptive analysis technique was used to analyze the data. The study group of the research was completed in the 2nd, 3rd and 4th grades of the elementary school in the Science and Arts Center in Ankara in 2017-2018 academic year and 30th gifted and talented children. The data of the study was obtained through semi-structured interview forms, drawings and worksheets. After the study, it was concluded that gifted and talented children had the opportunity to participate in the activities presented in the museum and to receive education in line with their abilities, interests and speed.

Keywords: Museum, education with the museum, gifted and talented child.

Type: Research

Article History

Received: 13.09.2019

Accepted: 14.10.2019

Published: 21.10.2019

Corresponding Author:

S. Seda Bapoğlu Dümenci

SCREENED BY

 iThenticate
Professional Plagiarism Prevention

MTA Şehit Cuma Dağ Natural History Museum / Ankara

Suggested Citation

Bapoğlu-Dümenci, S. S. & Yıldız-Bıçakçı, M. (2019). Activities in the museum through the eyes of gifted and talented children: Şehit Cuma Dağ Natural History Museum. *Journal of International Museum Education*, 1(1), 18-31.

About The Authors

A School manager at Kindergarden and Preschool at MTA, Ankara in Turkey. She graduated Ph.D. Child education and development. She carries out studies in the field of gifted education and museum education. seda.dumenci@mta.gov.tr, *Orcid ID: 0000-0003-2878-1120*

She started her academic career at Ankara University in 2002 and is currently working as a professor. In this academic process, developmental evaluation in the field of child development and education, early intervention programs, early childhood programs, premature babies, autism spectrum disorder etc. theoretical and practical studies, and also courses on risky babies. mbicakci@ankara.edu.tr, *Orcid ID: 0000-0002-8506-1616*

Üstün ve Yetenekli Çocukların Gözüyle Müzedeki Etkinlikler: Şehit Cuma DAĞ Tabiat Tarihi Müzesi

S. Seda Bapoğlu Dümenci

MTA Genel Müdürlüğü

Müdiye Yıldız Bıçakçı

Ankara Üniversitesi

ÖZET

Müze, çok yönlü ve etkili öğrenme ortamlarını sunan ve deneyimler sonucu yaparak, yaşayarak öğrenme fırsatı yaratan eğitim ve öğretim alanlarından biridir. Öğrenme üzerinde kazanımları oldukça önemli olan müzeler geçmişi yansıtan tarihi bellek olmanın yanı sıra ideal öğrenme ortamlarına dönüşür. Zengin ve farklılaştırılmış öğrenme ortamları sunan müzelerden eğitim imkânları bakımından faydalanmak, toplumun çeşitli birimlerine özellikle çocukların düşünme becerilerini geliştirmelerine, kültürel bilgi düzeylerini arttırmalarına ve kişilik gelişimlerine katkı sağlar. Üstün zekâlı ve yetenekli çocukların da eğitim programlarında yer alan farklılaştırmalar, zenginleştirmeler ve hızlandırma programları için müzeler önemli öğrenme ortamlarıdır. Bu nedenle bu çalışmada üstün zekâlı ve yetenekli çocukların müze ortamında gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu araştırma nitel modelde tasarlanmış ve eylem araştırması şeklinde yürütülmüştür. Veriler analiz edilirken betimsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim ve öğretim döneminde Ankara'da Bilim Sanat Merkezinde eğitim almakta olan ilkokul 2., 3. ve 4. sınıfa giden 30 üstün zekâlı ve yetenekli çocuk oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formları, resim ve çalışma kâğıdı üzerinden elde edilmiştir. Çalışma sonrasında üstün zekâlı ve yetenekli çocukların müzede sunulan etkinliklere katılmaktan keyif aldıkları ve farklı öğrenme alanları yetenekleri, ilgileri ve hızları doğrultusunda eğitim alabilecekleri ortamlara sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müze, müze ile eğitim, üstün ve yetenekli çocuk.

Tür: Araştırma

Makale Geçmişi

Gönderim: 13.09.2019

Kabul: 14.10.2019

Yayınlanma: 21.10.2019

Sorumlu Yazar:

S. Seda Bapoğlu Dümenci

SCREENED BY

 iThenticate
Professional Plagiarism Prevention

MTA Şehit Cuma Dağ
Tabiat Tarihi Müzesi / Ankara

Önerilen Atf

Bapoğlu-Dümenci, S. S. & Yıldız-Bıçakçı, M. (2019). Üstün ve yetenekli çocukların gözüyle müzedeki etkinlikler: Şehit Cuma DAĞ Tabiat Tarihi Müzesi. *Uluslararası Müze Eğitimi Dergisi*, 1(1), 18-31.

Yazarlar Hakkında

S. Seda Bapoğlu Dümenci Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü (MTA) kreş ve anaokulunda yönetici. Çocuk gelişimi alanında doktora eğitimini tamamladı. Üstün zekâlılar, çevre eğitimi ve müze eğitimi konusunda çalışmaları mevcuttur. seda.dumenci@mta.gov.tr, *Orcid ID: 0000-0003-2878-1120*

Müdiye Yıldız Bıçakçı Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümü'nde Prof. Dr. olarak görev yapmaktadır. Bu akademik süreçte çocuk gelişimi ve eğitimi alanında gelişimsel değerlendirme, erken müdahale programları, erken çocukluk programları, prematüre bebekler, otizm spektrum bozukluğu vb. riskli bebekler konularında teorik ve uygulamaya dayalı çalışmaları ve dersleri yürütmüştür. mbicakci@ankara.edu.tr, *Orcid ID: 0000-0002-8506-1616*

EXTENDED ABSTRACT

Museums; are the structures that try to convey the culture and innovations of human beings from generation to generation in order to serve the society. Since the 20th century, museums have also served as educational settings. Museums and historical artifacts are not only limited to the preservation of national values, but also become educational institutions that provide a permanent learning environment. (Buyurgan and Mercin, 2010). In the 21st century, education and teaching methods and techniques changed the perspective of children. In short, the museum activities, where rich learning environments are offered, provide opportunities for differentiation and enrichment in educational programs. Museums are seen as an important support environment in the education and training environments of gifted and talented children who need this differentiation and enrichment (Clark, 2002). VanTassel-Baska and Stambaugh (2006) stated that the education strategies to be applied to gifted and talented children should be used effectively and the environments in which they will realize their learning experiences should be provided. The learning needs of gifted and talented children with different intelligence departments in science and art can be enriched with museum trainings (Kılıç, 2018). Planning, implementation and evaluation processes should be discussed in detail in the process of using museum environments where such important gains are achieved (Buyurgan, 2002). The use of museums as an educational environment (Doğan, 2017), which is one of the most effective environments where teaching activities can be carried out outside the classroom, has an important place especially in the evaluation of children from their own eyes. In the studies where the museum is used as an educational environment, it is seen that children generally shape new experiences more easily (Anderson, Kisiel, Storksdieck, 2006), enrich them (Coughlin, 2010), and facilitate children to understand abstract concepts as well as concrete concepts (Dilli and Bapoğlu Dümenci, 2015). In this study, it is aimed to examine the views of gifted and talented children about the activities carried out in the museum environment based on the understanding of multidimensional dimension.

In this research, qualitative research methods are based on action research model. In this study, semi-structured interview forms, child drawings and worksheets were used for qualitative data collection methods. The study group of the study consists of 30 gifted and talented children attending the 2nd, 3rd and 4th grades of the elementary school in the Science and Arts Center in Ankara during the 2017-2018 academic year. 11 children (6 boys and 5 girls) are in the 2nd class, 4 boys, 5 girls are in the 3rd class and 6 boys and 4 girls are in the 4th class. Şehit Cuma DAĞ Natural History Museum consists of 3 floors. On the ground floor, the planets and stars in the galaxy are explained. Efficient use of fresh water resources to the three-dimensional display system on the same floor is explained by using digital sphere demonstration, question and answer, brainstorming and game techniques. Fossilization and extinction on the first floor were explained. After the activities, individual face-to-face interviews were held with the children and the children were asked to draw the pictures of the ones most memorable about the museum activities. Children's drawing activity was about 20 min. After the pictures were drawn, the children were asked what they drew and the notes were taken next to the figures they drew. Worksheets were handled as data collection tools within the scope of the activities. The worksheets provided the researcher with the opportunity to obtain findings about the process of fossilization, the process of burying in the museum, and the reasons that prevent the decay. The whole duration of these activities and interviews are about 120 min. The findings of the semi-structured interview form after museum education were examined, they stated that 10 children found the digital sphere interesting, 7 children were instructive, 7 children were entertaining, and 6 children were convincing. When the fossil worksheet was examined, they found that 6 children were entertaining, 22 children were instructive and 2 children were exhausting. As for the planetarium, 14 children were found to be informative, 8 children were affected and aroused curiosity, and 8 children were entertaining. When the frequency of the themes seen in the children's paintings was examined, it was seen that 9 children included globes and

planetarium, 8 children drew stones and mines, 6 children depicted fossils and 4 children depicted frozen animals.

The results of the working paper are examined in, the reasons for the extinction of dinosaurs are asked; 21 children, this situation may be caused by natural disasters, 3 children stated that caused by meteor shower. 9 children in the process of burying in the soil, this is the result of landslide, 6 children stated that the wind and rain occurs. 15 paleontologists answered the question of the scientist who studied the fossils. When the answers to the question of the substances that caused the decay were examined, 10 children said that they were formed as a result of airlessness, and 8 children said that substances such as lava, soil and marsh were caused. When the research results are evaluated in general; it is concluded that gifted and talented children enjoy the participation of museum education activities and have environments in which they can receive education in accordance with their abilities and interests and speed in different learning environments. In the museum education programs, rich content can be created for gifted and talented children. It is thought that museum educators will be more productive to gifted and talented children with special education that will enable them to transfer their academic knowledge to target audiences. In museums with extra-curricular learning environments, museum education programs that can be implemented consistently and nationwide can be developed in order to benefit more from educational activities. Enrichment programs such as museum education can include gifted and talented children with different learning skills.

GİRİŞ

Topluma hizmet etmek amacı ile insanlığı ve insanlığın çevresini de kapsayarak kuşaktan kuşağa kültürü ve yeniliği aktarmaya çalışan yapılardan olan müzeler, 20.yy'dan itibaren eğitim ortamı olarak da kullanılmaktadır. Geçmişe ait eserlerle müzeler yalnızca ulusal değerlerin korunmasını sağlamakla sınırlı olmayıp, aynı zamanda kalıcı öğrenme ortamı sağlayan eğitim kurumları olarak görülmektedir (Buyurgan ve Mercin, 2010). 21.yy içerisinde eğitim öğretim yöntem ve tekniklerine bakış açısının değişmesi ve çocukların 21. yy. becerilerini kazanabilmesi için daha çok sosyal öğrenme temelli, grup çalışmalarına açık ve multidisipliner bir anlayışı benimseyen müzelerin eğitim ortamı olarak kullanılması önemli bir yer tutmaya başlamıştır (Adıgüzel ve Öztürk, 1999; Hein, 2008; Özbek, Akyol ve Köksal Akyol, 2017). Falk'a (1999) göre deneyim ve bilgi merkezi olarak kabul edilen çağdaş müzelerde, çocuklar etkinliğe aktif olarak katıldığından; deneyimlerini yaparak, yaşayarak kazandıkları bilinmektedir. Müzede eğitim öğretim etkinliklerinde çocukların aktif olduğu (Talboys, 2011) ve görerek öğrenmenin etkili olduğu gözlemlenmiştir (Mercin, 2008). Müzede öğrenme; sınıf ortamında fırsat bulunamayan ya da fark edilemeyen yetenek ve becerilerin keşfedilmesini sağlamakla beraber, sınıfta deneyimlenmesi olanaksız tecrübelerin kazanılmasına da olanak vermektedir (Şahan, 2005). Müze kaynaklı oluşturmacı öğrenme yaklaşımı ile öğrencilerin resim dersine etkin ve keyifli bir şekilde katılmalarının yanı sıra; yaparak, yaşayarak öğrenme ortamının gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır (Mercin, 2006). Kısaca zengin öğrenme ortamlarının sunulduğu müze etkinlikleri, eğitim programlarında farklılaştırmalara ve zenginleştirmelere fırsat sağlamaktadır. Bu farklılaştırmaya ve zenginleştirmeye ihtiyaç duyan üstün zekâli ve yetenekli çocukların eğitim ve öğretim ortamlarında müzeler önemli bir destek ortamı olarak görülmektedir (Clark, 2002). Zekâ ve yetenek soyut kavramlardan oluşmasına rağmen, genel zihinsel yetenekleri ve temel zihinsel yetenekleri barındıran hatta sanat alanında da yeteneklere yer veren çok boyutlu bir kavramdır (Yılmaz, 2015). Bu çok boyutlu kavramın tanımlanmasında bilişsel alanlara öncelik verilirken, artık günümüzde akranlarına göre farklı özellikler gösterebildiği gibi kendi içerisinde de farklılıklar olmakla birlikte tek bir özellik aranmamaktadır (Gür, 2011). Akranlarına kıyasla fark edilen en belirgin özelliklerinden biri öğrenme, hafıza, problem çözme ve muhakeme gibi bilişsel alandaki gelişimleridir (Maker ve Nielson, 1996). Bu bilişsel becerilerin yanı sıra yoğun merak duygusu, orijinal fikirler, farklı düşünme süreçlerine de sahip oldukları gözlemlenmektedir (Clark, 2002). Eğitim programları hazırlanırken tüm gruplara uygulanan ortak eğitim stratejisi üstün zekâli ve yetenekli çocuklar için de uygulanması gerekmekte olup kendi hızlarında, zenginleştirilmiş, bireyselleştirilmiş vb. eğitim programlarından faydalanmaları özel eğitim alanındaki diğer çocuklar gibi üstün zekâlıların da eğitim hakkıdır (Ataman, 2003). VanTassel-Baska ve Stambaugh (2006), üstün zekâli ve yetenekli çocuklara uygulanacak eğitim stratejilerinin etkin bir şekilde kullanılması ve öğrenme deneyimlerini gerçekleştirecekleri ortamların sunulması gerektiğini ifade etmişlerdir. Birden fazla yeteneğe ve beceriye sahip olan üstün zekâli ve yetenekli çocukların öğrenme ortamları zenginleştirilerek eğitimsel ve öğretimsel olarak multidisipliner alanlardan faydalanılması önerilmektedir (Yücel, 2012). Bu alanlardan biri olan müzede gerçekleştirilen etkinlikler ile derinlemesine eğitim çalışmalarına fırsat verilerek seçilen konular hakkında kalıcı öğrenme fırsatları sağlanabilmektedir (Tezcan Akahmet ve Ödekan, 2006). İnteraktif öğrenmeleri sağlayan müze eğitimleri ile sanat ve bilim alanlarında etkileşim kurmanın yolları genişletilmektedir (Sheppard, 2010). Zekâ alanları ve bölümleri farklılık gösteren üstün zekâli ve yetenekli çocuklara yaparak yaşayarak sunulan öğrenme ortamları sayesinde görsel ve mekânsal beceri alanında yetenekli bireylerin (tasarım, mühendislik, resim, fotoğraf vb.) yetişmesine fırsat sağlayabilmektedir (Özsoy, 2003). Farklı zekâ bölümlerine sahip olan üstün zekâli ve yetenekli çocukların bilim ve sanat alanındaki öğrenme ihtiyaçları müze eğitimleri ile zenginleşebilmektedir (Kılıç, 2018). Bu denli önemli kazanımların sağlandığı müze ortamlarının eğitim için kullanılması sürecinde planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinin ayrıntılı bir şekilde ele alınması gerekmektedir (Buyurgan, 2002). Derslik dışında öğretim etkinliklerinin gerçekleştirilebileceği en etkin ortamlardan olan müzelerin eğitim ortamı olarak kullanılması (Doğan, 2017), özellikle de çocukların kendi gözüyle kendilerini değerlendirmesi önemli yer tutmaktadır. Müzenin eğitim ortamı olarak kullanıldığı çalışmalarda

genellikle çocukların yeni deneyimlerini daha kolay şekillendirdikleri (Anderson, Kisiel ve Storksdieck, 2006), zenginleştirdikleri (Coughlin, 2010), somut kavramların yanı sıra soyut kavramların da anlaşılmasında çocuklara kolaylık sağladıkları (Dilli ve Bapoğlu Dümenci, 2015) görülmüştür. Değerlendirmede çok yönlü boyut anlayışından yola çıkarak bu çalışmada üstün zekâlı ve yetenekli çocukların müze ortamında gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Bu bölümde çalışmanın amacı, çalışmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları ve veri toplama süreci ele alınmıştır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmada, üstün zekâlı ve yetenekli çocukların müze ortamında gerçekleştirilen etkinliklere ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Çalışmanın Deseni

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması modeli temel alınmıştır. Eylem araştırmasını, Elliot (1991), sosyal durum içerisindeki eylemin kalitesini artırmak amacıyla sosyal durumun araştırılması olarak tanımlanmaktadır. Eylem araştırmasında veri toplama teknikleri araştırma sorularına, araştırmanın durumuna ve konuyu araştıran araştırmacının bireysel yeteneklerine göre farklılaşabilir bu doğrultuda verilerin toplanmasında nicel ve nitel toplama tekniklerinden yararlanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu çalışmada, nitel veri toplama yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme formları, çocuk çizimleri ve çalışma kâğıtları kullanılarak doküman analizinden faydalanılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 eğitim ve öğretim döneminde velileri tarafından alan gezisine katılmasına onay verilen Ankara'da Bilim Sanat Merkezinde eğitim almakta olan ilkokul 2, 3 ve 4. sınıfa devam eden 30 üstün zekâlı ve yetenekli çocuk oluşturmaktadır. 6 erkek ve 5 kızdan oluşan 11 çocuk 2. sınıfta eğitim almakta, 4 erkek, 5 kızdan oluşan 9 çocuk 3. sınıfta eğitim almakta ve 6 erkek, 4 kızdan oluşan 10 çocuk ise 4. sınıfta eğitim almaktadır. Çocukların ailelerinin eğitim durumlarına bakıldığında; çocuğun ailesinin lisans ve dengi okullardan mezun oldukları, 8 çocuğun ailesinin lise ve dengi okullardan mezun olduğu, 2 çocuğun ailesinin ise ilköğretim ve dengi okullardan mezun olduğu anlaşılmıştır. Çocuklardan 6'sı önceden müzede eğitim etkinliklerine katılmış olup MTA Şehit Cuma Dağ Tabiat Tarihi Müzesi'nde daha önce herhangi bir eğitim etkinliğine katılmamışlardır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada kullanılan veri toplama araçları aşağıdaki kısaca açıklanmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formu

Görüşme sonucunda çocukların müze eğitim etkinliklerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi amacıyla açık uçlu sorulardan faydalanılmıştır. Bu sorular etkinliklerin kazanımları ve süreci ile çocukların duyuşsal ve günlük yaşamı ile bütünleştirmesine ilişkin sorulardır. Müze eğitim etkinlikleri hakkındaki düşünceler ile uygulanan etkinliklerin kazanımları hakkında bilgi alabilmek için dijital küre, arabul, fosil çalışma yaprağı ve planetaryum eğitimi konusunda çocuklara açık uçlu sorulardan oluşan görüşme formu uygulanmıştır.

Çocuk çizimleri

Çocuklardan müze etkinlikleri ile ilgili akıllarında en çok kalan sahneyi çizmeleri istenmiş, çizimlerden sonra çocukların sözel ifadeleri doğrultusunda sohbet edilerek gerekli notlar alınmıştır.

Çalışma kâğıtları

Etkinliklerin değerlendirilmesi amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan çalışma kâğıtları dinazor ölüm nedenleri, toprağa gömülme süreci, fosilleri inceleyen bilim ve fosilleşme sürecinde çürümeden kalmasına neden olan maddeler hakkında çeşitli sorulardan oluşmaktadır.

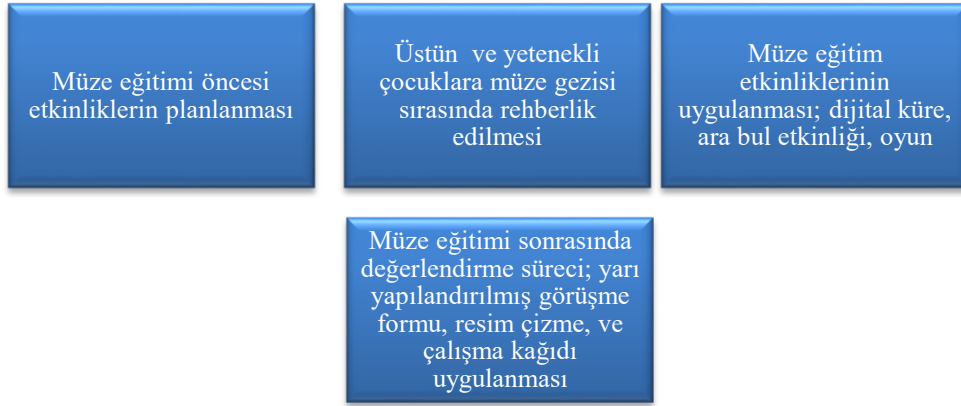
Gerçekleştirilen Etkinlikler

Etkinliklerin planlaması iki aşamadan oluşmaktadır. Üstün zekâlı ve yetenekli çocukların eğitim programları ve müze eğitimi konusunda alan yazın araştırmaları yapılmıştır. Çocukların hayat bilgisi dersi kapsamında ele aldıkları konuları incelenmiştir. Müze etkinliklerinin uygulaması ise, müze eğitimi öncesinde, müze eğitim uygulamaları ve müze eğitimi sonrasında olmak üzere üç aşamadan oluşmaktadır. Müze eğitim etkinlikleri, beyin fırtınası, tartışma, anlatım ve oyun teknikleri çerçevesinde planlanmıştır.

Müze eğitimi öncesinde, ilk olarak çocuklara müze kuralları video izletimi ile anlatılmış ardından hangi konuların ele alınacağı konusu tartışılmıştır. Daha sonra, müze eğitim uygulamalarına geçilmiştir. Uygulamalarda her bir konu için müzenin farklı alanları kullanılmıştır. Eğitim etkinliklerinde müze eğitimi sonrası ise değerlendirme süreci olup; üstün zekâlı ve yetenekli çocuklarla müze eğitim etkinlikleri sonrasında yarı yapılandırılmış görüşme formları ile görüşmeler yapılmış, çizimleri istenmiş, yorumlanmış ve ardından çalışma kâğıtlarına cevap vermeleri istenmiştir.

Veri Toplama Süreci

Şehit Cuma DAĞ Tabiat Tarihi Müzesi 3 kattan oluşmaktadır. Giriş katında araştırmacılarla birlikte rehberler aracılığıyla samanyolu galaksisinde yer alan gezegenler ve yıldızlar anlatılmıştır. Aynı katta bulunan üç boyutlu görüntü sistemi sayesinde tatlı su kaynaklarının tasarruflu kullanılmasını anlatan dijital küre gösteriminin ardından, soru cevap, beyin fırtınası ve oyun teknikleri uygulanmıştır. Birinci katta bulunan fosilleşme ve nesli tükenme ile ilgili kavramlar gösterilerek anlatılmıştır. Diyaromada bulunan doldurulmuş hayvanlarla nesli tükenme kavramı anlatılırken (Beypazarı panteri, İran Leoparı), fosilleşme kavramı ise Yavru Balina ve Maraş Fili iskeleti üzerinden gösterilip bilgi verilerek araştırmacılarla birlikte rehberler aracılığıyla anlatılmıştır. İkinci katta bulunan madeni taşlar bölümünde ise madenleri (Ametist, Kuvars, Lüle, Halit, Süs, Kaplan Gözü taşı vb.), madencilik tarihine ait buluntuları (Çömlek, Bakır, Cüruf örnekleri vb.) oyun yoluyla kavramları öğretebilmek ve bilgi sahibi olabilmeleri için ara bul oyunu oynatılarak incelenmiş ve araştırmacılarla birlikte rehberler aracılığıyla gerekli bilgiler verilmiştir. Etkinliklerin ardından çocuklarla yüz yüze bireysel görüşmeler yapılmış ve çocuklardan müze etkinlikleri ile ilgili akıllarında en çok kalanların resimlerini çizmeleri istenmiştir. Çocukların resim çizme etkinliği yaklaşık 20 dakika sürmüştür. Resimler çizildikten sonra çocuklara ne çizdikleri sorulmuş ve çizdikleri figürlerin yanına not alınmıştır. Etkinlikler kapsamında çalışma kâğıtları veri toplama aracı olarak ele alınmıştır. Çalışma kâğıtları, araştırmacı için gerçekleştirdiği müze etkinliklerinde fosilleşme süreci, toprağa gömülme süreci, çürümeye engel olan nedenlerin incelenmesi ile ilgili bulguları elde etmesine olanak tanımıştır. Yapılan bu etkinliklerin tüm süresi ve görüşmeler yaklaşık 120 dakika sürmüştür.

Şekil 1. Veri toplama sürecini gösteren akış planı

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde elde edilen bulgular içerik analizi sonucunda belirli kurallara dayalı kodlamalarla kategoriler haline getirilmiştir. İçerik analizi; belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanır (Büyüköztürk, 2014). Bu çalışmadan elde edilen veriler, içerik analizi ile değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Yarı yapılandırılmış görüşme formundan veriler, çocuk çizimleri ve çalışma kâğıtlarından elde edilen veriler olmak üzere 3 kısımdan oluşmaktadır.

Tablo 1.

Görüşme formuna ait bulgular

Tema 1. Dijital Küre Hakkında Düşünceler	f
İlgi Çekici	10
Öğretici	7
Eğlenceli	7
İnandırıcı	6
Tema 2. Arabul Etkinliği Fosil Çalışma Yaprağı	
Öğretici	22
Eğlenceli	6
Yorucu	2
Tema 3. Planetaryum Hakkında Düşünceler	
Bilgi verici	14
Etkileyici – Merak Uyandıran	8
Eğlenceli	8
Toplam	100

Tablo 1’de müze eğitimi ardından yarı yapılandırılmış görüşme formuna ait bulgulara bakıldığında, 10 çocuk dijital küreyi ilgi çekici, 7 çocuk öğretici, 7 çocuk eğlenceli, 6 çocuk ise inandırıcı bulduğunu ifade etmiştir. Örneğin Çocuk 7 “...dönerek farklı yerlerden ışıkların aynı anda gelmesi ilgimi çok çekti daha önce böyle bir şey görmemiştim...” şeklinde ifade etmiştir. Arabul/fosil çalışma yaprağı incelendiğinde 22 çocuk öğretici, 6 çocuk eğlenceli, 2 çocuk ise yorucu bulduklarını belirtmiştir. Örneğin Çocuk 16 arabul

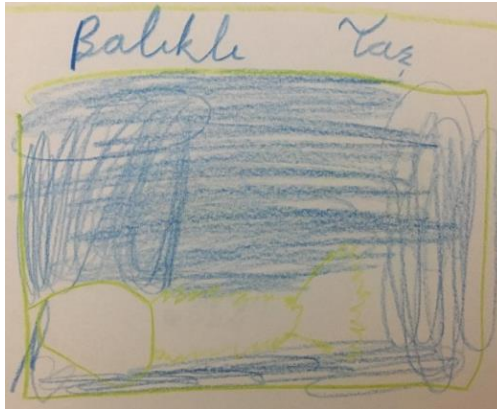
etkinliği hakkında "...konu hakkında hiçbir bilgisi olmayan kişilere bile çok güzel bilgiler veriyor, bu bilgileri verirken hem eğitip hem de eğlendiriyor..." İfadesinde bulunmuştur. Planetaryum hakkında ise 14 çocuk bilgi verici olarak gördükleri, 8 çocuk etkileyici ve merak uyandırıcı, 8 çocuk ise eğglençli olarak gördükleri sonucuna ulaşmıştır. Örneğin Çocuk 8 Planetaryum hakkında "...ışık kirliliği hakkındaki bilgiler çok değişik ve eğglençliydi, artık geceleri gereksiz yere ışık yakamayacağım..." şeklinde ifade etmiştir.

Tablo 2.

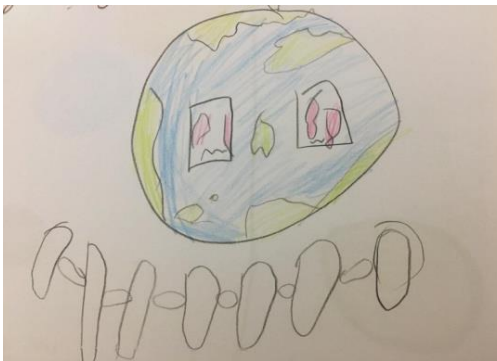
Çocuk çizimlerinde çizimlerine ait görülen temalara ait bulgular

Tema 1. Çocuk Resimlerindeki Temalar	f
Küre ve Planetaryum	9
Taşlar ve Madenler	8
Fosil	6
Dondurulmuş Hayvan	4
Toplam	27

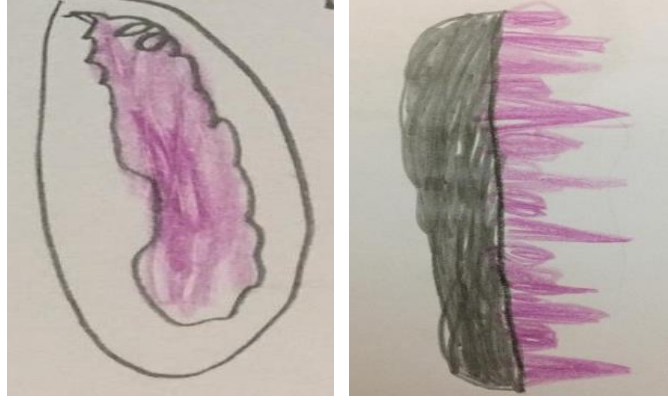
Tablo 2'ye ait çocuk resimlerinde görülen temaların sıklığı incelendiğinde, 9 çocuğun küre ve planetaryuma yer verdiği, 8 çocuğun taşları ve madenleri çizdiği, 6 çocuğun fosilleri, 4 çocuğun ise dondurulmuş hayvanları resmettiği görülmüştür.

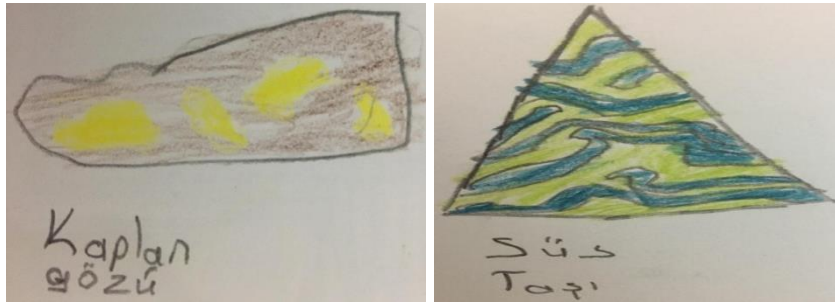
Resim 1. Müze eğitimi ardından çocukların en çok beğendikleri yer olarak balıklı fosil resmi

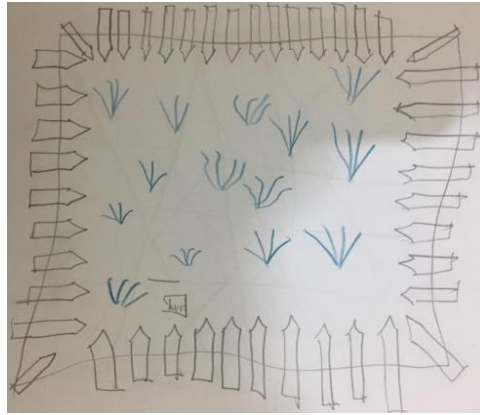
Resim 2. Müze eğitimi ardından çocukların en çok beğendikleri yer olarak planetaryum resmi

Resim 3. Müze eğitimi ardından çocukların en çok beğendikleri yer olarak taşların ve madenlerin resmi

Resim 4. Müze eğitimi ardından çocukların en çok beğendikleri yer olarak taşların ve madenlerin resmi

Resim 5. Müze eğitimi ardından çocukların en çok beğendikleri yer olarak dondurulmuş hayvan resmi

Tablo 3.

Çalışma kâğıdına ait bulgular

Tema 1. Dinozorun Ölümü	f
Doğal Afetler	21
İklim Şartları	4
Meteor Yağmuru	3
Dinozor Kavgası	2
Yiyecek kıtlığı	1
Tema 2. Toprağa gömülme süreci	
Toprak Kayması	9
Rüzgâr ve Yağmurla	6

Zaman (milyonlarca yıl)	6
Havasız Kalma	4
Altında Kalma	3
Tema 3. Fosilleri İnceleyen Bilim	
Paleontolog	15
Antropolog	1
Arkeolog	1
Tema 4. Çürümeden Kalmasına Neden Olan Maddeler	
Havasızlık	10
Lav, toprak, bataklık	8
Hayvan, bitki	4
Su	1
Fosil	1
Toplam	100

Tablo 3'te çalışma kâğıdının sonuçlarına bakıldığında, dinazorların yok olmasının sebepleri sorulduğunda; 21 çocuk bu durumun doğal afetlerden kaynaklı olabileceğini, 4 çocuk iklim şartlarından kaynaklı olabileceğini, 3 çocuk meteor yağmurunun sebep olabileceğini, 2 çocuk dinazor kavgalarının sebep olabileceğini, 1 çocuk ise yiyecek kıtlığından kaynaklanabileceğini ifade etmiştir. Toprağa gömülme sürecinin yaşanması hakkındaki cevaplar incelendiğinde 9 çocuk, bu durumun toprak kayması sonucunda olduğunu, 6 çocuk ise rüzgâr ve yağmurla oluştuğunu, 6 çocuk geçen sürenin etkin olduğunu, 4 çocuk havasız kalma neticesinde gerçekleştiğini, 3 çocuk ise toprağın altında kaldığı için gerçekleştiğini belirtmiştir. Fosilleri inceleyen bilim insanı sorusuna 15 çocuk paleontolog cevabını verirken, 1 çocuk antropolog, 1 çocuk ise arkeolog cevabını vermiştir. Fosillerin çürümeden kalmasına neden olan maddeler sorusunun cevapları incelendiğinde ise 10 çocuk havasızlık sonucunda oluştuğunu, 8 çocuk ise lav, toprak, bataklık gibi maddelerin sebep olduğunu, 1 çocuk suyun sebep olduğunu, 1 çocuk ise fosilin sebep olduğunu söylemiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Geçmiş ile günümüz arasındaki kültürel bağı bilimsel, teknik ve sanatsal olarak yansıtan kurumlar olan müzeler etkin bir eğitim kurumu olarak hizmet vermektedirler. Müze eğitimi kavramı müzelerde oynayarak, deneyerek öğrenme alanlarının oluşturulması ile başlamıştır (Çetin, 2010). Bu hizmetten en çok yararlanan ve olumlu bakan grup ise çocuklardır. Görsel sanatlar dersinin müze ortamında ve sınıf ortamında işlenişine ilişkin çocuk görüşlerinin incelendiği araştırmada deney grubundaki çocukların müzede görerek öğrenmenin etkili olduğu görüşünde olduklarını ifade etmişlerdir (Mercin, 2008). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin müze kavramına yönelik algılarını belirlemek amacıyla yapılan çalışmanın sonucunda "müze" kavramına ilişkin 55 metafor ve beş kavramsal kategori geliştirdikleri bu kavramlardan birinin de eğitim öğretim teması olduğu sonucuna ulaşmışlardır (Yeter ve Kurtdede Fidan, 2018). Zenginleştirmelerin ve farklılaşmaların olduğu müzeler, eğitim programlarının farklılaştırılmasına ihtiyaç duyulan üstün zekâli ve yetenekli çocuklar için de önemli yer tutmaktadır. Üstün zekâli ve yetenekli çocukların özellikleri ve farklılıklarının dikkate alınması, ayrıca öznel becerilerinin açığa çıkarılması gerekmektedir. Çünkü yetenek, sadece genetik faktörlerle değil aynı zamanda çevresel faktörlerle de gelişen bir durumdur (Özsoy, 2003). Üstün zekâli ve yetenekli çocuklar, ülkemizde sayıları her geçen gün artan Bilim Deney Merkezleri'nde kendini ifade edebileceği deney düzenekleri ile öğrenmeleri desteklenebilmektedir. Bilim alanlarının üstün zekâ ve yetenekli çocukların eğitiminde önemli bir eğitimsel araç olduğu ve çoklu potansiyeli desteklediği (Tortop ve Coşkun, 2017) düşüncesiyle Bilim Deney Merkezleri'nin üstün zekâli ve yetenekli çocukların eğitiminin bir parçası olabileceğine yönelik bir model üzerinde durulmuştur (Kılıç, 2018). Müze eğitimi sonrasında yarı

yapılandırılmış görüşme formlarına çocukların verdikleri cevaplar incelendiğinde; müze etkinliklerini öğretici (%23) bulduklarını ifade etmişlerdir. Seidel ve Hudson'un (1999) da benzer açıklamaları ile müzede çocukların görerek dokunarak duyu organlarını kullanması ile soyut olan eğitimin somut hale geldiğini ifade etmiştir. Planlı bir müze gezisinin ilköğretim çocuklarının tutumuna etkisinin incelendiği araştırma sonuçlarından da benzer bulgular elde edilmiş olup, planlı müze gezilerinin çocukların sanat etkinlikleri dersine yönelik tutumlarında da olumlu etkisi olduğu görülmüştür (Güler, 2011). Araştırma sonuçları benzer bulgulara sahip olup, müze etkinliklerini ilgi çekici (%33) , eğlenceli (%23) ve inandırıcı (%20) bulduklarını ifade etmişlerdir. Müze temelli yazma etkinliğinin araştırıldığı bir durum çalışması sonucunda yazmada akıcılık, süreklilik, sıra dışı cümle kurma, mantıksal düşünmede birlik, zengin sözcük dağarcığı ve kontrollü yazma becerisini kazandırmıştır (Karadağ, 2013). Üstün yetenekli çocukların müze eğitiminin klasik eğitim olarak sanat eğitimi üzerindeki etkisinin incelendiği araştırmada müzelerin etkin öğrenme ortamı olduğu sonucuna ulaşmış ve müze gezilerinin önemini vurgulamıştır (Yücel, 2012). Müze ziyaretlerinin en değerli çıktısı, çocukların alternatif öğrenme yollarıyla aktif şekilde tanışma fırsatı bulduklarını ifade etmiştir (Hooper-Greenhill, 1999). Benzer bir araştırmada da oyuna dayalı müze eğitim etkinliklerinin öğrencilerin görsel sanatlar dersine yönelik tutum düzeylerini arttırmada etkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır (Genç ve Buyurgan, 2018). Müze eğitimi sonrasında çocuk resimleri incelendiğinde; müze sonrası etkinlikler arasında akıllarında en çok kalan resmi çizimleri istendiğinde 9 kez planetaryuma ve küreye yer verdikleri görülmüştür. Karadeniz ve arkadaşları (2015), dokunmalı ve etkileşimli sergilerin bireylerin ya da grupların gerçek nesnelere fiziksel keşfetme yoluyla birlikte anlama girişimlerini cesaretlendiren açık eğitsel hedefleri olduğunu ifade etmişlerdir. Müze eğitimi sonrasında çalışma kâğıdına ilişkin bulgular incelendiğinde; fosilleri inceleyen bilim sorulduğunda yeni bir kelime olarak paleontolog ifadesine yer verip meslek tanımını öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Hooper-Greenhill'in (2000) de belirttiği gibi müze eğitimi, ziyaretçilerine kendi yorumlama stratejilerini ve dağarcıklarını harekete geçiren bir görsel öğrenme ortamı sunmasının yanı sıra çocuklar farkındalıklarını, toplumsal ilişkilerini fark edebilecekleri ve becerilerini deneyip sınavacakları eğitim ortamları oldukları için daha çok müze eğitim işbirliği durumları sunulmalıdır (Sivrikaya, 2017). Araştırmada gerçekleştirilen planlı müze gezisinin üstün zekâlı ve yetenekli çocukların belirlenen konu üzerinden bilgi düzeylerinin derinlemesine zenginleştirme fırsatı elde ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Adıgüzel'in (2006) de ifade ettiği gibi hazırlanarak amaçlarına uygun olarak belirlenen müze eğitimlerinin sadece eğitim alanları ile sınırlı kalmamakta bunun yanı sıra çocuğun kendi doğasında öğrenme fırsatları sunduğunu ve yaratıcı düşüncelerine fırsat veren zenginleştirilmiş ortamlar olabileceğini ifade etmiştir. Özel olarak tasarlanmış bir müze bilimi programının akademik yetenekli ilköğretim öğrencileri üzerindeki etkisinin incelendiği araştırmadan da elde edilen sonuçlar neticesinde müze bilim programının üstün yetenekli öğrencilerin sorgulama becerilerini geliştirdiği, bilimsel çalışmaya ve bilim insanı anlayışlarını da olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır (Melber, 2003).

ÖNERİLER

Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde; üstün zekâlı ve yetenekli çocukların müze eğitim etkinliklerine katılmalarından keyif aldıkları, farklı öğrenme ortamlarında yetenekleri ve ilgileri, hızları doğrultusunda eğitim alabilecekleri ortamlara sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Müze eğitim programlarında üstün zekâlı ve yetenekli çocuklara yönelik zengin içerik oluşturulabilir. Müze eğitimcilerinin sahip olduğu akademik bilgilerini hedef kitlelere aktarmasını sağlayacak özel eğitimden geçmeleri ile üstün zekâlı ve yetenekli çocuklara daha verimli olacağı düşünülmektedir. Ders dışı öğrenme ortamlarından olan müzelerde eğitim etkinliklerinden daha fazla faydalanmak amacıyla tutarlı ve sürdürülebilir, ülke çapında uygulanması mümkün müze eğitim programları geliştirilebilir. Geliştirilen programlarda da akranlarına kıyasla farklı öğrenme becerilerine sahip üstün zekâlı ve yetenekli çocuklara yer verilebilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Ö. ve Öztürk, F. (1999). Türk eğitim düşüncesinde okul müzesinden müze pedagojisine değişim. *Eğitim ve Bilim*, 14(114), 73-81.
- Adıgüzel, Ö. (2006). Okul dışında farklı bir öğrenme ortamı olarak çocuk müzeleri. *Bilim Eğitim Toplum Dergisi*, 4, 32-40.
- Anderson, D. Kiesel, J. ve Storksdieck, M. (2006). Understanding teachers' perspectives on field trips: discovering common ground in three countries curator: *The Museum Journal*, 49(3), 365-386.
- Ataman, A. (2003). Üstün yetenekli/zekâlı çocuk ile yaşamak. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*.
16.10.2019 tarihinde http://www.fencebilim.com/ustunyetenek/ustun_yetenekli_cocuk_ile_yasamak.pdf adresinden erişilmiştir.
- Buyurgan, S. (2002). Programlı bir müze ziyareti ve sonrasında uygulama örneği. *Gazi Üniversitesi'nin Eğitimde 75. Yılı Sanat Eğitimi Sempozyumu* bildirileri içinde, s. 105-118, Gazi Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı. 08-10 Mayıs, Ankara: G.Ü. İletişim Fakültesi Matbaası.
- Buyurgan, S. ve Mercin, L. (2010). *Görsel sanatlar eğitiminde müze eğitimi ve uygulamaları*. Özsoy, V. (Ed.). Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları-2.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Clark, B. (2002). *Growing up gifted*. New Jersey: Pearson Education.
- Clark, G., Manifold M. ve Zimmerman, E. (2007). Meeting the Needs of Artistically Talented Students Who Reside in Real and Virtual, Rural Communities in the United States. *Gifted Education International*. Vol. 23(3), 319-329.
- Coughlin, P. K. (2010). Making Field Trips Count: Collaborating for Meaningful Experiences. *The Social Studies*, 101, 200-210.
- Çetin, Y. (2010). Çağdaş eğitimde müze eğitiminin rolü ve önemi. *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi/Journal of Institute of Fine Arts*, 8.
- Dilli, R. ve Bapoğlu Dümenci, S. (2015). Okul öncesi dönemi çocuklarına Anadolu'da yaşamış nesli tükenmiş hayvanların öğretilmesinde müze eğitiminin etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 40(181), 217-230.
- Doğan, C. D. (2017). Müzelerin eğitim ortamı olarak kullanılması: Ölçme ve değerlendirme uygulamaları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(60), 234-248.
- Eliot, J (1991). *Action research for educational change*. Buckingham: Open University Press.
- Falk, J. H. (1999). Museums as institutions for personal learning, *Daedalus*, 128(3), 259.
- Genç, S. ve Buyurgan, S. (2018). Oyuna dayalı müze etkinliklerinin öğrenci erişimi ve görsel sanatlar dersine karşı tutumları üzerine etkisi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 687-699. DOI: 10.17679/inuefd.440804.
- Güler, A. (2011). Planlı bir müze gezisinin ilköğretim öğrencilerinin tutumuna etkisi. *İlköğretim Online*, 10(1), 169-179.
- Gür, C. (2011). Do gifted children have similar characteristics?: Observation of three gifted children. *International Conference on Education and Educational Psychology (ICEEPSY 2010)*.
- Karadağ, R. (2013). Müze temelli yaratıcı yazma etkinliği: Bir durum çalışması. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 12(3), 507-526.

- Hein, G. E. (2008). *Museum education*, 03.08.2008 tarihinde <http://www.lesley.edu/faculty/ghein/downloads/MuseumEdBlackwellHein.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Hooper-Greenhill, E. (1999). *Müze ve galeri eğitimi*. Meltem Ö. Evren & Emine G. Kapçı (Çev.), Yay. Haz. Bekir ONUR. Ankara: A.Ü. Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- Hooper-Greenhill, E. (2000). *Museums and the interpretation of visual culture*. London: Routledge.
- Karadeniz, C., Okvuran, A., Artar, M. ve Çakır İlhan, A. (2015). Yeni müzebilim bağlamında müze eğitime çağdaş yaklaşımlar ve müze eğitimcisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 48(2), 203-226.
- Kılıç, A. (2018). Üstün Yetenekli Çocukların Fen Eğitiminde Bilim Deney Merkezlerinin Rolü. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 5(2), 59-66.
- Maker C. J. ve Nilesen A. B. (1996). *Curriculum development and teaching strategies for gifted l (ea2rnrnerds. ed.)*. Austin, TX: Pro-Ed.
- Melber, L. M. (2003). Partnerships in science learning: Museum outreach and elementary gifted education. *Gifted Child Quarterly*, 47(4), 251-258, <https://doi.org/10.1177/001698620304700402>
- Mercin, L. (2008). Görsel sanatlar dersinin müze ve sınıf ortamında işlenişine ilişkin öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(24), 325-336.
- Özbek, G., Akyol, A. A. ve Köksal Akyol, A. (2017). Ankara'daki müzelerin eğitim işlevleri açısından incelenmesi. *Millî Eğitim*, 214.
- Özsoy, V. (2003). *Görsel sanatlar eğitimi*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayınları.
- Seidel, H. ve Hudson, K. (1999). *Müze eğitimi ve kültürel kimlik. Uluslararası İki Çalışma Raporu*. B. Onur (Yay. haz.). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınları, 12.
- Sheppard, B. (2010). The gift of the ISE frameworks: A better language for museum learning. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.1111/j.2151-6952.2010.00027.x>
- Sivrikaya, G. (2017). Müzelerin keşif alanı olarak kullanımı. *Millî Eğitim*, 46(214), 123-135.
- Şahan, M. (2005). Müze ve eğitim. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 487-501.
- Talboys, K. G. (2011). *Museum educator's handbook*. (3rd ed.). United Kingdom: Ashgate Publishing.
- Tezcan Akmehmet, K. ve Ödekan, A. (2006). Müze eğitiminin tarihsel gelişimi. *İTÜ Dergisi*, 3(1), 47-58.
- Tortop H. S. ve Coşkun M. F. (2017). Üstün yetenekli öğrencilerde çoklu yetenek gelişiminde etkili olabilecek bir araç: Bilim tiyatrosu. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 4(3), 116-126.
- VanTassel-Baska, J. ve Stambaugh, T. (2006). Instructional management strategies for effective Curriculum implementation. *Comprehensive Curriculum for Gifted Learners*. (s. 327-345). Denver: Pearson Education Inc.
- Yeter, F. ve Kurtdede Fidan, N. (2018). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin müze metaforları. *MCBÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(1), 173-194.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (5. Baskı.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, D. (2015). *Üstün yetenekliler için psikolojik danışma ve rehberlik uygulamaları*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Yücel, H. S. (2012). Üstün yetenekli çocukların, çok alanlı sanat eğitimi yöntemini kullanarak sanat tarihi alanında gerçekleştirdikleri müze gezisinin sanatsal uygulamalarına etkisi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(2), 63-101.

Benefitting Situation of Secondary School Branch Teachers from Museums in Their Courses and Their Views on the Museum and Historical Place*

Ömer BİNEKÇİ

Ministry of National Education

Galip ÖNER

Erciyes University

ABSTRACT

Parallel to the developments in the world, a number of developments are taking place in museum education in Turkey, as well. One of these developments is the in-service training program called "Museum Education Certificate Program" which has been implemented by the Ministry of National Education for teachers as of 2019. With this program, it is aimed for the teachers to use the historical, cultural places and museums in the provinces where they work effectively and to include them in the education. These trainings are currently available only to limited branch teachers. Considering that museums can be used within the scope of many courses, it is important to reveal the courses that can be used. In this context, the aim of the study is to determine the opinions of secondary school branch teachers about museum, historical place and museum education. In this context, the working group of the study consists of a total of 22 teachers, two each of whom are from all branches (physical education and sports, technology and design, information technologies and software, religious culture and moral knowledge, science, visual arts, mathematics, music, social studies, Turkish, foreign language,) at secondary school level. The data of basic qualitative research from qualitative research approaches were obtained from semi-structured interviews. The data were analyzed with descriptive analysis which is one of the qualitative data analysis techniques. As a result of the research, the participants considered the museums as the place where the historical artifacts were exhibited and the historical place as the structures and artifacts of the past. While only 6 of the participants stated that they benefited from museums within the scope of the course, 17 of them thought that they could benefit from the museums within the scope of the courses. In addition, the participants' awareness of Kayseri's historical sites is limited and it is concluded that the main courses that can be used in museums are Social Studies, Religious Culture and Moral Knowledge and T.R. History of Turkish Revolution and Atatürkism.

Keywords: Museum education, museum, historical place, teacher candidate's views

Type: Research

Article History

Received: 20.10.2019

Accepted: 21.11.2019

Published: 28.11.2019

Corresponding Author:

Ömer BİNEKÇİ

SCREENED BY

 iThenticate®
Professional Plagiarism Prevention

Göbeklitepe Archaeological Site /
Şanlıurfa

Suggested Citation

Binekci, Ö. & Öner, G. (2019). Benefitting situation of secondary school branch teachers from museums in their courses and their views on the museum and historical place, *Journal of International Museum Education*, 1(1), 32-49.

About The Authors

Ömer Binekci teacher, science specialist. He is working as a Social Studies teacher at a secondary school of Kayseri Directorate of National Education. omerbinekci@gmail.com, *Orcid ID:* 0000-0003-0235-4622

Galip Öner is a research assistant at the Department of Social Studies Education at Faculty of Education, Erciyes University in Turkey. He is continuing her Ph.D. in Social Studies Education. He carries out studies in the field of social studies education, outdoor-school education, museum education and geography teaching. galiponer@erciyes.edu.tr, *Orcid ID:* 0000-0001-5683-1127

*This study, presented orally at the VI. International Symposium on History Education in Bolu.

Ortaokul Branş Öğretmenlerinin Derslerinde Müzelerden Yararlanma Durumları ile Müze ve Tarihi Mekâna İlişkin Görüşleri*

Ömer BİNEKÇİ

Millî Eğitim Bakanlığı

Galip ÖNER

Erciyes Üniversitesi

ÖZET

Dünyadaki gelişmelere paralel olarak Türkiye’de de müze eğitimi konusunda birtakım gelişmeler yaşanmaktadır. Bu gelişmelerden birisi de Millî Eğitim Bakanlığı’nın 2019 yılı itibariyle öğretmenlere yönelik uygulamaya koyduğu “Müze Eğitimi Sertifika Programı” adlı hizmet içi eğitim programıdır. Bu programla birlikte öğretmenlerin görev yaptıkları illerdeki tarihi, kültürel mekânları ve müzeleri etkin şekilde kullanarak öğretime dâhil etmeleri hedeflenmiştir. Bu eğitimler şu an itibariyle yalnızca sınırlı branş öğretmenlerine yönelik verilmektedir. Müzelerden birçok ders kapsamında yararlanılabileceği düşünüldüğünde yararlanılabilecek derslerin ortaya çıkarılması önem taşımaktadır. Bu kapsamda araştırmanın amacı ortaokul branş öğretmenlerinin müze, tarihi mekân ve müze eğitimine ilişkin düşüncelerini tespit etmektir. Bu kapsamda araştırmanın çalışma grubunu ortaokul düzeyindeki tüm branşlardan (beden eğitimi ve spor, teknoloji ve tasarım, bilişim teknolojileri ve yazılım, din kültürü ve ahlak bilgisi, fen bilimleri, görsel sanatlar, matematik, müzik, sosyal bilgiler, Türkçe, yabancı dil,) 2’şer olmak üzere toplamda 22 öğretmen oluşturmaktadır. Nitel araştırma yaklaşımlarından temel nitel araştırma kullanıldığı bu araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilmiştir. Veriler nitel veri analiz tekniklerinden biri olan betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda katılımcıların müzeleri tarihi eserlerin sergilendiği yer olarak, tarihi mekânı ise geçmişe ait yapı ve eserler olarak gördükleri; katılımcılardan yalnızca 6’sının ders kapsamında müzelerden yararlandığını ifade ederken öte yandan 17’sinin dersleri kapsamında müzelerden yararlanılabileceğini düşündükleri tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların Kayseri’nin tarihi mekânlarına yönelik farkındalıklarının sınırlı, müzelerden yararlanılabilecek başlıca derslerin *Sosyal Bilgiler, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi* ile *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük* olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müze eğitimi, müze, tarihi mekan, öğretmen görüşleri

Tür: Araştırma

Makale Geçmişi

Gönderim: 20.10.2019

Kabul: 21.11.2019

Yayınlanma: 28.11.2019

Sorumlu Yazar: Ömer BİNEKÇİ

SCREENED BY

 iThenticate
Professional Plagiarism Prevention

Göbeklitepe Arkeolojik Alanı / Şanlıurfa

Önerilen Atıf

Binekci, Ö. & Öner, G. (2019). Ortaokul branş öğretmenlerinin derslerinde müzelerden yararlanma durumları ile müze ve tarihi mekâna ilişkin görüşleri, *Uluslararası Müze Eğitimi Dergisi*, 1(1), 32-49.

Yazarlar Hakkında

Ömer Binekci öğretmen, bilim uzmanı. Kayseri Millî Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı bir ortaokulda Sosyal Bilgiler öğretmeni olarak görev yapmaktadır. omerbinekci@gmail.com, *Orcid ID: 0000-0003-0235-4622*

Galip Öner Erciyes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı’nda araştırma görevlisidir. Sosyal Bilgiler Eğitimi alanında doktora yapmaktadır. Sosyal Bilgiler Eğitimi, Okul Dışı Öğretim, Müze Eğitimi ve Coğrafya Öğretimi alanında çalışmalar yürütmektedir. galiponer@erciyes.edu.tr, *Orcid ID: 0000-0001-5683-1127*

*Bu çalışmanın özeti Bolu’da gerçekleştirilen VI. Uluslararası Tarih Eğitimi Sempozyumu’nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Anatolian lands resemble an open-air museum because of its thousands of years of history and hosting dozens of civilizations. As a matter of fact, ruins such as Şanlıurfa-Göbeklitepe dated to 10,000 BC, Diyarbakır-Çayönü Höyük dated to 9400 BC and Konya-Çatalhöyük dated to 7400 BC prove that it is one of the first and most important settlements of Anatolia. It also bears the legacy of many civilizations such as Hatties, the Hittites, the Ionians, the Urartians, the Phrygians, the Lydians, the Anatolian Principalities, the Seljuk Empire, the Byzantine Empire and the Ottoman Empire. It is important to make effective use of this heritage in all areas. Historical space can be a building, an art structure, a landscape, an archaeological site, or any place where all or some of these elements come together (CRHP, 2006). Ata defines that the historical space is an environment which is composed of daily life spaces (houses, fountains, madrasas, cemeteries, mosques, etc.) which its historical texture is intact. In addition, he defined the place where an event that gave direction to the destiny of a nation took place or the place where the historical person spent his life. Museums that exhibit works of portable material and spiritual values are also called historical places. (Öner, 2015). According to Çulha Özbaş (2015: 206), what makes a field historical or gives us historical importance is that it has a strong story to tell us. According to Öztürk (2014: 111), spaces of historically special importance have an important place in understanding and imagining history. In this respect, it can be said that museums have hundreds of stories with objects they want to tell their visitors. Especially in the prehistoric times, these works, which were used in periods where there is not enough historical information, have strong stories to tell us. For this reason, it can be said that museums are located in the historical space.

With the 21st century, the understanding of classical museums in which archeological and ethnographic artifacts are exhibited has gone beyond. Today, it is possible to come across museums that serve in a wide range of fields such as science, technology, nature, industry, military, individual, aircraft, watercraft, land vehicles, toys and the like or focus on any object (stamp, bağlama, toys, wax, typewriter, meerschaum, etc.). The increase of museum types and varieties has increased the possibility of benefiting from museums during the education and training process. In the recent past, only historical places, which were considered together with certain branches such as history, archeology, art history, geography and social studies, are now in areas such as mathematics, theology, engineering, science, fine arts, health sciences, have become an important learning and teaching environment that can be used in many courses at different levels. Historical spaces can easily be transformed into a learning environment for each discipline if the right space is determined regardless of the subject. For this, firstly, teachers should have a good subject area knowledge and then a good professional field knowledge. Subject area knowledge allows you to distinguish which spaces can be used for which subject. It also allows you to reinforce that space with the relevant topic and use it as an effective educational environment

Professional field knowledge is important because you will need knowledge and skills related to teaching to move that space beyond a classroom environment. In addition, professional field knowledge allows you to know the benefits of the study tours in historical places. However, deficiencies in these areas can be tried to be solved by a good preparation and planning before the historical site investigations. Within this scope, the Ministry of National Education has implemented an in-service training program called 1 Museum Education Certificate Program for teachers as of 2019. In two years, it has planned to provide museum education to 15 thousand teachers. Thus, the aim of teachers to use the historical, cultural places and museums in the provinces where they work effectively in education and training activities. However, at the present stage, this training is given only to teachers in certain branches. In this context, the aim of the

research is to reveal the opinions of the teachers in different branches of secondary school on museum, historical space and museum education.

Method

In the study, the basic qualitative research, which is described by Merriam (2013) as one of the qualitative research methods, was used. Merriam defines qualitative research as trying to understand how people comprehend their own lives and experiences. In this direction, the basic qualitative research method was preferred as it was aimed to determine the opinions of secondary school branch teachers about museums and historical places and their experiences and thoughts about museum education in the context of their own courses. The working group of the study consists of secondary school teachers working in public schools in Kayseri. At the secondary school level, total 22 participants, 6 of which were women, 16 of which were men, from 11 different branches were included in the study. Although the occupational experience of the participants varied from one year to 26 years, the average occupational experience of the participants was 9.3 years. A semi-structured interview form consisting of 10 questions was used to collect the data of the study. The interview form was prepared by the researchers after the literature review and presented to the expert opinion and piloted with two teachers. Interviews were recorded with audio recording. Then, the interviews were analyzed by transferring to word environment. Descriptive analysis, one of the qualitative data analysis techniques, was used in the analysis.

Discussion, Conclusion and Suggestions

The results of this study conducted in order to determine the opinions of 22 participants from 11 different branches at the secondary school level regarding museum, historical place and museum education are given below based on the literature.

As a result of the research, the participants defined the museum as a place where historical monuments are exhibited and the past is transferred to the present day; the historical space is defined as the structure, artifact, past or history where the past is exhibited, described, or places where people lived in the past. According to the definition of the International Council of Museums (ICOM), museum is defined as a non-profit permanent organization (ICOM, 2007) in the service of society and its development, open to the public, collecting, preserving, researching, communicating and exhibiting the concrete and abstract heritage of humanity and those around it for the purpose of education, work and pleasure (ICOM, 2007).

Although the museum has many functions, the emphasis on exhibiting functions shows that the knowledge of the museum is at a basic level. It was determined that the historical places were identified with the historical structures and works by the participants. As a matter of fact, when the historical place of the participants is mentioned, the fact that the ruins (ancient city), then the castle, mosque, historical mansion, palace, madrasah, inn / caravanserai come to mind. Öner (2015), in his study with social studies teachers, found that the participants' perceptions of historical places were mosques, museums, caravanserais, historical sites and ancient cities and palaces.

It was determined that the awareness of the participants about the museums and historical places in Kayseri and the city where they work was limited to Gevher Nesibe Darüşşifâ (Seljuk Civilization Museum), Kayseri Castle, Hunat Mosque, Kültepe Kaniş Karum, National Struggle Museum, Archeology Museum, Atatürk House and Ethnography Museum (Gügüpoğlu Mansion) in Kayseri center. The fact that the participants did not express or underestimated many historical buildings in the central district as well as the works in other districts shows that their awareness about museums and historical places in Kayseri is not sufficient.

In the study, 17 out of 22 participants stated that they had not conducted any courses in the museum before, but only 5 of them did. While the participants stated that they did not carry out training in the museum, 17 participants also thought that the museum could provide training in the context of their own courses. In this context, it was determined that although the participants did not carry out training in the museum before, they thought that the training could be carried out in the museum. In the research, the Social Studies teacher stated that two participants used their courses and two IT and Software teachers could not benefit from museums. Social Studies teachers' use of museums and historical places in their courses can be related to course content and interests. As a matter of fact, Dinç, Erdil and Keçe (2011) found that the students with the highest level of interest in historical and cultural works were the students of the Department of History and Social Studies in their study with university students.

Social Studies is one of the main courses that the participants think can be educated in the museum. In addition to the Social Studies course, the participants were informed about Religious Culture and Ethics, T.R. History of Turkish Revolution and Atatürkism, Science, Visual Arts and Turkish courses were found to be useful in museums. It can be said that they relate the Social Studies and T.R. History of Revolution and Atatürkism courses to museums and historical places in the context of the subject, and they relate Religious Culture and Moral Knowledge course to the structure (mosque, etc.). In their study, Güleç and Alkış (2003) stated that while explaining the reasons for teachers to teach in museums, these trips were carried out when it was more about unit issues. Therefore, as some participants stated in the research, it should be related to the course subject for museum visits. It was determined that the Mausoleum and the Topkapı Palace Museum, Hagia Sophia Museum, Çanakkale Martyrs' Gallipoli Peninsula came first among the museums and historical places that the teachers in the study thought should be visited by the students. Avcı and Öner (2015), in their study with Social Studies teachers, concluded that the historical space that the students wanted to see was the Çanakkale Martyrdom and Gallipoli Peninsula.

GİRİŞ

Anadolu toprakları sahip olduğu binlerce yıllık geçmişi, onlarca uygarlığa ev sahipliği yapması nedeniyle bir açık hava müzesini andırmaktadır. Nitekim M.Ö. 10.000 yılına tarihlenen Şanlıurfa-Göbeklitepe, M.Ö. 9400 yılına tarihlenen Diyarbakır-Çayönü Höyüğü, M.Ö. 7400 yılına tarihlenen Konya-Çatalhöyük gibi ören yerleri Anadolu'nun ilk ve en önemli yerleşim yerlerinden biri olduğunu kanıtlar niteliktedir. Ayrıca Anadolu yarımadasını yurt edinmiş Hattiler, Hititler, İyonlar, Urartular, Frigyalılar, Lidyalılar, Anadolu Beylikleri, Selçuklu Devleti, Bizans Devleti ve Osmanlı İmparatorluğu gibi birçok uygarlığın da mirasını taşımaktadır. Bu mirastan her alanda etkili şekilde yararlanılması önem taşımaktadır. Tarihi mekân, bir bina, bir sanat yapısı, bir peyzaj, bir arkeolojik alan veya bu unsurların tümünün ya da bir kısmının bir araya geldiği herhangi bir yer olabilir (CRHP, 2006). Ata (2002) ise tarihi mekânı, "*Tarihî dokusu bozulmamış, günlük hayat mekânlarıyla (ev, çeşme, medrese, kabristan, cami gibi) oluşan bir çevredir. Bunun yanı sıra, bir milletin kaderine yön vermiş bir olayın geçtiği yer ya da tarihî şahsiyetin ömrünü geçirdiği yer*" olarak tanımlamıştır. Taşınabilir maddi ve manevi değerlere sahip eserlerin sergilendiği müzeler de birer tarihi mekân olarak adlandırılır (Öner, 2015). Çulha Özbaş'a (2015: 206) göre bir alanı tarihselleştiren veya ona tarihsel bir önem vermemize sebep olan şey, o alanın bize söyleyecek güçlü bir hikâyesinin olmasıdır. Öztürk'e (2014: 111) göre tarihsel açıdan özel bir öneme sahip mekânlar tarihi anlama ve hayal etmede önemli bir yere sahiptir. Bu açıdan müzelerin sahip olduğu nesnelere ziyaretçilerine anlatmak istediği yüzlerce hikâyesinin olduğu söylenebilir. Özellikle de tarih öncesi çağlarda yeterince tarihsel bilgiye sahip olunmayan dönemlerde kullanılmış bu eserlerin bizlere anlatacak güçlü hikâyeleri bulunmaktadır. Bu nedenle müzeler de tarihi mekân içerisinde yer aldığı söylenebilir. Uluslararası Müzeler Konseyi'nin (ICOM) tanımına göre müze, "*toplumun ve gelişiminin hizmetinde eğitim, inceleme ve eğlenme amaçlarıyla insanlığın ve çevresinin maddi ve manevi değerlerini elde eden, koruyan, araştıran, haber veren ve sergileyen kamuya açık kâr amacı gütmeyen kalıcı bir kuruluştur*" (ICOM, 2007). Müzeler uzunca bir süre yalnızca değerli eserlerin toplanıp korunduğu ve sergilendiği yerler olarak görülmüştür. Nitekim Özmen (2018) Avrupa'da müzeciliğin üç önemli süreç geçirdiğini şu şekilde belirtmiştir: "*Rönesans'a kadar devam eden koleksiyonerlik süreci; Rönesans'tan 19. yüzyıla dek devam eden kurumsallaşma süreci; günümüzde halen devam etmekte olan eğitim kurumu olma sürecidir*". Bugün ise müzeler, ziyaretçileriyle iletişime geçen, farklı yaş gruplarına eğitim veren, bireysel gelişime katkı sağlayan, toplumsal barışı ve kalkınmayı destekleyen dinamik ve sıra dışı bir kurum özelliği kazanmıştır (Karadeniz ve Okvuran, 2014).

Müzelerden eğitim amaçlı yararlanılmaya 18. yüzyılın sonlarına doğru başlanılmış olsa da müzelerin eğitimsel amaçlarının resmîyet kazandırılması 19. yüzyılda, günümüz anlamında müze eğitimine ise 20. yüzyılda ulaşılmıştır (Hooper-Greenhill, 1999). 21. yüzyıl ile birlikte ise arkeolojik ve etnografik eserlerin sergilendiği klasik müze anlayışının ötesine geçilmiştir. Günümüzde bilim, teknoloji, doğa, sanayi, askeri, şahıs, hava taşıtları, deniz taşıtları, kara taşıtları, oyuncak vb. gibi çok çeşitli alanlarda hizmet veren veya herhangi bir nesne (pul, bağlama, oyuncak, balmumu, daktilo, lületaşı vb.) üzerine odaklanan müzeler ile karşılaşmak mümkündür. Müze tür ve çeşitlerinin artması eğitim-öğretim sürecinde müzelerden yararlanılma olanağını artırmıştır. Yakın geçmişte sadece tarih, arkeoloji, sanat tarihi, coğrafya, sosyal bilgiler gibi belli branşlarla birlikte düşünülen tarihi mekânlar, günümüzde artık matematik, ilahiyat, mühendislik, fen bilimleri, güzel sanatlar, sağlık bilimleri gibi alanlarda farklı düzeylerdeki birçok ders kapsamında yararlanılabilecek önemli bir öğrenme ve öğretim ortamı haline gelmiştir. Tarihi mekânlar, konu ne olursa olsun doğru mekân belirlendiği takdirde her disiplin için birer öğrenme ortamına kolaylıkla dönüştürülebilir. Bunun için öncelikle öğretmenlerin iyi bir konu alan bilgisine, daha sonra ise iyi bir mesleki alan bilgisine sahip olması gerekir. İyi bir konu alan bilgisi hangi mekânların hangi konu kapsamında kullanılabileceğini ayırt etmenizi sağlar. Ayrıca o mekânı ilgili konuyla pekiştirmenizi ve etkili bir eğitim-öğretim ortamı olarak kullanmanızı sağlar. Mesleki alan bilgisi önemlidir çünkü o mekânı bir sınıf ortamının ötesine taşımak için öğretmenlik ile ilgili bilgi ve becerilere ihtiyacınız olacaktır. Ayrıca mesleki alan bilgisi tarihi mekânlarda yapacağınız inceleme gezilerinin öğrencilere sağlayacağı yararları

da bilmenizi sağlar. Ancak bu alanlardaki eksiklikler tarihi mekân incelemeleri öncesinde yapılan iyi bir ön hazırlık ve planlama ile giderilmeye çalışılabilir. Bu kapsamda ise Millî Eğitim Bakanlığı 2019 yılı itibariyle öğretmenlere yönelik “Müze Eğitimi Sertifika Programı” adlı hizmet içi eğitim programını uygulamaya koymuş, iki yıl içerisinde başta tarih, coğrafya ve sosyal bilgiler olmak üzere farklı branşlardan 15 bin öğretmene müze eğitimi vermeyi planlamıştır. Böylelikle öğretmenlerin görev yaptıkları illerdeki tarihi, kültürel mekânları ve müzeleri eğitim ve öğretim faaliyetlerinde etkili şekilde kullanılmasını hedeflemiştir. Günümüzde müze türlerinin ve içeriklerinin çeşitlenmesi, sayılarının artması gibi gelişmelere rağmen müzelerden yalnızca belli başlı dersler çerçevesinde yararlanılması kabul edilemez bir durumdur. Bu bağlamda araştırmanın amacı ortaokul düzeyinde tüm branşlardaki öğretmenlerin müze, tarihi mekân ve müze eğitimine ilişkin düşüncelerini ortaya koymaktır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada Merriam’ın (2013) nitel araştırma yöntemlerinden biri olarak ifade ettiği temel nitel araştırma kullanılmıştır. Merriam temel nitel araştırmada insanların kendi yaşamlarını ve deneyimlerini nasıl kavradıklarını anlamaya çalışmak olarak tanımlamaktadır. Bu doğrultuda araştırmada ortaokul branş öğretmenlerinin müze ve tarihi mekanlara ilişkin görüşleri ile kendi dersleri bağlamında müze eğitimine ilişkin deneyim ve düşüncelerinin tespit edilmesi amaçlandığından temel nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Kayseri ilinin merkez (Melikgazi, Kocasinan) ve diğer (Sarıoğlan ve Tomarza) ilçelerindeki devlet okullarında görev yapan ortaokul öğretmenleri oluşturmuştur. Çalışma grubunun belirlenmesinde kolay ulaşılabilir durum örneklemesi kullanılmış, gönüllü katılımcılarla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara ilişkin branş, mesleki deneyim, cinsiyet, görev yapılan ilçeler ve müze kart sahip olma durumları Tablo 1’de, katılımcıların en son ziyaret ettikleri müze / tarihi mekân ile ziyaret tarihleri Tablo 2’de yer verilmiştir.

Tablo 1.

Çalışma grubuna ilişkin bilgiler

Katılımcılar	Mesleki Deneyim	Cinsiyet	Görev Yeri	Müze Kart
Fen Bilimleri - 1	6	Erkek	Sarıoğlan	Var
Fen Bilimleri - 2	8	Erkek	Melikgazi	Yok
Matematik - 1	5	Kadın	Sarıoğlan	Yok
Matematik - 2	5	Erkek	Sarıoğlan	Yok
Türkçe -1	9	Erkek	Sarıoğlan	Var
Türkçe -2	8	Kadın	Sarıoğlan	Yok
İngilizce -1	7	Kadın	Sarıoğlan	Var
İngilizce -2	9	Erkek	Sarıoğlan	Var
Teknoloji ve Tasarım-1	9	Kadın	Sarıoğlan	Yok
Teknoloji ve Tasarım-2	26	Erkek	Melikgazi	Var
Din Kült. ve Ahlak Bil.- 1	6	Erkek	Sarıoğlan	Var
Din Kült. ve Ahlak Bil.- 2	5	Erkek	Sarıoğlan	Var
Bilişim Tekn. ve Yazılım-1	5	Kadın	Sarıoğlan	Var
Bilişim Tekn. ve Yazılım-2	22	Erkek	Melikgazi	Yok
Müzik -1	4	Erkek	Kocasinan	Yok
Müzik -2	11	Kadın	Melikgazi	Var
Görsel Sanatlar-1	1	Erkek	Sarıoğlan	Yok
Görsel Sanatlar-2	8	Erkek	Kocasinan	Yok

Beden Eğitimi ve Spor - 1	5	Erkek	Tomarza	Var
Beden Eğitimi ve Spor - 2	8	Erkek	Kocasinan	Var
Sosyal Bilgiler-1	5	Erkek	Sarıoğlan	Var
Sosyal Bilgiler-2	19	Erkek	Melikgazi	Var
Toplam	Ort: 9,3 yıl	K: 6 + E: 1		

Tablo 1’de belirtildiği üzere araştırmada ortaokul düzeyinde 11 farklı branştan 6’sı Kadın, 16’sı Erkek toplamda 22 katılımcı yer almıştır. Katılımcıların mesleki deneyimleri bir yıldan 26 yıla kadar çeşitlilik göstermekle birlikte katılımcıların mesleki deneyim ortalaması 9.3 yıldır. Katılımcıların 13’ü Müze Kart’a sahip iken 9’unun ise sahip olmadığı görölmektedir. Tablo 2’de ise katılımcıların en son ziyaret ettikleri müze ve ziyaret tarihlerine yer verilmiştir.

Tablo 2.

Katılımcıların en son ziyaret ettikleri müze / tarihi mekân ve ziyaret tarihleri

Katılımcılar	Müze / Tarihi Mekân	Tarih
Fen Bilimleri-1	Selçuklu Müzesi	2019
Fen Bilimleri-2	şehzadeler Müzesi	2019
Matematik-1	Göreme Açık Hava Müzesi	2019
Matematik-2	Göreme Açık Hava Müzesi	2017
Türkçe-1	Topkapı Sarayı	2017
Türkçe-2	Gaziantep Arkeoloji Müzesi	2019
İngilizce-1	Ayasofya Müzesi	2019
İngilizce-2	Zeugma Müzesi	2016
Teknoloji ve Tasarım-1	Manastır Askeri İdadisi	2019
Teknoloji ve Tasarım-2	Cennet Cehennem Ören Yeri	2019
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi-1	şanlıurfa Etnografya Müzesi	2019
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi-2	Hierapolis Antik Kenti	2016
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım-1	Efes Antik Kenti	2019
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım-2	Sümela Manastırı	2019
Müzik-1	Kelebekler Vadisi Müzesi	2019
Müzik-2	Antalya Arkeoloji Müzesi	2019
Görsel Sanatlar-1	Çanakkale Arkeoloji Müzesi	2019
Görsel Sanatlar-2	Aspendos Tiyatrosu	2019
Beden Eğitimi ve Spor-1	Göreme Açık Hava Müzesi	2018
Beden Eğitimi ve Spor-2	Göreme Açık Hava Müzesi	2018
Sosyal Bilgiler-1	Kayseri Milli Mücadele Müzesi	2018
Sosyal Bilgiler-2	Ihlara Vadisi Müzesi	2018

Tablo 2 incelendiğinde öğretmenlerin önemli bir kısmının müzeleri son iki yıl içinde ziyaret ettikleri; ziyaret edilen yerler dikkate alındığında ise Göreme Açık Hava Müzesi en fazla ziyaret edilen yer olduğu görölmektedir. Göreme’nin Kayseri’ye yakın olması bu durumda etkili olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin gittikleri müzeler genellikle ÷lke sınırları içinde olmakla beraber sadece bir öğretmenin (Teknoloji ve Tasarım-1) son ziyaret ettiği tarihi mekân yurt dışındadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verilerin toplanmasında 10 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formundan yararlanılmıştır. Görüşme formu alanyazın taraması sonrasında araştırmacılar tarafından hazırlanmış, uzman görüşüne sunulurken iki öğretmen ile pilot uygulaması gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler ses kaydı ile kayıt altına alınmıştır. Daha sonra görüşmeler yazıya dökölerek bir veri dokümanı oluşturulmuştur. Verilerin çözümlenmesinde nitel veri analiz tekniklerinden betimsel analiz kullanılmıştır. Yıldırım ve şimşek’e (2011) göre betimsel analiz veri toplama araçlarından elde edilen verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenmesi, yorumlanması ve doğrudan alıntılarla okuyucuya sunulmasıdır.

Betimsel analiz için temalar araştırma sorularından oluşturulmuş, kodlar ise her iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı yapılmış ve son olarak karşılaştırılarak nihai kodlara yer verilmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde katılımcılarla yapılan görüşmelerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Bulgular “Müze ve Tarihi Mekânlara İlişkin Bulgular” ve “Müze Eğitime İlişkin Bulgular” olmak üzere iki başlık altında yer verilmiştir.

Müze ve Tarihi Mekânlara İlişkin Bulgular

Bu başlık altında katılımcıların müze tanımına Tablo 3’te, tarihi mekân tanımına Tablo 4’te, tarihi mekân algısına Tablo 5’te, Kayseri ili ve çevresindeki müze ve tarihi mekânlara ilişkin farkındalıklarına Tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 3’te katılımcılara yöneltilen “Size göre müze nedir?” sorusundan elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3.

Katılımcıların müze tanımına ilişkin bulgular

Müze Tanımı	f	%
Tarihi eserlerin sergilendiği yer	16	50
Geçmişin günümüze aktarıldığı mekânlar	6	19
Tarih / Geçmiş	4	13
Tarihi eser / kalıntı	3	9
Kültür merkezi	2	6
Tarihi merakın giderildiği yer	1	3
Toplam	32	100

Tablo 3’e göre katılımcılar müzeleri daha çok müzeyi tarihi eserlerin sergilendiği yer olarak belirttikleri görülmektedir. Bazı katılımcılara göre müze, geçmişin günümüze aktarıldığı yerler olarak, bazıları ise tarih ve geçmiş bağlamında müzeyi tanımladıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Teknoloji ve Tasarım-1’e göre müze “geçmiş zamanlardaki kalıntıların, bulunan eserlerin ya da kişilerin anılarının sergilendiği yer”; benzer şekilde Görsel Sanatlar-1’de “Devrine damga vurmuş ve kendinden sonraki zamana yol açan tarihi değer taşıyan eserlerin bulunduğu yer.” olarak tanımlamıştır. Sosyal Bilgiler-2 ise müzeyi “Uygurluk tarihine ait her türlü objenin ya da araştırmaların gelecek kuşaklara aktarıldığı yer” olarak ifade ederken Bilişim Teknolojileri ve Yazılım-2 ise kısaca “Müze geçmiş, tarihtir.” diye tanımlamıştır. Katılımcıların müze tanımlarından hareketle müzeye ilişkin bilgilerinin temel düzeyde olduğu, daha çok sergileme işlevine atıf yaptıkları görülmektedir.

Tablo 4’te ise “Size göre tarihi mekân nedir?” sorusundan elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4.

Katılımcıların tarihi mekân tanımlarına ilişkin bulgular

Tarihi Mekân Tanımı	f	%
Geçmişe ait yapı ve eserler	12	48
Geçmişin / tarihin sergilendiği ve anlatıldığı yerler	6	28
Geçmişte insanların yaşadığı yerler	5	24
Geçmişten kalan her şey	2	8
Toplam	25	100

Tablo 4 incelendiğinde katılımcıların tarihi mekânı %48 ile geçmişe ait yapı ve eserler, %28 ile geçmişin / tarihin sergilendiği ve anlatıldığı yer, %24 ile de geçmişte insanların yaşadığı yer olarak tanımladıkları

görülmektedir. Bu konuda Fen Bilimleri-1 “Tarihi mekân geçmişte yapılmış ve günümüze kadar gelmiş yapılar daha çok saraylar, hastaneler, imarethaneler, kervansaraylardır.” şeklinde, Teknoloji ve Tasarım-2 ise “En az yüz yıl öncesinden kalmış kıymetli, yapanların meşhur olduğu ya da olmadığı estetik açısından kıymetli günümüze kadar gelmiş mekânlara tarihi mekân denilir.” şeklinde tanımlamıştır. Yabancı Dil-2 tarihi mekânı “tarihi eserlerin yoğunluklu olduğu yer.” olarak, Beden Eğitimi ve Spor-1 de “Geçmişteki insanların ibadetlerini, sosyal yaşantılarını ifa ettikleri alanlar.” olarak ifade etmiştir.

Katılımcıların tarihi mekân denilince akla ilk gelen unsurlara ilişkin bulgular Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5.

Katılımcıların tarihi mekân algıları

Tarihi Mekân Algıları	f	%
Tarihi Yerleşim Alanları		
Ören Yeri / Antik Kent	12	20
Tarihi Yapılar		
Kale	7	11
Cami	6	10
Tarihi Konak	4	6
Saray	4	6
Medrese	3	5
Han / Kervansaray	3	5
Darüşşifa	2	3
Kümbet	2	3
Çeşme	2	3
Köprü	2	3
Hamam	2	3
Bedesten	1	2
Tapınak	1	2
Tiyatro	1	2
İmarethane	1	2
Kilise	1	2
Küllüye	1	2
Sunak	1	2
Müzeler		
Müze	3	5
Sanat Eserleri		
Tabletler	1	2
Freskler	1	2
Toplam	61	101\100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin tarihi mekân algılarında ören yeri, kale, cami, tarihi konak, saray, medrese, han ve müzelerin belirgin olarak yer aldığı görülmektedir. Bulgulardan hareketle katılımcıların tarihi mekânları tarihi yerleşim alanları ve tarihi yapılarla özdeşleştirdikleri söylenebilir. Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi-1 bu konuda “Tarihi mekân geçmiş dönemlerde yaşanmış olayların yeridir. Örneğin Göbekli Tepe, Topkapı Sarayı ve Yere Batan Sarnıcı tarihi mekânları aklıma gelmektedir.” demiştir.

Katılımcıların görev yaptıkları Kayseri ilindeki müze ve tarihi mekânlara yönelik farkındalıklarına ilişkin bulgular Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6.

Katılımcıların Kayseri’de ki müze ve tarihi mekânlara yönelik farkındalıkları

Kayseri’deki Tarihi Mekânlar	Farkındalık Durumları		Ziyaret Etme Durumları	
	f	%	f	%
Gevher Nesibe Darüşşifası / Selçuklu Uygarlığı Müzesi	15	11	15	12
Kayseri Kalesi	15	11	10	8
Hunat Camii	11	8	8	7
Kültepe Kaniş Karum	10	7	6	5
Millî Mücadele Müzesi	9	6	8	7
Arkeoloji Müzesi	8	6	8	7
Atatürk Evi	7	5	7	6
Etnografya Müzesi (Güpgüpoğlu Konağı)	7	5	7	6
Cami-i Kebir (Ulu Camii)	6	4	6	5
Kurşunlu Camii	6	4	6	5
Hunat Medresesi	2	1	2	2
Hunat Hamamı	1	1	1	1
Hunat Türbesi	1	1	1	1
Sahabiye Medresesi	3	2	3	2
Döner Kümbet (Şah Cihan Hatun)	5	4	4	3
Mimar Sinan Evi	5	4	3	2
Yaman Dede Camii	4	3	4	3
Çifte Kümbet	4	3	3	2
Hacı Kılıç Camii	3	2	3	2
Osmanlı Sokağı	3	2	3	2
Ağırnas Yer Altı Şehri	2	1	2	2
Lale Camii	2	1	2	2
Sultan Hanı	2	1	2	2
Ahi Evran Esnaf ve Zanaatkarlar Müzesi	1	1	1	1
Gülük Camii	1	1	1	1
Han Camii	1	1	1	1
Kapalı Çarşı	1	1	1	1
Kayseri Meydanı	1	1	1	1
Roma Mezarı	1	1	1	1
Saat Kulesi	1	1	1	1
Seyid Burhanettin Türbesi	1	1	1	1
Toplam	139	101\100	122	102\100

Tablo 6’da katılımcıların Kayseri ve çevresindeki tarihi mekânlara yönelik farkındalıklarının daha çok Gevher Nesibe Darüşşifası / Selçuklu Uygarlığı Müzesi, Kayseri Kalesi, Hunat Camii, Kültepe Kaniş Karum, Millî Mücadele Müzesi, Arkeoloji Müzesi, Atatürk Evi ve Etnografya Müzesi (Güpgüpoğlu Konağı) ile sınırlı olduğu görülmektedir. Katılımcı görüşlerinde belirtilen müze ve tarihi mekânların tamamına yakınının (Kültepe Kaniş Karum ve Sultan Hanı hariç) Kayseri merkez ilçelerinde yer aldığı görülmektedir. Katılımcıların Hitit Fraktin Anıtı (Develi), Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Kervansarayı (İncesu), Soğanlı Ören Yeri (Yeşilhisar), Gereme Harabeleri (Develi), Karatay Kervansarayı (Bünyan), Şahruh Köprüsü (Sarıoğlan), Melikgazi Kalesi (Pınarbaşı), Melikgazi Türbesi (Pınarbaşı), Erdemli Harabeleri (Yeşilhisar) gibi diğer ilçelerindeki yapıtların yanı sıra merkez ilçede yer alan birçok tarihi yapıyı da ifade etmemiş ya da az ifade etmiş olması Kayseri’deki müze ve tarihi mekânlara yönelik farkındalıklarının üst düzeylerde olmadığını göstermektedir.

Müze Eğitimine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında katılımcıların kendi dersleri kapsamında müzede eğitim gerçekleştirme durumları yönelik bulgulara Tablo 7’de, kendi dersleri kapsamında müzede eğitim gerçekleştirebilme durumuna ilişkin bulgulara Tablo 8’de, ortaokul düzeyinde müzede eğitimin hangi dersler kapsamında yapılabileceğine ilişkin bulgulara Tablo 9 ve 10’da, öğrencilerin mutlaka ziyaret etmesi gerektiğini

düşündükleri müze / tarihi mekânlara ilişkin bulgular ise Tablo 11 ve 12’de yer verilmiştir. Aşağıda katılımcılara yöneltilen “*Daha önce dersiniz kapsamında müzelerde eğitim-öğretim faaliyeti gerçekleştirdiniz mi?*” sorusundan elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 7.

Katılımcıların kendi dersleri kapsamında müzede eğitim gerçekleştirme durumları

Katılımcılar	n	
	Evet	Hayır
Beden Eğitimi ve Spor – 1	-	1
Beden Eğitimi ve Spor – 2	-	1
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım -1	-	1
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım -2	-	1
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi-1	1	-
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi-2	-	1
Fen Bilimleri-1	1	-
Fen Bilimleri-2	-	1
Görsel Sanatlar-1	-	1
Görsel Sanatlar-2	-	1
İngilizce-1	-	1
İngilizce-2	-	1
Matematik- 1	-	1
Matematik- 2	-	1
Müzik-1	-	1
Müzik-2	-	1
Sosyal Bilgiler-1	1	-
Sosyal Bilgiler-2	1	-
Teknoloji ve Tasarım-1	-	1
Teknoloji ve Tasarım-2	1	-
Türkçe -1	-	1
Türkçe -2	-	1
Toplam	5	17

Tablo 7’de araştırmaya katılan öğretmenlerin %23’ü kendi dersleri kapsamında müzede ders gerçekleştirdiğini ifade ederken, %77’sinin ise gerçekleştirmediği görülmektedir. Bilişim Teknolojileri ve Yazılım-1 konu hakkında “*Müzelerde eğitim öğretim gerçekleştirmedim. Öyle bir konu yok. Teknoloji yeni gelişen alan olduğu için müzeden fazla yararlanma imkânımız yok.*”; Bilişim Teknolojileri ve Yazılım-2 ise “*Müzelerde eğitim yapmadık. Bizim branşımızda internet çok etkili olduğundan biz internette bütün bilgilere ulaşabiliyoruz.*” demiştir. Müzede ders gerçekleştirdiğini ifade eden Teknoloji ve Tasarım-2 ise,

“Müzelere eğitim öğretim faaliyeti gerçekleştirdik. Bizim dersimizin önceki ismi iş eğitimi dersi idi. Bu derste müze diye konu vardı. Gezilecek yerler hatta camilerimiz konuları vardı. Ama 2006 yılında yönetmelik değişti. Bu yüzden 2006 yılı öncesinde müze eğitimi varken bu yıldan sonra müze eğitimi ile ilgili etkinliklerimiz yoktur.” demiştir.

Müzede eğitim gerçekleştiren bir diğer katılımcı olan Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi-1 ise “*Müzede eğitim açısından küçük çapta bir şey yapmışım. Şanlıurfa’da tarihi bir camiyi ziyaret ettik. Tarihi mekân olarak düşünürsek.*” demiştir.

Tablo 8.

Katılımcıların kendi dersleri kapsamında müzede eğitim gerçekleştirebilme durumuna ilişkin bulgular

Katılımcılar	n	
	Evet	Hayır
Fen Bilimleri-1	1	-
Fen Bilimleri-2	1	-
Matematik - 1	1	-
Matematik - 2	-	1
Türkçe -1	1	-
Türkçe -2	-	1
İngilizce -1	-	1
İngilizce -2	1	-
Teknoloji ve Tasarım-1	1	-
Teknoloji ve Tasarım-2	1	-
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi-1	1	-
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi-2	1	-
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım-1	-	1
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım-2	-	1
Müzik-1	1	-
Müzik-2	1	-
Görsel Sanatlar-1	1	-
Görsel Sanatlar-2	1	-
Beden Eğitimi ve Spor-1	1	-
Beden Eğitimi ve Spor-2	1	-
Sosyal Bilgiler-1	1	-
Sosyal Bilgiler-2	1	-
Toplam	17	5

Tablo 8’de gösterildiği üzere katılımcıların %77’si dersleri kapsamında müzede eğitim yapılabileceğini düşündüklerini ifade ederken %23’ünün ise dersleri kapsamında müzelerden yararlanılamayacağını düşündükleri görülmektedir. Fen bilimleri dersinde müzelerden yararlanılabileceğini düşünen Fen Bilimleri-1 konu hakkında *“Fen bilimlerinden müzeden yararlanabilir. Bilim insanları var, hastaneler, astronomi alanında yapılmış çok çalışma var. Onlardan kalmış birçok eser de var. Biz derste ancak resimlerini gösterebiliyoruz.”* demiştir. İngilizce derslerinde de müzelerden yararlanılabileceğini ifade eden İngilizce-2 ise konu hakkında düşüncelerini şu şekilde ifade etmiştir:

“İngilizce dersinde müzelerden yararlanabiliriz. İngilizce dili müzelerde de geçerli evrensel bir dil olduğu için İngilizce’nin önemi artıyor. Dil eğitimimiz var ise ilk elden eserlerle ilgili bilgileri öğrenebiliriz. Dersin öğretimi ile ilgili ise müzelere gidilip basit seviyede eserlerle ilgili konuşmalar yapılabilir.”

Tablo 7’de katılımcıların %77’si müzede ders yapmadığını ifade ederken buna karşın Tablo 8’de ise katılımcıların %77’si derslerinde müzelerden yararlanılabileceğini düşünmektedirler. Katılımcıların müzede eğitimin ortaokul düzeyinde yapılabileceği derslere ilişkin görüşleri Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9.

Katılımcıların ortaokul düzeyinde müzede eğitimin hangi dersler kapsamında yapılabileceğine ilişkin bulgular

Katılımcılar	Dersler
Beden Eğitimi ve Spor-1	Sosyal Bilgiler, Teknoloji ve Tasarım, Görsel Sanatlar, Müzik
Beden Eğitimi ve Spor-2	Sosyal Bilgiler, Türkçe
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım-1	Sosyal Bilgiler, Türkçe
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım-2	Sosyal Bilgiler, Türkçe, Halk Kültürü
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi-1	Sosyal Bil., Din Kült. ve Ahlak Bil., İngilizce, Görsel Sanat., Müzik
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi-2	Sosyal Bilgiler, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
Fen Bilimleri-1	Sosyal Bilgiler, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Fen Bilimleri

Fen Bilimleri-2	Sosyal Bil., T.C. İnkılâp Tar. ve Atatürkçülük, Fen Bil., Müzik, Türkçe, Mat.
Görsel Sanatlar-1	Sosyal Bilgiler, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Din Kültürü ve Ahlak Bil.
Görsel Sanatlar-2	Görsel Sanatlar, Sosyal Bilgiler, Müzik, Fen Bilimleri
İngilizce-1	Sosyal Bilgiler, Görsel Sanatlar, Teknoloji ve Tasarım
İngilizce-2	Sosyal Bilgiler, Görsel Sanatlar, Müzik
Matematik-1	Sosyal Bilgiler, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük
Matematik-2	Sosyal Bilgiler, Görsel Sanatlar, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Fen Bil.
Müzik-1	Sosyal Bilgiler, Türkçe, Teknoloji ve Tasarım
Müzik-2	Tüm dersler
Sosyal Bilgiler-1	Sosyal Bil., Türkçe, T.C. İnkılâp Tar. ve Atatürkçülük, Din Kült. ve Ahlak Bil.
Sosyal Bilgiler-2	Sosyal Bilgiler, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
Teknoloji ve Tasarım-1	Sosyal Bilgiler, Teknoloji ve Tasarım, Fen Bilimleri
Teknoloji ve Tasarım-2	Sosyal Bil., T.C. İnkılâp Tar. ve Atatürkçülük, Din Kült. ve Ahlak Bil., Fen Bil.
Türkçe-1	Sosyal Bilgiler, Görsel Sanatlar, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi
Türkçe-2	Sosyal Bil., T.C. İnkılâp Tar. ve Atatürkçülük, Din Kült. ve Ahlak Bil., Fen Bil.

Katılımcıların müzelerden hangi derslerden yararlanılabileceğine ilişkin görüşleri Tablo 9'daki gibidir. Katılımcıların müzelerden yararlanılabileceğini düşündükleri ve en fazla ifade ettikleri dersler ise Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10.

En çok ifade edilen dersler

Dersler	n	%
Sosyal Bilgiler	22	100
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	9	41
T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük	8	36
Fen Bilimleri	8	36
Görsel Sanatlar	8	36
Türkçe	7	32
Teknoloji ve Tasarım	5	23
Müzik	5	23
İngilizce	2	9
Matematik	2	9
Beden Eğitimi ve Spor	1	5
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım	1	5
Tüm dersler	1	5

Tablo 10'a göre katılımcıların tamamı ortaokul düzeyinde müzelerden yararlanılabilecek başlıca dersin Sosyal Bilgiler olduğu görülmektedir. Müzelerden yararlanılabilecek diğer dersler ise sırayla Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Fen Bilimleri, Görsel Sanatlar ve Türkçe'dir. Katılımcıların öğrencilerin mutlaka ziyaret etmesi gerektiğini düşündükleri müze / tarihi mekanlara ilişkin bulgular Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11.

Katılımcıların öğrencilerin mutlaka ziyaret etmesi gerektiğini düşündükleri müze / tarihi mekânlara ilişkin bulgular

Katılımcılar	Müze / Tarihi Mekânlar		
	1.	2.	3.
Beden Eğitimi ve Spor - 1	Anadolu Medeniyetler Mz.	Ayasofya Müzesi	Topkapı Sarayı Müzesi
Beden Eğitimi ve Spor - 2	Topkapı Müzesi	Kayseri Millî Mücadele Müzesi	Selçuklu Müzesi
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım-1	Çanakkale Şehitliği Gelibolu Yarımadası	Bandırma Gemi Müzesi	Göreme Açık Hava Müzesi

Bilişim Teknolojileri ve Yazılım-2	Çanakkale Şehitliği Gelibolu Yarımadası	Topkapı	Trabzon Atatürk Evi
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi - 1	Göbekli Tepe Ören Yeri	Şanlıurfa Etnografya Müzesi	Topkapı Sarayı Müzesi
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi - 2	Ayasofya Müzesi	Topkapı Sarayı Müzesi	Hierapolis Ören Yeri
Fen Bilimleri-1	Topkapı Sarayı Müzesi	Efes Ören Yeri	İshak Paşa Sarayı
Fen Bilimleri-2	Ayasofya Müzesi	Kayseri Atatürk Evi	Gevher Nesibe Darüşşifası
Görsel Sanatlar-1	Truva Ören Yeri	Efes Ören Yeri	Camiler
Görsel Sanatlar-2	Zeugma Mozaik Müz.	Sümela Manastırı	Efes Ören Yeri
İngilizce-1	Anıtkabir	Dolmabahçe Sarayı	Yıldız Sarayı
İngilizce-2	Topkapı Sarayı Müzesi	Yerebatan Sarnıcı	Zeugma Mozaik Müzesi
Matematik-1	Topkapı Sarayı Müzesi	Mevlâna Müzesi	Göreme Açık Hava Müzesi
Matematik-2	Çanakkale Şehitliği Gelibolu Yarımadası	Ali Nesin Matematik Köyü	Selçuklu Uygarlığı Müzesi
Müzik-1	Topkapı Sarayı Müzesi	Dolmabahçe Sarayı	Ayasofya Müzesi
Müzik-2	Dolmabahçe Sarayı	Ayasofya	Topkapı Sarayı Müzesi
Sosyal Bilgiler-1	Topkapı Sarayı Müzesi	Kayseri Arkeoloji Müzesi	Kayseri Millî Mücadele Müzesi
Sosyal Bilgiler-2	Çanakkale Şehitliği Gelibolu Yarımadası	Göreme Açık Hava Müzesi	Sümela Manastırı
Teknoloji ve Tasarım-1	Çanakkale Şehitliği Gelibolu Yarımadası	Topkapı Sarayı Müzesi	Kayseri Millî Mücadele Müzesi
Teknoloji ve Tasarım-2	Anadolu Medeniyetler Mz.	Mevlâna Müzesi	Kurşunlu Cami
Türkçe-1	Topkapı Sarayı Müzesi	Sahabiye Medresesi	Karatay Hanı
Türkçe-2	Göreme Açık Hava Müzesi	Gevher Nesibe Darüşşifası	Adana Sinema Müzesi

Katılımcıların öğrencilerin mutlaka ziyaret etmesi gerektiğini düşündükleri müze ve tarihi mekânlar Tablo 10'da verilmiştir. Öğretmenlerin en çok dile getirdikleri müze ve tarihi mekânlar ise Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 12.

En çok ifade edilen müze ve tarihi mekânlara ilişkin bulgular

Müze / Tarihi Mekanlar	n	%
Anıtkabir	18	81
Topkapı Sarayı Müzesi	13	59
Ayasofya Müzesi	5	23
Çanakkale Şehitliği Gelibolu Yarımadası	5	23
Göreme Açık Hava Müzesi	4	18
Dolmabahçe Sarayı	3	14
Kayseri Millî Mücadele Müzesi	3	14
Efes Ören Yeri	3	14
Sümela Manastırı	2	9
Selçuklu Uygarlığı Müzesi	2	9
Zeugma Mozaik Müzesi	2	9
Anadolu Medeniyetler Müzesi	2	9
Adana Sinema Müzesi	1	5
Ali Nesin Matematik Köyü	1	5
Anıtkabir	1	5
Göbekli Tepe Ören Yeri	1	5
Hierapolis Ören Yeri	1	5
İshak Paşa Sarayı	1	5
Karatay Hanı	1	5
Kayseri Arkeoloji Müzesi	1	5
Kayseri Atatürk Evi	1	5
Kurşunlu Cami	1	5
Sahabiye Medresesi	1	5

Sultan Ahmet Camii	1	5
Şanlıurfa Arkeoloji ve Haleplibahçe Mozaik Müzesi	1	5
Trabzon Atatürk Evi	1	5
Yerebatan Sarnıcı	1	5
Yıldız Sarayı	1	5

Öğretmenlerin öğrencilerin mutlaka ziyaret etmesi gerektiğini düşündüğü müze ve tarihi mekânlar sırasıyla Anıtkabir, Topkapı Sarayı Müzesi, Ayasofya Müzesi, Çanakkale Şehitliği Gelibolu Yarımadası, Göreme Açık Hava Müzesi şeklindedir. Bunlara ek olarak katılımcılar Dolmabahçe Sarayı, Kayseri Millî Mücadele Müzesi, Efes Ören Yeri, Sümela Manastırı, Selçuklu Uygarlığı Müzesi, Zeugma Mozaik Müzesi ve Anadolu Medeniyetler Müzesi'nin de öğrenciler tarafından ziyaret edilmesi gerektiğini düşünmektedirler.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Ortaokul düzeyinde 11 farklı branştan 22 katılımcının müze, tarihi mekân ve müze eğitimine ilişkin düşüncelerini tespit etmek amacıyla yapılan bu araştırmadan elde edilen sonuçlar alanyazından hareketle aşağıda yer verilmiştir.

Araştırma sonucunda katılımcıların müzeyi daha çok tarihi eserlerin sergilendiği ve geçmişin günümüze aktarıldığı yer şeklinde tanımladıkları; tarihi mekânı ise geçmişe ait yapı, eser, geçmişin ya da tarihin sergilendiği, anlatıldığı yerler veya geçmişte insanların yaşadığı yerler olarak tanımladıkları belirlenmiştir. Uluslararası Müzeler Konseyi'nin (International Council of Museums-ICOM) tanımına göre müze, *"toplumun ve onun gelişiminin hizmetinde, kamuya açık, eğitim, çalışma ve haz amacıyla insanlığın ve etrafındakilerin somut ve soyut mirasını toplayan, muhafaza eden, araştıran, ileten ve sergileyen, kâr amacı gütmeyen kalıcı bir kuruluştur."* (ICOM, 2007) olarak tanımlanmıştır. Katılımcıların müzenin birçok işlevi olmasına rağmen daha çok sergileme işlevine vurgu yapmaları müzeye ilişkin bilgilerinin temel düzeyde olduğu, göstermektedir. Tosun (2015) sınıf öğretmenleriyle yaptığı çalışmada katılımcıların müzeleri dört tarafı duvarlarla çevrili, eserlerin cam fanusların dışından seyredilebildiği, eserlere dokunmanın mümkün olmadığı yerler olarak ele aldıklarını tespit etmiştir. Tarihi mekânların ise katılımcılar tarafından daha çok tarihi yapı ve eserlerle özdeşleştirildiği belirlenmiştir. Nitekim katılımcıların tarihi mekân denilince akıllarına öncelikle ören yerleri (antik kent) daha sonra ise kale, cami, tarihi konak, saray, medrese, han / kervansaray gibi yapıların gelmesi bu durumu destekler niteliktedir. Öner (2015) de Sosyal Bilgiler öğretmenleriyle yaptığı çalışmada katılımcıların tarihi mekân algılarının camiler, müzeler, kervansaraylar, ören yerleri ve antik kentler ve saraylar olduğunu tespit etmiştir.

Katılımcıların görev yaptıkları il olan Kayseri ve çevresindeki müze ve tarihi mekânlara yönelik farkındalıklarının daha çok Kayseri merkezinde yer alan Gevher Nesibe Darüşşifası (Selçuklu Uygarlığı Müzesi), Kayseri Kalesi, Hunat Camii, Kültepe Kaniş Karum, Millî Mücadele Müzesi, Arkeoloji Müzesi, Atatürk Evi ve Etnografya Müzesi (Güpgüpoğlu Konağı) ile sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların diğer ilçelerdeki yapıtların yanı sıra merkez ilçede yer alan birçok tarihi yapıyı da ifade etmemiş ya da az ifade etmiş olması Kayseri'deki müze ve tarihi mekânlara yönelik farkındalıklarının yeteri düzeyde olmadığını göstermektedir. 22 katılımcının Kayseri'de 139 müze veya tarihi mekânı ifade etmiş, ifade edilen müze ve tarihi mekânların 122'sinin ise ziyaret edildiği belirlenmiştir. Katılımcıların daha çok Kayseri'deki müze ve tarihi mekânlara yönelik farkındalıklarının ziyaret ettikleri yerlerle paralel oldukları söylenebilir. Taşcan (2011) Bitlis'te öğretmenlerle yaptığı çalışmada da katılımcıların il merkezi ve Ahlat'taki tarihi mekanlar hakkında yeterli bilgiye sahip oldukları ancak Tatvan ilçesindeki tarihi mekanlar hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Öner (2015) de farklı illerde görev yapan öğretmenlerle yaptığı çalışmada katılımcıların görev yaptıkları illerde okul dışı tarih öğretimi unsurlarına ilişkin farkındalıklarının yeteri düzeyde olmadığını ifade etmiştir. Aktın, Karakuş ve

Sağlam (2013) ise öğretmen adaylarıyla yaptıkları çalışmada katılımcıların Sinop'taki tarihi ve kültürel eserler hakkında bilgi ve farkındalık noktasında kendilerini yeterli görmedikleri ve Sinop'taki tarihi mekânlara ve eserlere ilişkin ortalama düzeyde bir bilgi sahibi olduklarını tespit etmiştir.

Araştırmada yer 22 katılımcının 17'si daha önce kendi dersleri kapsamında müzede ders gerçekleştirmediğini ifade ederken, yalnızca 5'inin gerçekleştirdiği belirlenmiştir. Katılımcıların müzede eğitim gerçekleştirmediklerini belirtirken öte yandan 17 katılımcı da kendi dersleri bağlamında müzede eğitim gerçekleştirilebileceğini düşündükleri tespit edilmiştir. Bu bağlamda katılımcılar daha önce müzede eğitim gerçekleştirmese de dersleri kapsamında müzede eğitim gerçekleştirilebileceğini düşündükleri belirlenmiştir. Araştırmada Sosyal Bilgiler öğretmeni iki katılımcı derslerinde yararlandıkları, iki Bilişim Teknolojileri ve Yazılım öğretmeninin ise dersleri kapsamında müzelerden yararlanılamayacağını ifade etmişlerdir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin müze ve tarihi mekânlardan derslerinde yararlanması ders içeriği ve ilgi alanlarıyla ilişkilendirilebilir. Nitekim Dinç, Erdil ve Keçe (2011) üniversite öğrencileriyle yaptıkları çalışmada tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi düzeyi en yüksek olan öğrencilerin Tarih ve Sosyal Bilgiler öğretmenliği bölümleri öğrencilerinin olduğunu tespit etmişlerdir. Sosyal bilgiler öğretmenleri de Sosyal Bilgiler'in sınıf dışı öğrenmeye uygun uygunluğunun farkındadırlar (Çengelci, 2013). Demir (2015) sosyal bilgiler öğretmenleriyle yaptığı çalışmada katılımcıların %40'ının daha önce öğrencileriyle müzede hiç ders gerçekleştirmedikleri sonucuna ulaşmıştır. Taşcan (2011) ise tarih ve sosyal bilgiler öğretmenleriyle yaptığı çalışmada katılımcıların ders kapsamında tarihi mekân ziyaretlerinin bilgileri kalıcı hale getireceğini, tarih öğretimine katkı sağlayacağı konusunda hemfikir olduklarını ancak ders kapsamında tarihi mekân ziyaretleri yapılamadığını tespit etmiştir. Öner (2015) de çalışmada katılımcı olarak yer alan sosyal bilgiler öğretmenlerinin yarıya yakınının okul dışı faaliyetlerden yeterince yararlanmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Katılımcıların müzede eğitim yapılabileceğini düşündükleri derslerin başında Sosyal Bilgiler gelmektedir. Sosyal Bilgiler dersinin yanı sıra katılımcıların Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Fen Bilimleri, Görsel Sanatlar ve Türkçe derslerinde de müzelerden yararlanılabileceğini düşündükleri tespit edilmiştir. Katılımcıların Sosyal Bilgiler ve T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük derslerini müze ve tarihi mekânlarla ilişkilendirmeleri konu bağlamında, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersini ise yapı (camii vb.) yapılar bağlamında ilişkilendirdikleri söylenebilir. Güleç ve Alkış (2003) çalışmada öğretmenlerin, müzelerde ders yapma nedenlerini açıklarken daha çok ünite konularıyla ilgili olduğunda bu gezilerin gerçekleştirildiğini ifade etmişlerdir. Dolayısıyla araştırmada bazı katılımcıların ifade ettiği gibi müze ziyaretleri için ders konusu ile ilgili olması gerekmektedir.

Araştırmada yer alan öğretmenler öğrencilerin mutlaka ziyaret etmesi gerektiğini düşündükleri müze ve tarihi mekânların başında Anıtkabir onu takiben ise Topkapı Sarayı Müzesi, Ayasofya Müzesi, Çanakkale Şehitliği Gelibolu Yarımadası geldiği belirlenmiştir. Avcı ve Öner (2015) de Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile yaptığı çalışmada öğrencilerin mutlaka görmelerini istedikleri tarihi mekânın *Çanakkale Şehitliği ve Gelibolu Yarımadası* olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Araştırma sonuçlarından hareketle Millî Eğitim Bakanlığı'nın "Müze Eğitimi Sertifika Programı"nın kapsamını farklı branşları da içerecek şekilde genişletilmesi ve farklı branşlar kapsamında müze eğitiminin nasıl gerçekleştirilebileceğine ilişkin her derse özgü örnek ders planları geliştirilerek öğretmenlerin kullanımına sunulması önerilebilir. Ayrıca farklı illerde göreve yeni başlayan öğretmenler için İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri tarafından il ve çevresine ilişkin doğal, kültürel ve tarihi mekanlara ilişkin bir oryantasyon gezisi düzenlenebilir.

KAYNAKÇA

- Aktın, K., Karakuş, H. & Sağlam, H. (2013). Sinop üniversitesi öğretmen adaylarının Sinop iline ait tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi ve farkındalık düzeyleri. *The Journal of Academic Social Science Studies (JASSS)*. 6(7), 37-59.
- Ata, B. (2002). Müzelerle ve tarihî mekânlarla tarih öğretimi: tarih öğretmenlerinin “müze eğitime” ilişkin görüşleri, *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Avcı, C. ve Öner, G. (2015). Tarihi mekânlar ile sosyal bilgiler öğretimi: sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüş ve önerileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(USBES Özel Sayısı I), 108-133.
- CRHP (Canadian Register of Historic Places). (2006). Canadian register of historic places writing statements of significance. <http://www.historicplaces.ca/media/5422/sosguideen.pdf> adresinden 20.10.2019 tarihinde alınmıştır.
- Çengelci, T. (2013). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin sınıf dışı öğrenmeye ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1823-1841.
- Çulha Özbaş, B. (2015). Okul dışı sosyal bilgiler öğretiminde tarihsel alanlar, Ed. Ahmet Şimşek ve Selahattin Kaymakçı, *Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretimi* içinde (s.205-224). Ankara: Pegem Akademi
- Demir, A. (2015). Sosyal bilgiler öğretim programında müze eğitimiyle ilişkilendirilen kazanımların gerçekleştirilmesine yönelik sosyal bilgiler öğretmenlerinin yaklaşımları (Tokat ili örneği), *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Dinç, E., Erdil, M. & Keçe, M. (2011). Uşak Üniversitesi öğrencilerinin tarihi ve kültürel eserler hakkındaki ilgi ve farkındalıklarının incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(2), 267-285.
- Güleç, S. ve Alkış, S. (2003). Sosyal bilgiler öğretiminde müze gezilerinin iletişimsel boyutu. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 63-78.
- Hooper-Greenhill, E. (1999). *Müze ve galeri eğitimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları
- ICOM. (2007). Museum definition. <http://icom.museum/the-vision/museum-definition/> adresinden 19.10.2019 tarihinde erişilmiştir.
- Karadeniz, C. ve Okvuran, A. (2014). Müzede bir gece: Ankara Üniversitesi öğrencileri ile Çorum Arkeoloji Müzesi'nde müze eğitimi, *İlköğretim Online*, 13(3), 865-879.
- Merriam, S. B. (2013). Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber, S. Turan (Çev. Ed.). Ankara: Nobel Yayıncılık
- Öner, G. (2015). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin okul dışı tarih öğretimine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Türk Tarih Eğitimi Dergisi*, 4(1), 89-121.
- Özmen, S. S. (2018). Müze eğitiminin gelişimi. *Humanitas*, 6(11), s.301-324.
- Öztürk, M. (2014). Mekân algılama becerisi, Ed. Mustafa Safran, *Tarih Nasıl Öğretilir?* içinde (s.104-115). İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi
- Taşcan, O. (2011). Tarih öğretiminde mekân kullanımı ve öğretmen görüşleri (Bitlis ili örneği), *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Van.
- Tosun, B. H. (2015). Hayat bilgisi dersinde gerçekleştirilen müze uygulamaları, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

The Landscape of Peace Education Programs in Children's and Youth Museums*

Ferhat Koray SAĞLAM

Beşiktaş JK Museum

Kadriye TEZCAN AKMEHMET

Faculty of Art and Science, Yildiz Technical University

ABSTRACT

Children's and youth museums have offered activities designed to help to solve social problems. Some museums offer peace education programs since conflict resolution may be the biggest challenge facing today's multicultural, global society. For the purposes of this article, "peace education" is broadly defined as the process of developing empathy for others and for the planet through mutual respect and conflict resolution. This can only be achieved by a willingness to learn and embrace the attitudes, skills, and behaviors needed to live in harmony with oneself, with others and with natural environment. However, there has been limited research conducted about the peace education programs implemented thus far in museums. The aim of this study was to examine the landscape of children's and youth museums programs in terms of their peace education related goals, process and strategies. After reviewing the existing literature on the subject, we designed a survey and then interviewed museum professionals who have been involved in staging these programs. The findings suggest that children's and youth museums are uniquely positioned to bring about meaningful social change by implementing peace education strategies.

Keywords: Children's museum, children and youth museum, peace education programs.

Type: Research

Article History

Received: 16.10.2019

Accepted: 03.12.2019

Published: 04.12.2019

Corresponding Author:

Kadriye TEZCAN AKMEHMET

SCREENED BY

 iThenticate
Professional Plagiarism Prevention

Göbeklitepe Archaeological Site /
Şanlıurfa

Suggested Citation

Sağlam, F. K. and Tezcan Akmeahmet, K. (2019). The landscape of peace education programs in children's and youth museums, *Journal of International Museum Education*, 1(1), 50-75

About The Authors

Ferhat Koray SAĞLAM He graduated from Restoration Program of Yildiz Technical University in 1997. He worked as a restoration technician in several projects such as at Topkapı Palace Museum, Hierapolis Ancient City Excavation Area-Denizli etc. Her received a BA in Art Management and a MA in Museum Studies from Yildiz Technical University, He worked as a museum professional in several museums and projects such as Istanbul Modern, İş Bank Museum, Museum of Innocence, Kayseri Acropolis Museum Complex Renovation Project etc. By now he is still working for Beşiktaş JK Museum as collections manager. koray.saglam@bjk.com.tr, *Orcid ID: 0000-0003-0964-3099*

Kadriye TEZCAN AKMEHMET, is an Associate Professor in the Department of Art at the Yildiz Technical University. She received a BA in Art History from Istanbul University, a MA in Museum Studies from Yildiz Technical University, and a Ph.D. in Art History from Istanbul Technical University. Her research interests is focused on museum education, in particular related to issues of school partnership, community partnership, parent involvement programs and art history learning. She has published articles and book chapters on these topics. tezcan@yildiz.edu.tr, *Orcid ID: 0000-0002-3042-2795*

*This article has been based on the thesis titled "Peace Education Programs in Children and Youth Museums" which has been completed by Ferhat Koray Sağlam under the supervision of Assist. Prof. Kadriye TEZCAN AKMEHMET at the Museum Studies Program, Art and Design Department, Graduate School of Social Sciences, Yildiz Technical University.

Çocuk ve Gençlik Müzelerinde Barış Eğitimi Programlarının Betimlenmesi*

Ferhat Koray SAĞLAM

Beşiktaş JK Müzesi

Kadriye TEZCAN AKMEHMET

Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi

ÖZET

Çocuk ve gençlik müzelerinde sosyal sorunların çözülmesine yardımcı olmak için çeşitli etkinlikler sunmaktadırlar. Bazı müzeler, günümüzün çok kültürlü, küresel toplumunun önemli problemlerinden biri olan çatışma çözümüne yönelik barış eğitimi programları sunmaktadır. Bu makalenin amaçları doğrultusunda, "barış eğitimi", başkalarına ve gezegene karşılıklı saygı ve ihtilaf çözümü yoluyla empati geliştirme süreci olarak tanımlanmaktadır. Bu, ancak kişinin kendisiyle, başkalarıyla ve doğal çevre ile uyum içinde yaşamak için gereken tutum, beceri ve davranışları öğrenme ve benimseme isteği ile elde edilebilir. Buna karşılık, şu ana kadar müzelerdeki barış eğitimi programları ile ilgili fazla araştırma yapılmamıştır. Bu çalışmanın amacı, çocuk ve gençlik müzelerinin barış eğitimi ile ilgili programlarının amaç, süreç ve stratejilerini betimlemektir. Bu amaca yönelik olarak konuyla ilgili mevcut alan yazın incelendikten sonra bir saha çalışması yapılmış; bir anket ve bu eğitim programları sürecine dâhil olan uzmanlarla görüşmeler yapılmıştır. Bulgular, çocuk ve gençlik müzelerinin sosyal değişime olumlu katkı sunacak şekilde benzersiz bir konumda olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk müzeleri, çocuk ve gençlik müzeleri, barış eğitimi programları.

Tür: Araştırma

Makale Geçmişi

Gönderim: 16.10.2019

Kabul: 03.12.2019

Yayınlanma: 04.12.2019

Sorumlu Yazar:

Kadriye TEZCAN AKMEHMET

SCREENED BY

 iThenticate
Professional Plagiarism Prevention

Göbeklitepe Arkeolojik Alanı /
Şanlıurfa

Önerilen Atıf

Sağlam, F. K. ve Tezcan Akmeahmet, K. (2019). Çocuk ve gençlik müzelerinde barış eğitimi programlarının betimlenmesi. *Uluslararası Müze Eğitimi Dergisi*, 1(1), 50-75

Yazarlar Hakkında

Ferhat Koray SAĞLAM 1997 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi Restorasyon Programından mezun oldu. Topkapı Sarayı Müzesi, Hierapolis Antik Kenti Kazı Alanı-Denizli vb. Gibi birçok projede restorasyon teknisyeni olarak çalıştı. 2002 – 2007 yılları arasında Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat Yönetimi Programına katıldı. İstanbul Modern İş Bankası Müzesi, Masumiyet Müzesi, Kayseri Akropolis Müzesi Yenileme Projesi ve İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Tarihi Müzesi gibi birçok müze ve projede müze uzmanı olarak çalıştı. Halen Beşiktaş JK Müzesi'nde koleksiyon yöneticisi olarak çalışmaktadır. koray.saglam@bjk.com.tr, *Orcid ID: 0000-0003-0964-3099*

Kadriye TEZCAN AKMEHMET Yıldız Teknik Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi Sanat Bölümü'nde öğretim üyesidir. Lisansını İstanbul Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü'nde, yüksek lisansını Yıldız Teknik Üniversitesi Müzecilik Yüksek Lisans Programı'nda, doktorasını İstanbul Teknik Üniversitesi Sanat Tarihi Programı'nda tamamladı. Araştırmaları müze eğitimi genelinde, müze-okul iş birliği, müze-toplum işbirliği ve aile katılımı programları ve sanat tarihi öğrenimi üzerinde yoğunlaşmakta; bu konularda makaleleri ve kitap bölümleri bulunmaktadır. tezcan@yildiz.edu.tr, *Orcid ID: 0000-0002-3042-2795*

*Bu çalışma Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat ve Tasarım Anasanat Dalı Müzecilik Yüksek Lisans Programı'nda Yrd. Doç. Dr. Kadriye TEZCAN AKMEHMET yönetiminde Ferhat Koray SAĞLAM tarafından gerçekleştirilen "Çocuk ve Gençlik Müzelerinde Barış Eğitimi Programları" başlıklı tezden üretilmiştir.

EXTENDED ABSTRACT

Taking on the role of educational community centers, some children's and youth museums have offered activities designed to help to solve social problems. Some museums offer peace education programs since conflict resolution may be the biggest challenge facing today's multicultural, global society. For the purposes of this article, "peace education" is broadly defined as the process of developing empathy for others and for the planet through mutual respect and conflict resolution. This can only be achieved by a willingness to learn and embrace the attitudes, skills, and behaviors needed to live in harmony with oneself, with others and with natural environment. However, there has been limited research conducted about the peace education programs implemented thus far in museums. The aim of this study is to address this need by examining the proliferation of museum-based youth programs devoted to peace education. After reviewing the existing literature on the subject, we designed a survey and then interviewed museum professionals who have been involved in staging these programs. The findings suggest that children's museums are uniquely positioned to bring about meaningful social change by implementing peace education strategies.

Becoming educational community centers recently, children's and youth museums present various activities aiming to support solutions for problems of social life. Many museums allow for peace education programs; since peace education may be a solution key for the primary problems of today's multicultural society. With its current dimensions "peace education" can be defined as the process of acquiring values and knowledge and developing attitudes, skills, and behaviors to live in harmony with oneself, with others, and with natural environment. However, there is not sufficient research about peace education programs implemented in the museums. This study aimed to address this need by examining the proliferation of museum-based youth programs devoted to peace education. The aim of this study was to examine the landscape of children's and youth museums programs in terms of their peace education related goals, activities and strategies. Therefore, a field study was conducted using mixed method. Through questionnaire, the educational programs implemented in children's and youth museums between the years 2000 and 2012 were described while the in-depth interviews revealed the opinions of the museum professionals and the museums' development strategies.

The study was focused on the programs applied between 2000 and 2012. In the study mixed method was used. First a literature research was made on. Then through a survey and detailed interviews a fieldwork was completed. 239 professionals working in education departments of children's and youth museums were invited to an online survey and 77 of them contributed. The results of the survey show that almost 65% of museums held peace education programs. Most of these programs have focused on raising awareness of the peace concept and their first motivation point has arisen from social needs and recent community problems. The general structures and program development processes of the education programs were evaluated with descriptive data through questionnaires. Detailed interviews done with the 11 museums tried to reveal the critic topics of the design, development and evaluation processes of peace education programs.

The results of the research revealed that children's and youth museums showed interest in peace education programs. More than half of the museums develop peace education programs. As for the reasons why certain museums could not develop peace education programs, the most frequently identified reason was that "peace education programs were not a mission of priority for the museum".

Children's and youth museums mostly use their own budget for allocating the necessary funding for the peace education programs they develop for both school groups and families. Prospective studies may research to what extent children's and youth museums benefit from international support funds.

Children's and youth museums cannot establish sufficient collaboration and partnership with different institutions and organizations for the development of peace education programs. Potential collaborations to be developed by the museums in question on local, national and international grounds for their peace

education programs may enable them to overcome financial problems as well as the other problems which have been mentioned as the causes of not developing peace education programs which will result in an increase in their number.

When the children's and youth museums which develop peace education programs were taken into consideration in terms of their target groups, it was determined that the museums which prepare programs addressing schools mostly developed programs for primary school children. When we look at the relationship between the programs and curriculum, it was seen that the programs were mostly related with History and Social Sciences. This is the general tendency of the museum programs addressing schools. However, the fact that visual arts are among the subjects that the programs mostly relate with is noteworthy. As for the family programs, they target primary school children aged 0-12.

As for the aims of the programs, it was seen that they mostly valued attitudinal objectives. Among these objectives, the primary ones were defined by using the general concepts such as "caring for others, understanding others, getting to know each other, avoiding stereotypes, accepting differences, tolerating differences". When the educational objectives of the programs are analyzed, it was seen that the program developers mostly focused on changing behaviors. Among these objectives, the highest rate was received by "tolerance, acceptance of others and respect for differences". Almost half of the programs (54.6) are open to free access by public.

The design and development process of the programs changes according to the aim and scope as their content and structure differ. The participants expressed the necessity to develop collaborations and partnerships. It was determined that the majority of the children's and youth museums preferred to make observation instead of conducting assessment-based evaluation for the peace education programs they developed for school, family and other groups. As for a few numbers of museums that make evaluation, the methods generally used were the front-end and summative evaluation. The reasons for the lack of evaluation should be examined in a separate study. According to the data obtained from the interviews, the content and structure of the programs differ according to their aims and scope; thus, each museum has a different way of achieving peace education objectives. However, the data obtained demonstrate that museums prefer to use certain common concepts to define their methods of achieving peace education objectives. In the responses received, the common concepts that stand out are 'discussion, talk, dialogue and exchange of ideas'; 'individual gains' and 'art'.

According to the participants, the impacts of the programs on target groups are their strengths. As for their weaknesses; limited financial resources are mentioned. In addition to this, lack of physical space, time, program duration and human resources are the other weaknesses. The key concepts for the programs to achieve success are collaboration with different institutions and organizations, visitor studies and program evaluation, variety of activities using different tools of expression and interactive environment.

In accordance with the horizontal communication between the instructor and participants, the experimental, multicultural and interdisciplinary nature of peace education, children's and youth museums offer a positive contribution as informal learning spaces.

We hope this research could make a contribution to understanding of peace education programs applied in children's and youth museums from all over the world.

INTRODUCTION

Today, many museums collaborate with other social institutions and organizations—including hospitals, schools, libraries and prisons—with the aim of strengthening their communities and better serving those in need. Beginning around 1970, many museums began to emphasize their role as community centers and sought to create spaces for intercultural dialogue, which falls within the scope of peace education. Increasingly museums are offering such programs since peace education may be critical to solving, and eventually preventing, many of today's social problems that, without appropriate mediation, can escalate from cultural misunderstanding, to fear, to intolerance and violence. Peace education may be broadly defined as the process of developing empathy for others and for the planet through mutual respect and conflict resolution. This can only be achieved by a willingness to learn and embrace the attitudes, skills, and behaviors needed to live in harmony with oneself, with others, and with natural environment.

Building and maintaining a “culture of peace” is a global imperative; not just in war zones and areas of social upheaval, but something to be learned and integrated into our everyday routines of living. Peaceful co-existence is unlikely to be achieved merely through counseling for “tolerance,” or through official statements of ethical principles. Above all it cannot be mandated and forcibly policed through top-down hierarchical structures. It has to be a holistic process, governed by ethical principles that are mutually embraced and acted upon for the common good. It must encompass human interactions with one another, and our collective actions upon the earth. Social institutions are believed to be more likely to be successful in preventing violence, museums being one of the most effective institutions. (Ardizzone, 2003; Tapan, 2006).

Even without implementing new programs on peace education, museums can act as a medium for social transformation by trying to be aware of their own internal biases. For example, by including multiple points of view, museums can avoid the traditional, solitary “voice of authority,” which implies that the museum is the only legitimate spokesperson on its collections. Through creative installation, design, and interdisciplinary teaching methods museums can shape new ways to foster deeper reflection upon its exhibits, communication among visitors, and support multicultural understanding. (ICOM, 1997; ICOM, 2005; DCMS, 2000, 9-11).

The concept of ‘culture of peace’ was first introduced in detail by UNESCO at the International Congress on Peace in the Minds of Men, held in Yamoussoukro, Ivory Coast, in 1989 (The International Congress on Peace in the Minds of Men- UNESCO, 1989; Flowers, 2010, 224). With the Yamoussoukro Declaration, UNESCO has announced that it will support research and education to help construct a new vision of peace by developing peace culture based on the universal values of respect for life, liberty, justice, solidarity, tolerance, human rights and equality between women and men.

The organization UNICEF defines peace education as “the behavior change that will enable children, youth and adults to prevent conflict and violence, both overt and structural; to resolve conflict peacefully; and to create the conditions conducive to peace, whether at an interpersonal, intergroup, national or international level” (Fountain, 1999, 1). In recent times, peace education has come to be associated more closely with the concept of *positive peace*, which implies the presence of justice; as opposed to *negative peace* or the absence of war (Srinivasan, 2009). By analyzing the Peace Education Programs of UNICEF, Fountain (1999, 14-16) has categorized their aims as knowledge, skills and attitudes as seen Table 1.

Table 1.

UNICEF's PEP Aims (Reproduced from Fountain, 1999).

Knowledge	Skills	Attitudes
Understanding nature of conflict and peace	Ability to cooperate	Self-respect, positive self-image, strong self-concept
Conflict analysis	Problem solving	Tolerance, acceptance of others, respect for differences
Negotiation	Ability to identify causes of conflict, and non-violent means of resolution	Empathy
Understanding interdependence between individuals and societies	Participation in society on behalf of peace	Social responsibility
Understanding of rights and responsibilities	Active listening	Sense of justice and equality
Awareness of stereotypes and prejudices	Communication	Respect for rights and responsibilities of children and parents
Overall impression	Ability to generate alternative solutions	Critical thinking
	Overall impression	Solidarity
		Ability to deal with stereotypes
		Overall impression

The United Nations General Assembly proclaimed the year 2000 as the 'International Year for the Culture of Peace' (UN, 1997, A/RES/52/15) and the period 2001–2010 as the 'International Decade for a Culture of Peace and Non-violence for the Children of the World' (UN, 1998, A/RES/53/25) and left the implementation of the program to UNESCO. In compliance with this decision, The UNESCO General Conference accepted the related action plan in October 1999 and urged member states as well as nongovernmental organizations to take measures for the promotion of a 'culture of peace' (UNESCO, 2000).

UNICEF is emphasizing that peace education is an issue that should not only be addressed by countries under the threat of armed conflict but by all societies in a long-term process. UNICEF therefore supports initiatives that offer education for peace and conflict resolution in more than twenty countries and seeks to employ both formal and informal education methods (UNICEF, 2011).

The ways museums address peace education also varies greatly. According to Yamane, some approaches emphasize the horrors of war trying to encourage a determination to avoid war at all costs, by motivating people through fear. Other approaches focus more on the fruits of peace, trying to prevent conflict by emphasizing the positive outcomes that are possible. (Yamane, 1996). But children's museums are ideally positioned to promote peace education. First, their young visitors are still learning about their world and are less likely to have the biases, fears, and fixed mindsets that adults can develop over time. Their second advantage is that their missions typically emphasize the child's overall education and *learning processes* with the ultimate goal of helping them grow into adults ready for the world in which they will live. These museums have the opportunity to foster curiosity, love of learning, collaboration, and the empathy for others—in short, to build positive *habits of mind*—long before their young visitors reach adulthood. To use a sculpture analogy, a child is like a malleable clay; she still can be coaxed toward a beautiful outcome. (Duitz, 2007; Mayfield, 2005; Kalessopoulou, 2002; ACM, 2013; Gurian, 1997; Gurian 2005).

By their very nature then, children's museums are social centers that contribute to the culture and education of society. This role aligns them with the new museological approach that emphasis on the role of museums in societal improvement and the enhancement of life on the planet overall. The issues adopted by these institutions include environmental issues, sanitation, health, energy use and peace education; sometimes focusing solely on one of these issues and defining themselves accordingly.

Some of the children's museums have focused exclusively on peace education, with their institutional names proclaiming their mission, such as "children's peace museum," "children's peace center" and "tolerance museum." As stressed by Karadeniz, these museums are devoted to teaching children and youth empathy and tolerance (2010, 23). They emphasize the development of skills such as listening, accepting and respecting difference of religion, language, color, race, and resolving conflicts in peaceful ways. All these skills are listed under the heading; 'positive peace'. For instance, Schöneberg Youth Museum has designed its activities and programs to prevent xenophobia and encourage peaceful resolutions to conflicts (Karadeniz, 2009, 233; Zwaka, 2007). In addition to these museums that have directly devoted themselves to promoting the culture of peace, others have implemented programs to support a similar agenda. For example, the International Children's Art Museum, which was founded in San Francisco in 1955, aims to enhance cross-cultural understanding and communication by promoting the creation and appreciation of children's art through an exchange program called "Paintbrush Diplomacy".

There are many museum projects improved specifically for peace education. Although children's and youth museums conduct social programs and projects that would make a contribution to the development and promotion of a culture of peace, there is not sufficient information regarding the peace education programs of these museums. It is essential that studies be made regarding the peace education programs of museums.

The aim of this study was to examine the landscape of children's and youth museums programs in terms of their peace education related goals, activities and strategies.

As the initial step of the field study, the questionnaire served for to gather descriptive data about the nature of the peace education programs implemented in children's and youth museums. This study investigated three research questions:

1. To what extents are peace education programs included within the activities of children's and youth museums?
2. What are the peace education programs in children's and youth museums based on? How and in what ways are the peace education programs in these museums implemented?
3. What are the strategies to develop the peace education programs implemented in children's and youth museums?

METHOD

A field study was conducted using mixed method. Through questionnaire, the educational programs implemented in children's and youth museums between the years 2000 and 2012 were described while the in-depth interviews revealed the opinions of the museum professionals and the museums' development strategies.

As for the interviews, they were conducted with museum professionals who were involved peace education programming in their museums. The purpose of the interviews was to receive the opinion of the professionals regarding design strategies and identify the points to be considered while developing these programs. At the interviews, basically, answers to the following questions were sought:

1. What are the strategies to develop the peace education programs implemented in children's and youth museums?
2. What are the points that should be taken into consideration throughout the development process of the peace education programs implemented in children's and youth museums?

19 museums were contacted for the in-depth interview and 11 museums responded positively. Detailed interviews done with these 11 museums tried to reveal the critic topics of the design, development and evaluation processes of peace education programs.

Sample Selection

For the questionnaire, a total of 239 children's and youth museums which were located in various parts of the world were invited. The selection criteria for the museums included being open to visit in the year 2000 and afterwards, organizing activities such as programs, exhibitions and workshops, and being accessible to be contacted. For the questionnaire, the museums which stated that they conducted evaluation studies regarding peace education programs were identified as the sample among those which responded positively to the interview demand.

Research Design

The questionnaire was designed by the authorities from the Departments of Education and Program Development in the children's and youth museums which continued their programs and activities between the years 2000-2012 to be filled only once by each museum.

The invitation letter to the questionnaire included the definition of peace education in which context they can be addressed to avoid a confusion of ideas.

The questionnaire consisted of 50 questions and 3 main parts:

1. General information about the museum (Items: 1-5).
2. Museum's Peace Education Programs (Items: 6-46).
  - 2.1 Peace Education Programs for School Groups / PEPSG (Items: 7-22).
  - 2.2 Peace Education Programs for Family Groups / PEPFG (Items: 23-38).
  - 2.3 Other Peace Education Programs / PEPOG (Items: 39-45).
3. Personal and Contact Information (Items: 47-50).

The questionnaire was designed by taking into consideration the primary target groups of the children's and youth museums. Therefore, it was conducted in three separate groups among the most common target groups of museums; namely, schools, families and other groups. Other groups refer to the programs whose primary target groups are not comprised of schools or families. Programs aimed at groups and communities that are the members of low-income groups and regions that could not receive adequate service or similar groups were addressed under this heading by the participants.

In the interviews the following questions were asked:

1. Thinking about the [*Name of Program*] program, can you please describe the basics of the program?
2. Can you please describe the design and developing process of this program? What are the important points during this period?
3. Now I would like to know a bit more information about the process of program implementation. Can you please describe how the program achieved the objectives of peace education?
4. Can you please describe the evaluation process of this program?
5. What do you think about the strengths and weaknesses of the program?
6. What advice would you give to the other children's and youth museums who are interested in designing peace education programs?

Data Collection

The participants from the previously determined 239 museums were invited to take part in the on-line survey via e-mail. The survey was open to access between the dates; 11th September and 10th October 2012. Among the participants whose museums implemented peace education programs, school groups, family groups and the other groups outside these two categories were asked to choose one recently implemented or on-going peace education program and answer the following questions accordingly. Every museum received only one questionnaire. E-mail interview data collection occurred on November 2012 with the 11 museums tried to reveal the critic topics of the design, development and evaluation processes of peace education programs.

Analysis

For a test to achieve reliability, the Cronbach Alpha (α) value should be above .70 (Gömlüksiz, 2002, 281 quoted from Van de Ven & Ferry, 1979). ¹Given the value range above, the questionnaire was determined to be highly reliable with the Cronbach Alpha value of .972.

Of the participants, 84.6% of (n = 65) completed the questionnaire, the participation of an institution which was outside the definition of children's and youth museum was declared null and it was excluded from the evaluation. The questionnaire was formed and implemented via an internet site called survey monkey. The open-ended questions included in the questionnaire as well as those used at the interviews were analyzed after content analysis.

Sample Definition

Of the 239 children's and youth museums invited to participate in the questionnaire, 77 (32.2%) responded positively (Appendix 1) .. It is stated that the number of children's museums worldwide, which varies per day, reached above 400 in the 21st Century (Karadeniz, 2010, 31). Accordingly, the proportion of the museums invited to the museums worldwide is 59.75% (n: 239) while the proportion of the museums that participated in the survey to the museums worldwide is 19.2% (n: 77). With this rate, a sample group was formed to represent the general population of the study.

Figure 1. *The distribution of the participating museums*

¹ The reliability values of the Alpha (α) coefficient which ranges between 0-1 are as follows;

0.00 < α < 0.40 the scale is not reliable,

0.40 < α < 0.60 reliability is low,

0.60 < α < 0.80 the scale is reliable,

0.80 < α < 1.00 the scale is highly reliable (Özdemir, [20.11.2013], 5).

As seen in Figure 1 the distribution of the participating museums shows that participation from the USA was much higher, with a rate of 19.4% (n:15). Other participations to the survey were a rate of 19.4% (n:15) from the European countries and 13% (n:10) from other regions. With a rate of 76.6%, the majority of the participating museums are non-profit private museums.

Of the 19 museums contacted for the in-depth interview, the distribution of the participating 11 museums (57.9%) show that 72.7% of the participants were museums from the USA (n:8), the rest of it were from Israel (n:1), Pakistan (n:1) and the Philippines (n:1) while there were no participation in the interviews from Europe (Appendix 2).

RESULTS

The findings have been analyzed within the context of the main research questions and the related questionnaire and interview data have been interpreted as follows.

To what extent is peace education programs included within the activities of children's and youth museums?

According to the questionnaire data, more than half of the children's and youth museums (64.9%; n: 50) implement peace education programs addressing various groups.

When the children's and youth museums which implement peace education programs were taken into consideration in terms of their target groups, it was determined that these museums mostly developed programs addressing school groups. The number of participants who developed peace education programs only for school groups is 18 (23.4%). It was seen that 11 museums (14.3%) implemented peace education programs for both school groups and family groups. The number of museums which developed programs for all three groups; namely, school groups (PEPSG), family groups (PEPFG) and other groups (PEPOG) which remain outside the former two groups and include groups such as children and young people coming from low income groups and regions that could not receive adequate service is 10 (13%). 5 museums (6.5%) develop programs addressing only family groups while 3 museums (3.9%) address both family and school groups.

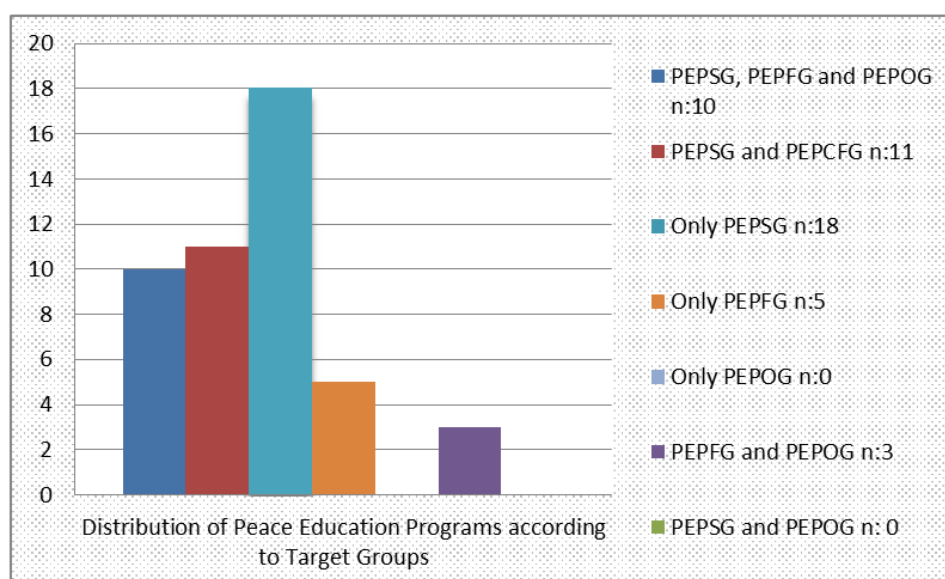

Figure 2. Distribution of Peace Education Programs according to Target Groups

When the children's and youth museums which develop peace education programs were taken into consideration in terms of their target groups, it was determined that these museums mostly developed programs addressing school groups (50.6%; n:39). Lower percentage of museums (37.7%, n:29) was determined to develop peace education programs addressing family groups while 19.7% (n:13) addressed other groups (PEPOG) outside school and family groups.

The participants who expressed that they could not develop peace education programs in their museums (31.6%; n:24) were asked the reasons for this. As seen in Table 2 museums stated that the fact that "peace education programs were not a mission of priority of the museum" as a primary reason (43.5%) Lack of financial resources, staff, experts and time were expressed as other reasons. As for the participants who selected the 'Other' option, they expressed their reasons as "they did not organize education programs", "they are in the process of organizing programs", and "they were not aware of the presence of such programs".

Table 2.

Reasons Why Museums Do Not Implement Peace Education Programs

	Frequency (n)	Percentage (%)
Lack of time	1	2.2%
Lack of experts	5	10.9%
Lack of financial resources	7	15.2%
Lack of staff	6	13%
Not a mission of priority for the museum	20	43.5%
Other	7	15.2%

What is the general structure of children's and youth museums? How and in what ways is the peace education programs implemented in these museums?

The findings consisted of the data received from PEPSEG and PEPFG (PEPSEG, Peace Education Programs for School Groups; PEPFG, Peace Education Programs for Family Groups). Since the findings regarding PEPOG (PEPOG, Peace Education Programs for School Groups) were not found to be sufficient, they were excluded from the scope of the other research questions.

Financial Resources

As seen in Table 3, half of the peace education programs (n: 27) were funded by the museum own budgets. The least mentioned item among the other financial resources (n:1; 2%) is universities. Museums received very small amounts of financial support from NGOs.

Table 3. *PEP Financial Resources*

Table 3.

PEP Financial Resources

	PEPSEG		PEPFG	
	Frequency(n)	Percentage (%)	Frequency(n)	Percentage (%)
Museum's own budget	27	52.90%	22	56.40%
Municipalities	2	3.90 %	3	7.70%
NGOs	3	5.90 %	2	5.10%
Private Companies	5	9.80%	4	10.30%
Universities	1	2.00%	1	2.60
Other financial resources	13	25.50%	7	17.90%

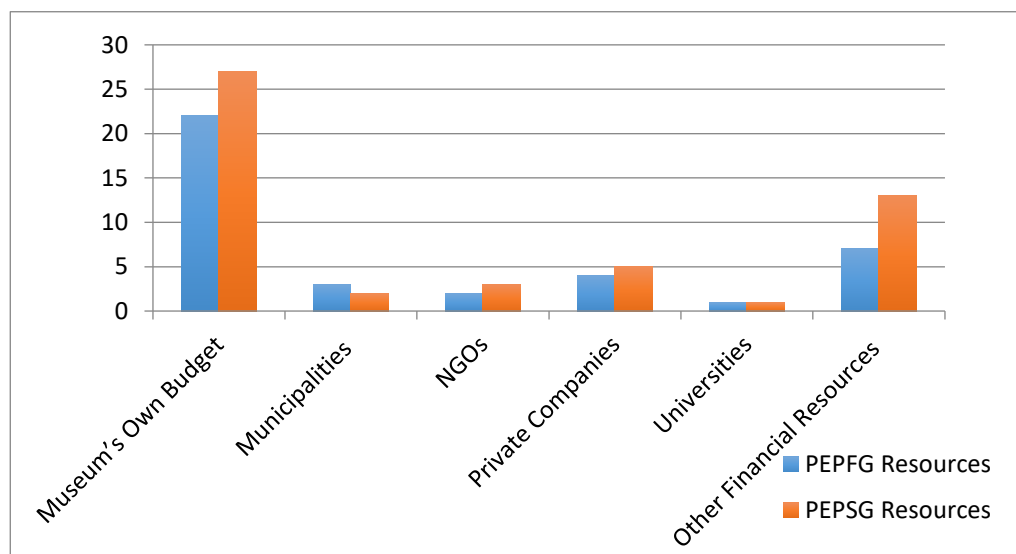
Collaboration and Partnership

As seen in Table 4, programs addressing schools make collaborations with other institutions and organizations at a rate of 27.3% while programs addressing families make such collaborations at a rate of 21.4%. Programs addressing schools mostly collaborate with other schools and universities while programs addressing families collaborate with NGOs and international organizations.

Table 4.
PEP Collaborations and Partnerships

	PEPSG		PEPFG	
	Frequency(n)	Percentage (%)	Frequency(n)	Percentage (%)
Schools	9	34.60%	1	7.10%
Universities	6	23.10 %	2	14.30%
NGOs	1	3.80 %	4	28.60%
International Communities	2	7.70 %	3	21.40%
Other	8	30.80%	4	28.60%

However, in the literature review, it was seen that various international and local organizations, institutions and agencies allocate financial resources to peace education at different rates and supported these programs. It is known that multinational organizations such as the European Union, United Nations, UNESCO, UNICEF and international NGOs have been supporting peace education projects. Museums have not been benefiting sufficiently from these supports. Consequently, the data indicate that museums do not develop enough collaborations or partnerships with other institutions, foundations, international and/or local organizations for either finance or human resources.

Figure 3. Resources and Collaborations for PEPs Addressing School and Family Groups

Target Group

The question on primary target group for PEPSG was answered by 35 participants (45.5%). **Programs addressing school groups** mostly aim at primary school children with a rate of 82.9% (n:29). The lowest rate addresses high school children and youth.

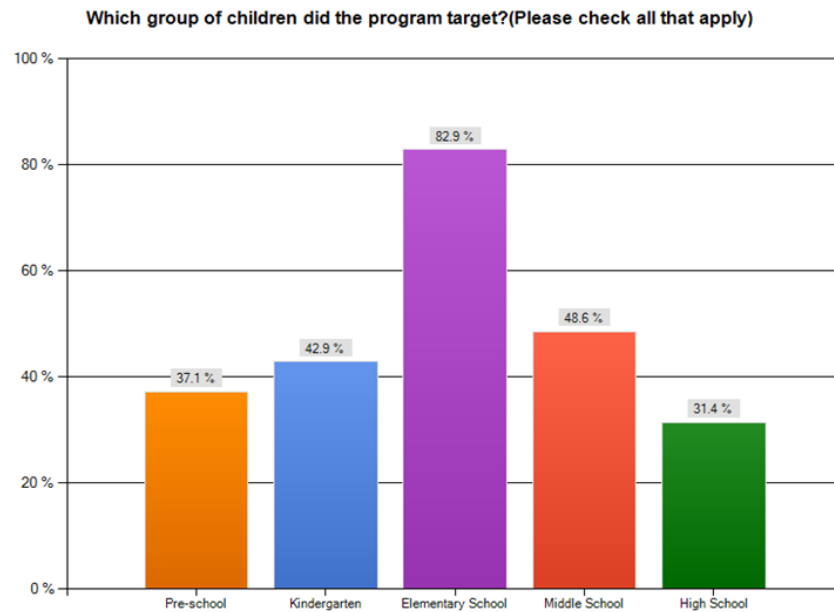

Figure 4. PEPSG's Target Groups

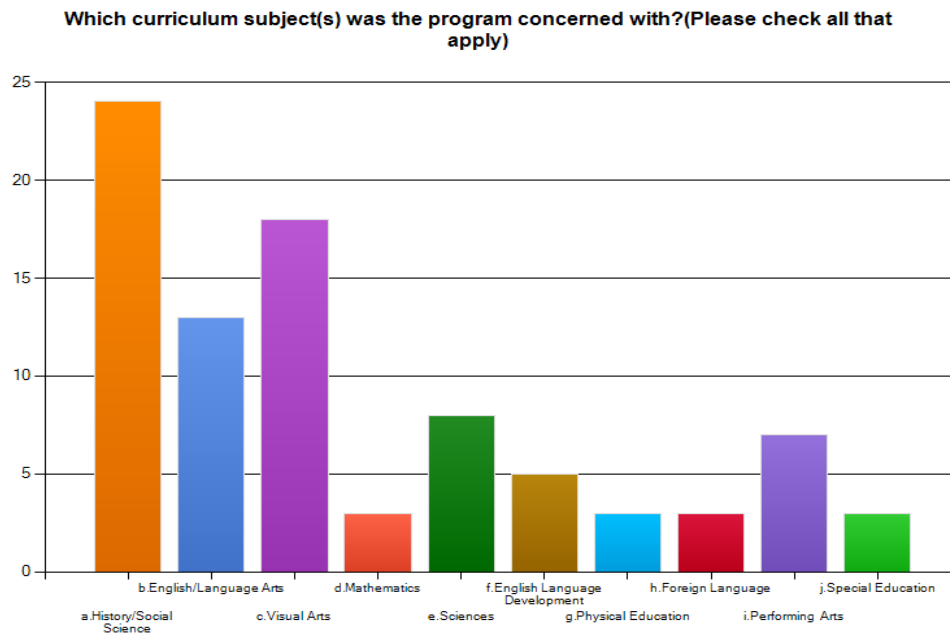
As for the peace education programs addressing family groups, according to the answers received from 24 participants (n: 24; 31.16%) the determined target groups were organized in 4 groups by conducting via item analysis: Programs targeting families according to the age groups of their children, programs targeting all family groups, programs targeting families according to the communities living in the locality of the museum and families according to their special conditions. The majority of the museums (n: 10, 41.7%) determine their target group regarding their peace education programs addressing families in accordance with the age group of the children. Accordingly, it was determined that the programs targeted the following groups.

- 0-12 years at 60%,
- 5-15 years at 20%,
- 9 years and above at the remaining 20%.

According to this result, PEPFG primarily targets primary school and pre-school family groups, only 40% target adolescents and youth. Of the programs, 29.16% (n:7) stated that they targeted all family members while 16.7% (n:4) expressed that they targeted various communities around the museum such as "St. Louis residents" and "various families from the Los Angeles region". Of the programs, 16.7% define their target groups according to their socio-cultural characteristics and/or problems by using expressions like 'low income families from the locality', 'faith-based families', 'families living in evacuation camps and conflict zones' and 'immigrant or refugee families'.

Relationship of PEPSG and Curriculum

When we look at the relationship between peace education programs addressing schools and their curriculum, it is seen that the programs are mostly related with History and Social Sciences (71%). These subjects are followed by "Visual Arts" and "English and Language Arts". It is a striking fact that visual arts are among the subjects that the programs mostly relate with. There might have been an intention to benefit from the unifying power of art. An in-depth research might be conducted in order to clarify this issue.

Figure 5. Relationship of PEPSG with the Curriculum

Aims and Objectives of the Programs

The participants were asked an open-ended question regarding the aims of the peace education programs. Responses received from 33 museums (42.9%) organizing programs for schools and 16 (31.16%) museums organizing programs for families were categorized in accordance with the classification of the aims of peace education programs organized by UNICEF (Fountain, 1999, 14) as attitudinal objectives, skills objectives and knowledge objectives. Furthermore, based on the same classification, a five point likert scale was developed and the participants were asked to grade the severity of the educational objectives of their programs to determine which of these aims their objectives served.

The responses received indicated that attitudinal objectives were the priority of all the programs. **Among the attitudinal objectives**, the objective expressed the most was identified as “respect for differences”, Educational objectives were also determined to be attitudinal.

Attitudinal Aims and Objectives

Among the attitudinal aims of PEPSG, the objective expressed the most was identified as “respect for differences” while it was identified as “acceptance of others” (n:6; %25) for **PEPFG**. The attitudinal objectives of priority are given below:

PEPSG

1. n: 8, %76.5 Tolerance, acceptance of others, respect for differences
2. n: 6, 61.8% Self-respect, positive self-image, strong self-concept
3. n: 3, 57.6% Empathy

PEPFG

1. 18, %81.8'i Tolerance, acceptance of others, respect for differences
2. 15, 68.2%, Self-respect, positive self-image, strong self-concept
3. 12, 52.4%, Overall impression, Respect for rights and responsibilities of children and parents

Skills Aims and Objectives

When the **skills aim** of PEPSG are concerned, 7 participants (21.2%) stated that it was among the aims of their programs to educate children/individuals who could speak and generate ideas about peace, take on the role of a mediator and know how to resolve conflict. On the other hand, 6 participants expressed that their programs had educational objectives such as learning to control and manage feelings, improving mediation skills to reduce violence and tyranny, develop empathy both for the tyrant, the victim and the bystanders, and nourishing communication skills on one hand while self-confidence and respect on the other.

As for the skills aims of *PEPFG participants*, the most expressed was identified as communicative skills (n:9; 37.5%). Aims regarding communication within and between families were also included within this scope. Basic peacemaking ability was mentioned as an aim by 5 (20.8%) participants; teamwork, cooperation and collaboration skills were expressed by 3 (12.5%) participants while “skills to generate tools to reduce violence” was stated by 1 and “skills to generate conflict resolution” was also expressed by 1 participant.

The skills objectives of priority are as follows:

PEPSG

1. Communication, 67.6%, n: 23
2. Ability to Cooperate, 63.6%, n: 21
3. Active Listening, 60.6%, n: 20

PEPFG

1. Ability to cooperate, 45.5%, n:10
2. Active Listening, 45.5%, n:10
3. Communication, 45.5%, n:10

Knowledge Objectives

When the **knowledge aims** of PEPSG are concerned, it was seen that there was an attempt of creating awareness in children about the problems of the world and environment. Furthermore, it was observed that religious and economic issues were also.

Among the knowledge aims of *PEPFG*, the ones identified most (n:10; 41.7%) were related with cultural diversity, cultural experience, multiculturalism and cultural awareness.

The skills objectives of priority are as follows:

PEPSG:

1. Awareness of stereotypes and prejudice, 54.5%, n: 18
2. Overall impression, 53.3%, n: 16
3. Understanding interdependence between individuals and societies, 43.8%, n: 14

PEPFG

1. Awareness of stereotypes and prejudice, 52.2%, n: 12
2. Overall impression, 50%, n: 11
3. Understanding interdependence between individuals and societies, 43.5%, n: 10

Public Access to the Programs

According to the data obtained from the interviews, almost half of the participant museums (6 museums, 54.6%) expressed that they provided the public with free access. One of the museums which offered free entrance stated that they worked with school groups by appointment while another stated that visitors were free to make a donation of 1 dollar.

The contents and the tools (art, games, science etc.) used by the programs

According to the responses received from the interview questions, it was seen that museum experts concentrated on the following key concepts while defining the contents of the programs and the tools used:

- Museum tours,
- Art,
- Discussions, panels and talks,
- Creative drama techniques, theatre and shadow plays,
- Computer aided activities, film production, video,
- Handicrafts, puppetry and lantern workshops,
- Letter and postcard writing,
- Games.

The tool used most frequently by museums for their programs is museum tours. Of the participants, 81.8% (n:9) expressed that they included museum tours, exhibition tours, interactive tours, gallery tours and *hands on* exhibition tours in their programs. The second most frequently used tool following museum tours is art. Of the participants, 63.7% (n:7) expressed that they benefited from art in their programs. Of the participant museums, 54.5% (n:6) stated that they included discussions, panels and talks in their programs. It was expressed that in 36.4% (n:4) of the programs creative drama techniques, theatre and shadow plays were used. Of the museums, 36.4% (n:4) stated that they benefited from computer aided activities, film production, video and cartoon films.

What are the strategies to develop the peace education programs implemented in children's and youth museums?

Rationale

At the interviews conducted, participants were asked about their opinions regarding their decisions to develop and/or implement peace education programs in order to obtain in-depth information. It was seen that the participants based the rationale of their programs on objectives which would rather be grouped as knowledge and attitudinal objectives.

- Taking 'social needs' and 'current social problems' into consideration; (36.36%, n:4),
- Explaining the significance and value of peace to the children and showing them the potential to become a peace envoy; (36.4%, n:4).
- Coping with racial prejudice, motivating the basic concepts of racial and cultural diversity; (27.3%, n:3).
- Understanding differences, respecting differences and understanding others; (18.2%, n:2).

Furthermore, one museum (9%) stated that rising in children awareness of global warming, climate change and environmental sensitivity was their objective of priority.

Theory and Conceptual Framework

In the survey, the museums were asked; 'Was the program based on a theory or a conceptual framework?' and 79.2% (n:61) of the participant museums gave a response. For those that had peace programs for schools, 34.5% responded positively. For those that had peace programs for families, 18% responded positively. It is also a striking fact that the positive response from the school programs was twice as that of the family programs.

Participants were asked to explain the theoretical or conceptual framework of their programs. The responses received were analyzed with key content analysis and grouped under two headings; 'theories' and 'conceptual framework'.

The Theoretical and/or Conceptual Framework of PEPSG Programs

The responses received regarding conceptual framework (n: 17, 70.83%) were much higher than those explaining the theoretical framework (n:7, 29.16%). According to the data obtained, a part of the programs explained the **general conceptual frameworks** of their peace education programs for school groups in accordance with the **methods** they used:

- benefited from visual arts, (20.8%, n: 5)
- hands-on techniques, (12.5%, n: 3)
- discussions and exhibition tours (8.3%, n:2)
- benefited from games (4.2%. n:1)

Yet, another museum stated that there could not be a single conventional method for peace education in a museum; on the contrary, museums could contribute to the creation of a better society by means of unconventional programs. Among the museums which explained their programs within the conceptual framework, the most frequently received response concentrated on the concept of 'Peace'.

When the responses analyzed **in accordance with theories** (29%, 16; n:7) are considered, the participants of 2 programs stated that they used 'Visual Thinking Strategies' which was developed by Phillip Yenawine and Abigail Housen. Other participants provided general answers such as the following:

- a. Vygotsky's Social Development Theory
- b. Erik Erikson's Psycho-Social Development Theory
- c. Reggio Emilia
- d. The studies conducted by the "Institute of Philosophy" for children

The data obtained from the survey shows that the participant museums lack theoretical basis while developing programs. However, theoretical and conceptual frameworks may increase the scientific value and impact of the programs. Thus, it is thought that such programs should present their conceptual framework clearly and support their programs theoretically, as well.

The Theoretical and/or Conceptual Framework of PEPFG Programs

To explain the conceptual framework of their PEPFG programs, the participants provided general answers such as the following:

- Experiential learning and learning with games, (n:2),
- Discussions and programs for self-expression, (n:2),
- Conflict resolution, peace advocacy for all, environmental sensitivity, faith and sanctity, (n:1),
- Hands-on activities, role playing, storytelling, (n:1),
- Education of young girls, (n:1).

The theories on which the programs of each museum are based on demonstrate a variety. Some of these are as follows:

- Howard Gardner's "Multiple Intelligence Theory"
- Visual Thinking Strategies
- Cognitive Development and Sociocultural Approach to Vygotsky's Social Development Theory
- Art Therapy

Design and Development Process of the Programs

According to data obtained from the interviews, the contents and structures of the peace education programs developed/implemented in the participant museums demonstrate differences; thus, their development processes and crucial points to be considered differ similarly. In addition to this, the responses revealed that 27.3% of the museums (n:3) stated collaboration/partnership development as a crucial point of the programs. Of the museums, 18.2% (n:2) mentioned limitations in their programs because of economic difficulties.

Evaluation of the Programs

It was determined that a great majority of the participant museums (65.7%; n:46) did not conduct an evaluation of their programs. 65.7% of the peace education programs addressing school groups, 78.7% of the peace education programs addressing family groups, and 88.5% of the peace education programs addressing other groups do not evaluate the programs they develop. Lack of evaluation regarding the programs in question indicates a significant deficiency. The argument put forward by Nevo and Brem (2002) in their study titled "*Peace Education Programs and the Evaluation of their Effectiveness*" which reads "Peace education programs cannot be evaluated at a sufficient level" is also valid for the peace education programs in children's and youth museums.

At the interviews, the museums which conducted evaluation were asked with which method they evaluated their programs: Museums do not generally make evaluations based on assessment and evidence; they rather base their evaluations on observation. As for the museums which conduct evaluation based on assessment, the most frequently applied methods are the front-end and summative evaluation methods.

Of the participants, two museums (18.2%) stated that they did not conduct an evaluation based on assessment. A significant part of the museums (8 museums - 72.8%) stated that the evaluation data were collected from the feedbacks given by questionnaires and evaluation forms; furthermore, one museum expressed that they conducted evaluation based on rubric.

How to Achieve Peace Education Objectives

Through interviews, the participants were asked how they achieved peace education objectives throughout the implementation process of the programs. This question was answered by all the participant museums. As the points the museums focused on the programs they implemented/developed are different, each museum has a different way of achieving peace education objectives. In contrast, it is seen that museums prefer to use certain common concepts to define their methods of achieving peace education objectives. The common concepts in the responses received were classified as follows:

- Discussion, talk, dialogue and exchange of ideas,
- Individual gains,
- Art,
- Introduction of different cultures, similarities and differences,
- Collaboration and partnerships,
- Understanding others,
- Environmental problems.

What are the points that should be taken into consideration throughout the development process of the peace education programs implemented in children's and youth museums?

At the interviews, when asked what the points that should be taken into consideration throughout the development process of the peace education programs implemented in children's and youth museums were, the data obtained could be classified as follows:

Strengths:

When defining the strengths of the peace education programs they developed/implemented, museum experts emphasized the following characteristics:

- Impact of the program on visitors; feelings and opinions of visitors after participation in the program
- Outcomes,
- Creating awareness,
- Based on evidence,
- Impact on the curricula in the locality,
- Partnerships and collaborations developed.

Among the strengths, the most frequently mentioned characteristic (54.5%, n:6) was the impact of the programs on the participants.

Weaknesses:

Regarding the weaknesses of the programs, the most frequently expressed difficulty by the museums was caused by the limited financial resources (36.4%, n:4) Other expressions used to describe the weaknesses of the programs were as follows:

- Lack of physical space,
- Lack of time: Limited time for the program,
- Human resources: lack of museum staff,
- Failure in reaching the expected number of visitors,
- Need for continuing the program in schools and support for continuity,
- Inexperience and problems related with logistic delays,
- Deficiencies in the marketing phase,
- "Impossibility to find a design company that would hear what children need."

Major Factors Influencing the Success of Programs

At the interviews the museums were asked the major factors influencing the success of the programs and advice to other children's and youth museums, which would like to develop similar. Except for one museum, the remaining 10 museums responded (90.9%). When the responses are considered in this context, the participants underlined the following opinions and suggestions. According to the participants, when developing peace education programs museums should take into consideration and be careful about:

- The significance of project partnerships and collaborations to be developed with other organizations and NGOs,
- The necessity of program evaluation based on evidence and research on its impact on visitors,
- The multifaceted design of the programs by using various tools of expression such as art activities, role playing, discussion programs, letter writing and so on,
- That the programs be based on interaction rather than a didactic or a one-way information transfer approach from the teacher or instructor to the student,
- That the programs be based on evidence and assessment,
- Regular reporting and evaluation.

In-depth interviews revealed that children's and youth museums played a significant role in support of peace education. Particularly, the programs implemented in museums where assessment and evaluation were based on evidence had visible impacts on the participant children (Graham, 2009). It was seen that peace education programs were generally addressed in terms of 'positive peace'. It was determined that the general structures of the programs were based on a holistic approach targeting the elimination of structural elements of violence. It was also seen that the programs not only aimed at avoiding physical violence but also creating an awareness and positive attitudes regarding ecology, global climatecrisis, economic problems and

consumerism as complementary elements of peace. On the other hand, programs which arose from the need of 'negative peace' were also utilized.

Another crucial point which should be taken into consideration regarding the peace education programs implemented in children's and youth museums is that the programs are limited to a few hours for the participants. The number of programs that continues with the same participants is very limited. This condition poses a barrier that would cause a problem for the participants in consolidating their gains and the programs in achieving their goals, especially those which target behavioral changes. Museums can seek alternative ways for offering long-term service to the participants by developing collaborations with local managements, municipalities and schools; the development of various collaborations and partnerships can enable the sustainability of the programs.

That there is a lack of evaluation based on assessment regarding the peace education program outcomes implemented in children's and youth museums is a notable drawback. On the other hand, it is seen that peace education programs implemented by museums which conduct evaluation based on assessment and evidence can create positive changes in participants in accordance with the program objectives (Graham, 2009). Receiving assessable feedback from participants is an essential factor for determining the deficiencies as well as the impacts of the programs and increasing their credibility.

DISCUSSIONS and CONCLUSION

The presented study is focused on peace education programs implemented in children's and youth museums between 2000 and 2012 all around the world. Based on the research questions, the results could be summarized as follows:

"To what extents are peace education programs included within the activities of children's and youth museums?"

The results of the research revealed that children's and youth museums showed interest in peace education programs. More than half of the participant museums develop peace education programs. As for the reasons why certain museums could not develop peace education programs, the most frequently identified reason was that "peace education programs were not a mission of priority for the museum". As for the other reasons expressed, "lack of financial resources", "lack of staff and "lack of experts" could actually be resolved by establishing collaborations and partnerships with non-governmental organizations, universities and similar institutions or agencies which are active in this field either by working on peace education or supporting such programs.

"What is the general structure of children's and youth museums? How and in what ways are the peace education programs implemented in these museums?"

Children's and youth museums mostly use their own budget for allocating the necessary funding for the peace education programs they develop for both school groups and families. Prospective studies may research to what extent children's and youth museums benefit from international support funds.

Children's and youth museums cannot establish sufficient collaboration and partnership with different institutions and organizations for the development of peace education programs. Potential collaborations to be developed by the museums in question on local, national and international grounds for their peace education programs may enable them to overcome financial problems as well as the other problems which

have been mentioned as the causes of not developing peace education programs which will result in an increase in their number.

When the children's and youth museums which develop peace education programs were taken into consideration in terms of their target groups, it was determined that the museums which prepare programs addressing schools mostly developed programs for primary school children. When we look at the relationship between the programs and curriculum, it was seen that the programs were mostly related with History and Social Sciences. This is the general tendency of the museum programs addressing schools. However, the fact that visual arts are among the subjects that the programs mostly relate with is noteworthy. It is well-known fact that museums and other educational organizations have the potential to support intercultural exchange, learning and dialogue through arts and cultural activities (Eurydice, 2009). Museums using the power of art education might increase the impact of the programs.

As for the family programs, they target primary school children aged 0-12. According to the United Nations' Human Development Index (Kamaraj and Kerem, 2006, 9-10) peace education starts with birth in many developed countries. This is taken into consideration which is shown by the fact that the majority of the museums set their target age group starting from birth. In contrast, it is seen that teenagers are not sufficiently targeted. This age group should also be taken into consideration in the programs developed.

As for the aims of the programs, it was seen that they mostly valued attitudinal objectives. Among these objectives, the primary ones were defined by using the general concepts such as "caring for others, understanding others, getting to know each other, avoiding stereotypes, accepting differences, tolerating differences".

When the educational objectives of the programs are analyzed, it was seen that the program developers mostly focused on changing behaviors. Among these objectives, the highest rate was received by "tolerance, acceptance of others and respect for differences".

Almost half of the programs (54.6) are open to free access by public.

"What are the developing strategies of the peace education programs implemented in children's and youth museums?"

At the interviews, it is seen that the participants rather base the rationale of their programs on knowledge and attitudinal objectives.

It was determined that a great majority of the participant museums did not benefit from a *theoretical and/or conceptual framework* for the programs they developed for either school groups or family groups. In the literature review, it is seen that theoreticians such as Maria Montessori, Paulo Freire and John Dewey who are still influential today with their theories on alternative education are also influential on both peace education programs and the basic philosophy of children's museums. Children's and youth museums should present their conceptual framework clearly not only for peace education programs but also for any kind of educational programs and support their programs theoretically, as well.

The design and development process of the programs changes according to the aim and scope as their content and structure differ. The participants expressed the necessity to develop collaborations and partnerships. It was determined that the majority of the children's and youth museums preferred to make observation instead of conducting assessment-based evaluation for the for peace education programs they developed for

school, family and other groups. As for a few number of museums which conduct evaluation, the methods generally used were the front-end and summative evaluation. The reasons for the lack of evaluation should be determined in a separate study. However, the implementation and dissemination of these studies may contribute to the promotion of studies in the field. According to the data obtained from the interviews, the content and structure of the programs differ according to their aims and scope; thus, each museum has a different way of achieving peace education objectives. However, the data obtained demonstrate that museums prefer to use certain common concepts to define their methods of achieving peace education objectives. In the responses received, the common concepts that stand out are 'discussion, talk, dialogue and exchange of ideas'; 'individual gains' and 'art'.

"What are the points that should be taken into consideration throughout the development process of the peace education programs implemented in children's and youth museums?"

According to the participants, the impacts of the programs on target groups are their strengths. As for their weaknesses; limited financial resources are mentioned. In addition to this, lack of physical space, time, program duration and human resources are the other weaknesses. The key concepts for the programs to achieve success are collaboration with different institutions and organizations, visitor studies and program evaluation, variety of activities using different tools of expression and interactive environment.

In accordance with the horizontal communication between the instructor and participants, the experimental, multicultural and interdisciplinary nature of peace education, children's and youth museums offer a positive contribution as informal learning spaces.

REFERENCES

- ACM (Association of Children's Museums). Case for children's museums. Retrieved December 20, 2013, from <http://www.childrensmuseums.org/case-for-childrens-museums.html>
- Ardizzone, L. (2003). Generating peace: A study of nonformal youth organizations. *Peace & Change*, 28(3), 420-445. DOI:10.1111/1468-0130.00269.
- DCMS (Department for Culture, Media and Sport). (2000). Centres for Social Change: Museums, Galleries and Archives for All: Policy Guidance on Social Inclusion for DCMS Funded and Local Authority Museums, Galleries and Archives in England. Retrieved September, 09, 2011, from http://www.culture.gov.uk/images/publications/centers_social_change.pdf
- Dewey, J. (1929). My pedagogic creed. *Journal of the National Education Association*, 18 (9), 291-295. Retrieved May, 20, 2014, from [http://edu224spring2011.pbworks.com/f/Dewey+-My+Pedagogic+Creed+\(1929\).pdf](http://edu224spring2011.pbworks.com/f/Dewey+-My+Pedagogic+Creed+(1929).pdf)
- Duitz, M. (2007). Social affairs and their impact on (children's) museums, community arts and education programs. Action, Interaction and Reflection Children's Museums in the 21st Century. Akademie der Künste, Berlin, 6-9 November 2007. Retrieved May, 01, 2011, from <http://www.hands-on-europe.net/conference2007/lectures/duitz.html>
- Eurydice. (2009). Arts and cultural education at school in Europe. Education, Audiovisual and Culture Executive Agency P9 Eurydice, Brussels. Retrieved December, 21, 2015, from http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/113en.pdf
- Flowers, N. (2010). *Pusulacık: Çocuklar için insan hakları eğitimi kılavuzu*. (Translated by Çulhaoğlu, M.). İstanbul: Bilgi University Press. Retrieved November, 09, 2011, from <http://cocukcalismalari.bilgi.edu.tr/images/PUSULACIK.pdf>
- Fountain, S. (1999). *Peace education in UNICEF*. New York: United Nations Children's Fund Programme Publications. Retrieved June, 15, 2011, from <http://www.unicef.org/education/files/PeaceEducation.pdf>

- Freire, P. (1991). *Ezilenlerin Pedagojisi (Pedagogia do Oprimido)*. (Translated by Hattatoğlu, D.). İstanbul: Ayrıntı Yayınevi.
- Gömlüksiz, N. M. (2002). Modüler öğretime ilişkin bir tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 275-285 Elazığ. quoted from Van de Ven, A. & Ferry, D. (1979). *Measuring and Assessing Organization*. New York.
- Graham, J. A. (2009, April). Promoting empathy and diversity appreciation in an interactive children's museum. Poster session presented at the biennial Society for Research in Child Development conference, Denver, CO.
- Gurian, E. H. (1997) The Changing Paradigm. In M. Maher (Eds.), *Collective vision: Starting and sustaining a children's museum* (pp. 20-24). Washington D.C.: Associations of Youth Museums.
- Gurian, E. H. (1998) The molting of children's museum. In Gurian, E. H. (2006). (Eds.). *Civilizing the museum: the collected writings of Elaine Heumann Gurian*, (pp. 19-32). Florence: Routledge Press. DOI: <https://doi.org/10.4324/9780203003565>
- ICOM (International Council of Museums). (1997). *Museums and cultural diversity: policy statement - report of the working group on cross cultural issues of the international council of museums*. Retrieved November, 09, 2011, from <http://archives.icom.museum/diversity.html>
- ICOM (International Council of Museums). (2005). *International Museum Day 2005 - "Museums bridging cultures"* Paris. Retrieved December, 10, 2014, from <http://archives.icom.museum/release.bridging.html>
- ICOM (International Council of Museums). (2010). *Key concepts of museology*. Desvallées A. & Mairesse (Eds.). Paris: Armand Colin Publishing. Retrieved November, 10, 2011, from http://icom.museum/fileadmin/user_upload/pdf/Key_Concepts_of_Museology/Museologie_Anglais_BD.pdf
- Kalessopoulou, D. (2002). *Children's museums in hospitals*. In Sandell, R. (Eds.). *Museums, Society, Inequality*. London: Routledge Press.
- Kamaraj, I. & E. A. Kerem, (2006). Erken çocukluk dönemi 'barış' değerine evrensel bir bakış I. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1 (1), 87-96. Retrieved October, 09, 2011, from <http://pauegitimdergi.pau.edu.tr/DergiPdfDetay.aspx?ID=101>
- Karadeniz, C. (2009). *Dünyada çocuk müzeleri ile bilim, teknoloji ve keşif merkezlerinin incelenmesi ve türkiye için bir çocuk müzesi modeli oluşturulması* (Unpublished Master Thesis). Ankara University Social Sciences Institute. Ankara.
- Karadeniz, C. (2010). *Dünyada Çocuk Müzeleri ve Bilim Merkezleri*. (Prepared by Onur, B.). Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi & Ürün Yayınları.
- Mayfield, M. I. (2005). *Children's museums: purposes, practices and play?* *Early Child Development and Care*, 175. (2), 179-192. London: Routledge Taylor & Francis Group. Ltd.
- Nevo, B. & Iris B. (2002). *Peace education programs and the evaluation of their effectiveness*. In: Salomon G. & Nevo B. (Eds.). *Peace education: the concept, principles, and practices around the world* 271-282. New Jersey: Mahwah, Lawrence Erlbaum.
- Özdemir, T. *Güvenilirlik analizi*. Retrieved November, 20, 2013, from www.akademikdestek.net/kutuphane/analiz/.../guvenirlik_analizi.doc
- Srinivasan, A. (2009). *A Survey of civil society peace education programmes in South Asia*. *Education Policy Research Series*, 1(2). Retrieved May, 01, 2011, from <http://www.prajnya.in/eprs12.pdf>
- Tapan, Ç. (2006). *Barış eğitimi programı'nın öğrencilerin çatışma çözme becerileri üzerindeki etkilerinin incelenmesi*. (Unpublished Master Thesis). Dokuz Eylül University, Educational Sciences Institute, İzmir.
- UN (United Nations). (1997). *General assembly, proclamation of the year 2000 as the international year for the culture of peace*. A/RES/52/15. 20 November 1997. Retrieved September, 09, 2011, from <http://www.un-documents.net/a52r15.html>
- UN (United Nations). (1998). *General assembly, international decade for a culture of peace and non-violence for the children of the world (2001-2010)- un documents: gathering a body of global agreements*.

- A/RES/53/25. 19 November 1998. Retrieved September, 09, 2011, from <http://www3.unesco.org/iycp/kits/a53r025.pdf>
- UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). (1989). Yamoussoukro declaration on peace in the minds of men. International Congress on Peace in the Minds of Men. Yamoussoukro, Côte d'Ivoire: 26 June - 1 July. Retrieved November, 09, 2011, from <http://www.unesco.org/cpp/uk/declarations/yamouss.pdf>
- UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). (2000). Records of the general conference reports programme commissions administrative commission legal committee. session 30th. Paris: 26 October - 17 November 1999. Retrieved November, 01, 2011, from <http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001192/119216e.pdf>
- UNICEF (United Nations International Children's Emergency Fund). (2011). Peace Education. Retrieved December, 10, 2014, from http://www.unicef.org/education/focus_peace_education.html
- Yamane, K. (1996). A peace museum as a center for peace education – What do Japanese students think of peace museums? In: Burns, R. J. & Aspeslagh, R. (Eds.). Three decades of peace education around the world – An anthology. New York: Garland Publishing.
- Zwaka, P. (2007). Between community and museum, children's and youth museums need to set their goals. Action, Interaction and Reflection Children's Museums in the 21st Century Akademie der Künste, Berlin, 6-9 November 2007. Retrieved May, 01, 2011, from <http://www.hands-on-europe.net/conference2007/lectures/zwaka.html>

APPENDICES

Appendix 1.

Participants of the Survey

Name of the Museum	State
1- Children's P.E.A.C.E. Center	United States of America, Georgia
2- Treehouse Children's Museum	United States Of America, Utah
3- ARTIS - The Israeli Society for Education through ART	Israel
4- Hellenic Children's Museum	Greece
5- Duluth Children's Museum	United States of America, Minnesota
6- Deutsches Hygiene-Museum	Germany
7- Zimmer Children's Museum	United States of America, Los Angeles
8- Curious Kids' Museum and Curious Kids' Discovery Zone	United States of America, Saint Joseph, Michigan
9- Beach Museum of Art ARTSmart! Classes for Early Childhood	United States of America, Kansas
10- Museo Pambata Foundation, Inc.	Manila, Philippines
11- The New Children's Museum	United States of America, California
12- Israel Children Museum	Israel
13- Children's Peace Pavilion	United States of America, Missouri
14- Children's Museum & Theatre of Maine	United States of America, Maine
15- Children's Museum of Stockton	United States of America/CA
16- World Awareness Children's Museum	United States of America, New York State
17- The Children's Museum of Houston	United States of America, Texas
18- Greensboro Children's Museum	United States of America, Guilford, North Carolina
19- Providence Children's Museum	United States of America, Rhode Island
20- Kidscommons	United States of America /Indiana
21- Children's Museum of Oak Ridge	United States of America, Tennessee
22- Children's Museum For Peace and Human Rights	Pakistan
23- National Museum of Play at The Strong	United States of America, New York

24- Fremont Children's Peace Pavilion	United States of America, California
25- David L Mason Children's Art Museum	United States of America, Florida
26- Shalom Street Museum	United States of America, Michigan
27- Museo de Arte de Ponce	Puerto Rico
28- Hibulb Cultural Center	United States of America, Washington
29- FRida & freD - The Graz Children's Museum	Austria
30- Niagara Children's Museum	Canada, Ontario,
31- Miami Children's Museum	United States of America, Florida
32- Les Vaisseau - La science en s'amusant	France
33- Kidsbridge Tolerance Museum	United States of America, New Jersey
34- Tulsa Children's Museum	United States of America, Oklahoma
35- Great Explorations Children's Museum	United States of America, Florida
36- KIMUS Childrens Museum Graz GmbH	Austria
37- Wonder Works Children's Museum	United States of America, Illinois
38- National Science Museum of Yemen	Republic of Yemen
39- Gateway to Peace Museum	United States of America, Missouri
40- Chicago Children's Museum	United States of America, Cook / Illinois
41- Skirball Cultural Center	United States of America, Los Angeles, California
42- Central Wisconsin Children's Museum	United States of America, Wisconsin
43- Imagine Nation Museum	United States of America, Connecticut
44- Santa Fe Children's Museum	United States of America, New Mexico
45- Children's Museum of SC	United States of America, South Carolina
46- Children's Discovery Museum of West Virginia	United States of America, West Virginia
47- Oregon Museum of Science and Industry (OMSI)	United States of America, Oregon
48- The Magic House, St. Louis Children's Museum	United States of America, Missouri
49- Powerhouse Museum	Australia/ NSW
50- The Children's Museum of Cleveland	United States of America, Cleveland, Ohio
51- Free Kidzz Ankara Children's Museum	Turkey / Ankara
52- Hands On! - A Child's Gallery	United States of America / NC
53- Lincoln Children's Museum	United States of America, Nebraska
54- Tropenmuseum	The Netherlands
55- Naturalis	The Netherlands
56- ZOOM Children's Museum	Austria
57- The Terry Lee Wells Nevada Discovery Museum	United States of America, Nevada
58- Sacramento Childrens Museum	United States of America, CA California
59- The Woodlands Children's Museum	United States of America / Texas
60- Explora	United States of America/New Mexico
61- Copernicus Science Centre	Poland
62- KidSenses Children's InterACTIVE Museum	United States of America/North Carolina
63- Hanson Children's Museum	United States of America, Massachusetts
64- Continium Discovery Center	The Netherlands
65- Hamilton Children's Museum	Canada
66- Discover Children's Story Centre	UK, London
67- Rexburg Children's Museum	United States of America, Idaho
68- The Children's Museum Jordan	Jordan
69- Children's Museum Bloomsburg	United States of America, Pennsylvania
70- MusBaPa	Italy
71- Lander Children's Museum	United States of America, Wyoming,
72- Palo Alto Jr. Museum and Zoo	United States of America, California
73- Bootheel Youth Museum	United States of America, Missouri
74- Mid-Hudson Children's Museum	United States of America - New York
75- Liberty Science Center	United States of America, New Jersey
76- Smith College Museum of Art	United States of America- Massachusetts

77- Grout Museum District

United States of America, Iowa

Appendix 2.*Participants of the in-depth interview*

Name of the Museum	Program
1- Fremont Children's Peace Pavillion	"Peace For Me, Us, Everyone, the Planet"
2- Beach Museum of Art - ARTSmart!	"Return of the Yellow Peril - Roger Shimomura"
3- Curious Kids Museum and Discovery c Center	"Outside In - The Color of Skin"
4- Skirball Cultural Center	"Colors of Peace"
5- Children's Museum of Stockton	"Multicultural Art Education"
6- Israel Children's Museum	"Dialog in the Dark"
7- Children's Museum for Peace and Human Rights	"I have a Dream"
8- David L. Manson Children's Art Museum	"Art-Ventures"
9- Kidsbridge Tolerance Museum	"Anti Bullying And Respect"
10- Children's Peace Pavillion	"Children's Peace Pavilion Field Trips & Girl Scouts"
11- Museo Pambata	"The Helicopter Peace Project"

Tarih Müzesi

The Historical Museum

Lucy Maynard Salmon*

(Çeviren: Prof. Dr. Bahri ATA)**

ÖZET

Dr. David Murray, konu üzerinde yaptığı yoğun araştırmalar sonucunda müzenin kökeninin Hz. Nuh'un gemisine kadar götürülebileceğini söylemektedir. Bu çıkarım, müzeyi zoolojik bahçe ile karıştırıyor gibi fakat en azından ismin de işaret ettiği gibi müze büyük bir antikadır ve asla coğrafi olarak sınırlandırılmaz. Dahası müze her zaman kullanışlılık bakımından çok yönlü olmuştur. Müzeler, kahvehaneler ve restoranları, orkestraları öncelemede, uygun dinlenme alanlarıyla halk kütüphanesinden önce gelmekte, sert hava koşullarında sığınma yeri olarak neredeyse Louvre'un galerileriyle yarışmaktadır. Gözden çıkarılan hazineler için sığınacak bir liman görevi görmekte; Madame Tussauds ve Eden Musee gibi eğlence içerikli müzelerin yokluğunda onların yerini almaya çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Müze türleri, Tarih müzesi, İskandinavya müzeleri, Skansen açık hava müzesi, Arhur Hazelius, C. Jürgensen Thomsen

Tür: Çeviri

Yayın Süreci

Gönderim: 12.09.2019

Kabul: 19.10.2019

Yayınlanma: 29.11.2019

Skansen- Skansen Open Air Museum /
Stokholm

Orijinal Eser Bilgileri

Salmon, L. M. (1911). The Historical Museum, *Educational Review*, 4, 144-160. / Salmon, L. M. (2001). *History and The Texture of Modern Life: Selected Essays*. Nicholas Adams and Bonnie G. Smith, eds. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, pp.202-212.

Önerilen Atf

Salmon, L. M. (2019). Tarih müzesi, (Bahri ATA, Çev.). *Uluslararası Müze Eğitimi Dergisi*, 1(1), 76-88.

*Lucy Maynard Salmon (1853-1927), Amerikalı tarihçi ve tarih eğitimcisi, 1876'da Michigan Üniversitesinden tarih alanında lisans diplomasını aldı. 1883'de yine aynı üniversite tarih alanında yüksek lisansını tamamladı. 1886'da Bryn Mawr Kolejinde genç tarih profesörü Woodrow Wilson'un doktora öğrencisi oldu. 1887-1927 yılları arasında Vassar Kolejinde görev yaptı. Kaynaklar, derslerini bölüm kütüphanesinde, uzun bir masa etrafına öğrencileriyle serbestçe tartışma ortamı içinde yaptığı yazmaktadır. 1892'da Almanya'da incelemelerde bulundu. 1896'de tarih eğitimcisi olarak Amerikan Tarih Kurumu'nun Yediler Komitesine üye olarak davet edildi. 1897'de Alman liselerindeki tarih eğitimi üzerine bir rapor hazırladı. 1898-1900 arasında Avrupa'da okul ve müzeleri dolaştı. 1911'de L. M. Salmon'un tarih müzesini tanımlamaya çalışması gerçekten takdire layık bir çabadır. Bizde tarihçi Abdurrahman Şeref (1853-1925) ile çağdaştır. Murry R. Nelson ve Chara H. Bohan'ın L.M. Salmon üzerine çalışmaları vardır. Atlanta'da Georgia State Üniversitesi'nde tanıştığım ve "Go to the Sources: Lucy Maynard Salmon and the Teaching of History" kitabını hediye eden Prof. Dr. Chara H. Bohan'a ayrıca teşekkürü bir borç bilirim.

** MEB, Talim ve Terbiye Kurulu Üyesi. bahriata@gmail.com, Orcid ID: 0000-0002-2214-0560

Fotoğraf: <https://media-cdn.tripadvisor.com/media/photo-s/04/11/d1/95/skansen-open-air-museum.jpg>

Tarih Müzesi

Dr. David Murray, konu üzerinde yaptığı yoğun araştırmalar sonucunda müzenin kökeninin Hz. Nuh'un gemisine kadar götürülebileceğini söylemektedir. Bu çıkarım, müzeyi zoolojik bahçe ile karıştırıyor gibi fakat en azından ismin de işaret ettiği gibi müze büyük bir antikadır ve asla coğrafi sınırlamaları tanımaz. Dahası kullanılabilirlik bakımından her zaman çok yönlü olmuştur. Müzeler, kahvehaneler ve restoranları, orkestraları incelemekte, uygun dinlenme alanlarıyla halk kütüphanesinden önce gelmekte, sert hava koşullarında sığınma yeri olarak neredeyse Louvre'un galerileriyle yarışmaktadır. Gözden çıkarılan hazineler için sığınacak bir liman görevi görmekte; Madame Tussauds ve Eden Musee gibi eğlence içerikli müzelerin yokluğunda onların yerini almaya çalışmaktadır.

Fotoğraf 1. Eden Musee, 1884'te New York'ta açılan büyük bir balmumu koleksiyonu bulunan ve müzikal konserler verilen bir eğlence merkezi idi.

Sadece bu çok yönlülük nedeniyle değil, tipik bir müze Mısır mumyası, Hz. Nuh'un sakal-ı şerifi, Delaware nehrini geçerken George Washington'un giydiği botlar ve her biri bin pound değerindeki denizkızlarıyla, tarihçilerin tarih müzesinden uzun süredir uzak durmak istemeleri şaşırtıcı değildir. Uzman küratörler yerine hâlihazırda, daha çok müze binasının temiz tutulması ve giriş ücretlerinin titizlikle alınması gibi sorumlulukları olan müzeci/bakıcıların gözetiminde olması bir kural gibiyken müzeler; bir şehri güvenli yapan ve kaldırımları için özen gösteren aynı otorite tarafından ve daha sık olarak ülkemizde Amerika'nın

askerî başarılarını göstermede tutkulu vatansever dernekler tarafından yönetildiği için de kötü şöhret kazanmışlardır.

Editörler, Kristof Kolomb'u manzara ortasında eylemde iken gösteren görseller ve Bunker Tepesi Muharebesi (17 Haziran 1775) Kodak görselleri (1888) ile kitaplarını doldururken -gerçi uzun süredir görsel materyallerin kullanımından vazgeçen tarihçiler- bu türden materyallerin sadece geçmişi canlandırmada değerli yardımcılığını değil aynı zamanda tarihsel anlatının dayandığı kaynaklardan biri olduğu konusundaki büyük hizmetlerini fark etmeye başladılar. Benzer şekilde tarih müzesi, tarih araştırma alanında adil ve saygın bir yer hak iddia edebilir ve gelecekte bu alandaki her çalışan tarafından dikkate alınmalıdır.

Müze tarihinin, tarihçiliğin geçmişi ile paralelliklerini anladığımızda gerçekten tarih müzesinin bu iddiada bulunması hakkını sorgulama da bizi yorar. Bir zamanlar çeşitli emanetler nasıl müzeyi oluşturduysa, çeşitli olgular ve kronolojik tarihlerin de tarihi oluşturduğu düşünülmüştür. Eğer bir zamanlar müzeler tipik olmayan nadir eserlerle doldurulduysa, tarihçiler de sadece az bilinen olgulara değer verdiler. Müze hazineleri bir kez **“eğitim vermektten çok sürpriz yaratmak”** için düzenlenirse -Dresten'de anatomi koleksiyonu bir zevk bahçesi gibi düzenlendi- tarihçi de okuyucusunun iştahı için yavan olgularını baharatlar. Eğer tarih müzesini hâlâ küçümseyen kimseler varsa onlara, otuz yıl önce Herbert Spencer'in (1820-1903) Tarih'i tek betimsel sosyoloji olarak gördüğü, Alexander Bain'in (1818-1903) tarih yazmanın müfredatta olmayan çok ince bir zihinsel donanım gerektirdiğini düşünmesi ve bugün bile Sir John Robert Seeley'in (1834-1895) “Tarih, ayrı bir konu alanı olarak değişik öge parçalarıyla birleştirileceği zamanı bekliyor” düşünceleri hatırlatılabilir. Pek çok amaç, plan, organizasyon düzenleme dalgalanmasıyla, tarih müzesi kendine gelmekte gecikir ise tarihçinin işine kılavuzluk edecek kontrol edici ilkeleri keşfetmesinin uzun süreceği de göz önünde bulundurulmalıdır.

Günümüzde bir tarih müzesi, gelişiminde çağdaş ilgileri yansıttığı için çıkarlar birikimini temsil etmektedir. Orta Çağ kilisesi, mevcut kalıntı hazinesiyle bir teoloji müzesidir. Rönesans, sanat koleksiyonlarına geniş bir ilgi yaratmıştır. Savaş yöntemlerindeki değişim, Orta Çağ şövalyesinin zırhını kişisel koleksiyondan bir saray müzesine taşımıştır; dünyanın etrafını dolaşma, merak uyandırıcı eserler koleksiyonu işini hem ticari bir iş hem de bir tutku haline getirmiştir. Fiziksel hayatın bütün meselelerine ilginin gelişimi, doğa tarihini gösteren koleksiyonların artmasına yol açmıştır.

Tek boynuzlu at ve timsahlardan sığınlara, denizkızları, cadılar ve satirler... ve diğer yirmi ilginç madde daha. Bütün bu özellikleri birleştirme gayreti içinde müzenin bir koleksiyon olması küçük bir mucizedir.

Yine aynı derece tutkulu biri de kendi şahit olduğu tarihi yazmayı amaçlayan ve çalışmasına Hz. İsa'nın doğumu olayı ile başlayan İngiliz tarihçi Ordericus Vitalis (1075-1142)'tir. Bu yüzden temel sorulardan birincisi tarih müzesini neyin oluşturduğu ve ikincisi böyle bir müzenin nasıl düzenleneceğidir.

Mevcut müze türleri göz önüne getirildiğinde tarih müzesini oluşturan şeyin ne olduğu konusunda belki de negatif bir sonuca ulaşılabilir. Şayet müzeler, botanik müzeleri ve doğa tarihi müzeleri gibi açıkça sadece bilimsel olanları dışarıda bırakır, sergilerdeki materyallerin yapısına göre sınıflayacak olursa, halihazırdaki tarım, anatomi, antropoloji, mimarlık, sanat, madeni paralar, sömürgeler, ticaret, eğitim, etnoloji, ev ürünleri, sanayi, müzik, fonoloji, din tarihini gösteren müzeler bulacağız. Eğer bu karışık bir numaralandırma olarak görülüyorsa bunun, Murray tarafından listelenen kataloğun incelenmesine dayalı olduğu söylenebilir.

Öte yandan eğer sınıflama sergiyi oluşturan materyallere dayalı olarak yapılırsa; bizim bronz, alçı kalıpları, Çin uygarlığı, cam, altın, gümüş ve fildişi koleksiyonlarımız bulunduğunu belirtmeliyim. Ancak yaratma süreçlerini göz önüne alırsak, ahşap oyma, mozaik, resim, heykel ve halı müzelerimizi sayabiliriz. Şayet yine sınıflama, insan yaşamının gelişimine dayalı ise bizler Aborjinlerin tarihini gösteren müzelere, biyografi müzelerine (Weimar'daki Goethe Müzesi ve Chelsea'deki Carlyle Koleksiyonu gibi tek bir hayatla ilgili olarak tanımlanabileceğinden), Carnavelet Sarayı gibi sivil hayat müzelerine, Kopenhag'daki Rosenberg gibi kraliyet hayatının gelişimini gösteren müzelere, Kopenhag ve Stokholm halk müzelerine, Nuremberg ve Cambridge'deki gibi ulusal hayat müzelerine, Lund'daki gibi (Kopenhag ve Lyngby'deki halk müzelerinden pek farklı olmayan) sosyal tarih müzelerine, tarihsel müzelerden daha karşılaştırmacı etnoloji müzesine, Westminster Abbey, St. Denis, Roskilde ve Stokholm'deki Riddarholms-Kyrka gibi ölümlerin müzelerine rastlıyoruz.

Gerçi müzik müzesi, müzik tarihini ve müzik aletlerinin karşılaştırmalı çalışılmasını göstermek amacıyla düzenlenebilir; bir din müzesi, din tarihini ve karşılaştırmalı din çalışmalarını gösterebilir ve her ikisi de edebî bir tarihle ve müzik ya da dinin karşılaştırmalı çalışmalarıyla ilişkili olabilir, bu türlerin en sonu hariç hiçbirinin kendi içinde bir tarih müzesi olarak düşünülemez diyeceği açıktır.

Olumlu tarafından bakılırsa tarih müzesini tanımlama girişiminde bulunmanın her zaman bir kurdeşen olduğu, bu kurdeşeni tatmin edici olmayan bir tanımlama başarısızlığının iyi tarafının da bir başkasının daha iyi bir tanım yapmasına sebep olacağı söylenmelidir. O hâlde belki de insan hayatının kökenini, sürekliliğini ve ona eşlik eden maddi ilgileri, basitten karmaşığa doğru gelişimini gösteren herhangi bir müzeye "**tarih müzesi**" denebilir.

Sergilerin sınıflanabileceği ilkeler, müze içindeki araştırılan nesnelere belirlenmelidir. Sanat müzesi öncelikle güzellik fikrine bakar ve onun koleksiyonu estetik ilkelerine göre düzenlenmelidir. El sanatları

müzeleri her türlü el işi ile ilgilenir ve düzenlemedeki kontrol edici ilke, kullanılan materyalin niteliğine göre olmalıdır. Değerli madenlerle, bakır, bronz ya da deri ya da fildişi ile çalışan işçiler çalıştığı belli bir ortalamadan yapılan nesnelere işlemekle özellikle ilgilenir. Sanayi müzesi mekanik iş yönünde insan zihninin becerikliliğini temsil eder ve onun sergileri imalat süreçlerini göstermelidir. Öğrenci ve imalatçı, ipek kozasının dokuma parçasına, kütlü (çırçırılmamış) pamuğun kumaş topuna dönüşümü gibi süreçlerle ilgilenmede benzerdir.

Mineroloji müzesi, dünyanın doğal kaynaklarının bir kısmını gösterir ve bu gösterimdeki en temel ilke bu kaynakların bulunduğu konumdur. Öğrencinin ve kapitalistin lehine belirli bir mineralin nerede olup olmadığı, müze tarafından gösterilen önemli bir meseledir. Doğa tarihi müzesi hayvanların yaşam alanlarını ve doğal habitatlarında hayvanların sürü halindeki hayatını göstermelidir. Yabani orman tavuğu yuvası ve yemi, yalıtımcı ve avı gibi kendi anavatanındaki her tür hayvanın hayatı, doğal şartlarına benzer şartlar altında doğa tarihi müzesinde bulunmalıdır. Bunları araştırmak için öğrencinin dünyayı dolaşması nadiren mümkündür, o hâlde bunları onun ayağına getirmek gerekir. Etnoloji müzesi, insan yaşamının önemli bir kesitini gösterir. Bu müzenin temel ilkesi, karşılaştırmadır ve koleksiyonları değişik sergi çevresini gösterecek şekilde düzenlenmelidir. Etnoloji müzesinde Eskimo ve Fiji Adası sakinlerinin barınaklarının, Laponyalıların ve Patagonyalıların dinî törenlerinin karşılaştırmalı incelenmesi ve benzer karşılaştırmalı çalışmalar öğrencinin istediği fırsatlardır.

Biyografik müze, döneminin baş karakterlerinden birinin hususiyetlerini göstererek kişiselini korumasını ister. Bu yüzden müze, onuruna kurulduğu kişinin hayatını maddi nesnelere canlandırma adına ister küçük ister önemsiz olsun her nesneyi araştırır ve oradaki nesnelere bilimsel olmaktan çok duygusaldır. Bütün müzelerin sınıflaması ve düzenlenmesinde hiçbir resmî ve kesin kanunların belirlenemeyeceğini göstermek için bu farklı örneklemeler verildi. Her türlü nesneyi koruma gayretiyle geçmişin müzesi ciddi çalışmalarda hakiki yardımcı olmanın bütün umudunu kapatma çabası içindeydi. Pek çok farklı dilden kelimelerin çeşitli koleksiyonu edebiyatta tutulmayabilir. Öyle ki bir yabancı dilden edebiyat eserine giren kelime ve ifadeler bir bilgiçlik taslama işareti olarak kabul edilir. Fakat, sanat müzesinde Mısır mumyasına bir yer verildiğinde, mineroloji müzesinde Güney Amerika kuşları olduğunda, doğa tarihi müzesine etnoloji koleksiyonu dahil edildiğinde uyumsuzluk hissedilmez.

Bundan dolayı, tarih müzesinde temel düzenleme ilkesine göre sergileme kronolojik olmalıdır. Tarih kalemle yazılırken, maddi kaynakları da kronolojik düzenlemeyle yazılmalıdır. Tarih müzesinin organizasyonu ile ilgili ortaya çıkan meseleler, somut gerçeklik içinde uygulamaya göre teoride cevaplama ve daha kolay cevaplamaya göre daha kolay tartışılır.

Tarih sitesi uygun ve çekici olmalı ve genişlemeye fırsat vermelidir. Koleksiyonun binaya taşınması yerine bina koleksiyon etrafında inşa edilmelidir ve bundan dolayı uygunluk ve fikirlerin uyumunu temsil etmelidir. Günümüzde tarih müzeleri için kullanılan bazı bina örneklerine göre öncü hayati gösteren konut koleksiyonları için Rönesans sarayı, New England hayati için klasik mabet ve Güney hayati için gotik katedral olası uygunsuzluğun hemen hemen daha aşırı çizimleridir. Diğer yandan Stocholm'deki Northern Müzesinin muhteşem koleksiyonu, 16. yüzyıl stili İsveç sarayında en uygun şekilde yerleştirilmiş görünüyor; Hristiyanlık müzesinin dinî koleksiyonu erken Norveç kilisesi modelinde yapılan bir binada bulunuyor; Sivastopol'daki dinî koleksiyonlar, Hristiyan bazilikasına benzer modellenen bir binada sergilenmekteydi; İtalya için Bargello ne ise Hotel de Cluny de Fransa'nın büyük Orta Çağ koleksiyonu için en ideal yuvadır.

Müzenin bakımı meselesi pratik meseleler arasında en zor olanlardan biridir. Müzelerin kurulması ve bakımı çok pahalı iş olmuştur. Buradaki problemlerden biri de bu masrafın millî, eyalet ya da belediye ödeneklerinden mi yoksa vatansever derneklerin ya da eğitim kurumlarının ödeneklerinden mi karşılanacağı olmuş ya da müzelerin hediyeleşme eşya, abonelikler ve giriş ücreti gibi daha istikrarsız desteğe dayanma konusunun haklı olup olmadığıdır. Bunun yanında müzelerin tamamen özel mi yoksa ticari işletme olarak mı varlığını sürdüreceği meselesidir. Ortak değişikliklerle bu planlar farklı yerlerde uygulanmaktadır.

Bakım hizmetleri probleminin, yönetimde olduğu gibi karşıtlıkları vardır. Müzenin, sivil, dinî, eğitim ya da ticari iş temsilcileri tarafından mı yönetilmesi gerekir, onlar atanmalı mı, seçilmeli mi, kendisinden sonrakine devreden biçimde mi sürdürülmeli, pozisyon, gönüllülük esasına dayanmamalı mı ya da gönüllülük esasını mı olmalı, pozisyon sürekli mi olmalı yoksa sınırlı bir süre için mi olmalıdır, bütün bu değişik yöntemler de denmiştir.

Yönetime sorulan sorular kendi içinde karışıklık taşımaktadır. Maddi boyutta temel olarak giriş ücreti, ücretsiz giriş kabulü, paralı ve serbest günlerin eşit dengesi, öğrencilere özel ayrıcalıklar, ücret alınacaksa giriş ücreti, pazar günü ve tatillerde kapalı olması sorularının cevabı yer almalıdır. Yangından ve hırsızlıktan koruma, güvenlik ve rehberler için kurallar düşünülmelidir. Ancak maddi bakım sorunlarından daha da önemlisi entelektüel bakımın sağlanmasıdır. Küratör, müzeci/bakıcının ayağını kaydırabilir mi? Bugüne kadar tarih müzesinin tarihinde küratörler vahşilik içinde kendi yolunu açmış kendi kendini eğiten, zeki orijinal kişilerdi ama ne yazık ki dahi nadirdir ve müzelerin yayılmasıyla eğitilmiş küratör yetiştirmede başarısız kaynaklar vardır. Ancak henüz yetiştirme sorunu deneysel bir sorun gibi değildir. Geleceğin küratörü işi için, Amerikan eğitim fakültelerinde mi, büyük müzelerde çıraklık yaparak mı, yabancı ülkeleri gezerek mi, Avrupa'nın müzelerini gezerek ve inceleyerek mi ya da üniversite de

teorik eğitimle mi hazırlanmalıdır? Eğer küratör yetiştirme için özel bir okul kurulacaksa bu okul, üniversite ile mi ya da büyük bir parçası akademik olmayan kütüphane okuluyla mı bağlantılı olmalı, Atina veya Roma'daki klasik okulların uzantısı olması için hüküm mü verilmelidir?

Küratörün nitelikleri, din âliminin karısında aranabilecekler kadar değişkendir. Onun pozisyonu çoğalmasa gereken koleksiyonları önceden varsaymalıdır. Savurganlık Scylla'ı ile istenen örnek eşyaları¹ çalan Charybdis² arasında yönelmelidir. "Eğer İngiltere, Elgin mermerleri satmak isterse bunun fiyatı ne olmalıdır?" klasik sorusuna cevap vermek zorundadır ve satışı öneren makalelerdeki olası dolandırıcılık ve dayatmaları ortaya çıkarmada Sherlock Holmes gibi olmalıdır. Eğer müze, araştırma amaçlarına hizmet edecekse küratör müze kütüphanesi, haritalar, çizelgeler, açıklayıcı etiketleri planlamalı ve sergi katalogları hazırlamalıdır. Diğer yandan müze eğitimsel amaçlara hizmet edecekse, yapılan ve yönetilen müzeye akıllıca ilgi çekilecekse küratör konferanslar düzenlemeli, örnekleri ödünç vermeli, sınıf ziyaretini temin etmeli, sergileri sıklıkla değiştirmeli, odadan odaya geçmeyi kolaylaştıran işaret levhaları koymalı, zihin ve beden yorulduğunda dinlenme alanları hazırlamalıdır.

Müze tarafından sunulacak nesne ne olursa olsun, küratör her zaman yalnız başına başa çıkabileceği zorluklarla kuşatılmıştır. Öğrenci ve gündelik ziyaretçi gibi iki farklı grubun ihtiyaçlarını zihninde canlandırarak sadece müzedeki örnekleri toplama, sınıflama ve düzenleme yapmamalı, müzenin maddi bakımını da sürekli akılda tutması gerekir. Örnekler; güve, küf, rutubet, sıcaklık ve soğuktan kaynaklanan zararlardan korunmalıdır. Duvarlar ve vitrinler için uygun renk ve dokular seçilmelidir. Örneklerin solması ve renk vermesi konusunda ışığın etkisine dikkat edilmelidir. Kapı ve pencerelerin düzenlenmesi, yapay aydınlatmanın en iyi şekilleri yan ve tavan aydınlatması gibi bütün problemlerin çözümüne uzun süreli ve genellikle pahalı deneylerden sonra karar verilmelidir. Örneklerin onarımı ve restorasyonu meselesi bir küratörün gemi kazası yaşayabileceği bir kaya gibidir.

Bir müzenin küratörünün pozisyonu, kütüphanecininki gibi çökmüş bir alimin ve centilmenin sığınağı gibidir. Bugün ve yarın da doğru olacağı gibi bu pozisyon en yüksek biçimde bir eğitim ve uzmanlık servisi gerektirmektedir.

Tarih müzesinin ideal şartlarını nerede bulabiliriz? gibi bir soru sorduğumuzda, cevap İskandinavya'dır. Danimarka, İsveç ve Norveç müze politikaları ayrıntılarında biraz farklıdır, ancak bu üç ülke, bir bütünün

---

¹ Ç.N: Namık Kemal'in 1868'de *Hürriyet*'te yazdığı yazılarda müze ya da müzehane yerine Farsça'dan gelen "nümünehaneyi" kullandığına dikkat çekmek isterim.

² Ç.N: Eski Yunan mitolojine göre bir ifade. Yani iki kötülük arasında seçim yapmak zorunda kalmak anlamında kullanılmaktadır.

parçaları gibi düşünölmelidir ve büyük ulusal müzeleri az çok birleşmiş İskandinav hayatının kayıtlarını içerdığı üzerinde durulmalıdır.

İskandinavya'nın müzeler tarihindeki önemli pozisyonuna dair ilk iddia İsveç'in Avrupa'da eski antikalarını toplayan ve bu yöndeki ilk çalışmaları 1666 yılına kadar giden ilk ülke olması olgusuna dayanmaktadır. İkinci iddia da arkeolojik hazinelerini korumaya yönelik takdir edilebilir mevzuatına bağlıdır. İsveç'te bütün arkeolojik kazılar hükümetin iznine bağlıdır ve hükümetin temsilcisinin izni olmadan kazıda hiçbir el arabası kullanılamaz. Herhangi bir sebeple kazı için bir el arabası bulan arsa sahibi, bunu yapmadan önce hükümetten izin almalıdır. Hükümet kazı yapar, ele arabasının içindekini alır ve toprağın üstünü sahibine bırakır. İsveç'in ulusal müzesindeki hazinelerin büyük bir kısmı hükümet kazılarından gelmektedir ve hükümet bunların nereden bulunduğunu, nasıl bulunduğunu ve ne bulunduğunu kesinlikle bilir.

Kuşkusuz müze düzenleme bilimine en büyük katkıyı Danimarkalı arkeolog ve küratör C. Jürgensen Thomsen (1788-1865) yaptı. Thomsen, taş çağı, bronz çağı, demir çağı terimlerini ortaya atmadı, fakat bu gelişme ilkelerine göre müzedeki tarihöncesi arkeolojik örnekleri düzenleyen ilk küratördür. Bu sınıflama şeması Kopenhag Müzesindeki görünüşte heterojen koleksiyona uygulandığında, kaos düzen oldu ve genel malumat bilime dönüştürüldü. Geçmişin anıtsal kalıntılara bu erken ilginin ve bunların korunmasında kiskançça özen, bugün alanda önde gelenler arasında sayıları az ama takdire şayan eğitilmiş İskandinav arkeolog ve küratör zümresinin yetişmesini sağladı.

Son yıllarda İskandinavya'nın yaptığı en büyük katkı açık hava müzesi olmuştur. Bu müze sadece içerdığı eşyalarla geçmiş yılların evlerini göstermiyor ve ebedileştirmiyor, fakat aynı zamanda antik tipleri, gelenekleri ve işlevleri canlandıran, hatırlatan bir müzedir. Bu eşsiz müze türü henüz İskandinavya dışında gelişmemiştir. Burada da beş tane olup, ikisi İsveç'te (Stokholm ve Lund'ta), ikisi Norveç'te (Christiania ve Lillehammer yakınında), biri Danimarka'dadır (Kopenhag'a yakın Lyngby'de). Açık hava müzesi, eğer tanımlayıcı bir ifade kullanılacaksa, kapalı mekân müzesinin tamamlayıcı en önemli parçasıdır. Stokholm'deki muhteşem Northern Müzesinin tamamlayıcısı Skansen adlı açık hava müzesidir. Kopenhag'daki Danimarka Halk Müzesi, Lyngby'deki açık hava müzesi ile tamamlanmaktadır. Norveç Ulusal Tarih Müzesinin açık hava tamamlayıcı parçası Christiania'nın banliyösünde Bygdo'dadır. Lund ve Lillehammer yakınlarındaki müzeler ulusal olmaktan çok yerel müzelerdir.

Açık hava müzesinin kökeni şüphelidir. Fikir Dr. Bernhard Olsen'in Lyngby'deki açık hava müzesi ile bağlı Danimarka Halk Müzesi çalışmalarını başlattığı Kopenhag'dan mı geldi yoksa Dr. Arthur Hazelius'un (1833-1901) şahsi teşebbüsüyle muhteşem Northern Müzesinde gelişen koleksiyonu Skansen'deki açık hava müzesi ile tamamladığı Stokholm'den mi gelmektedir? Üçüncü görüş, Bygdo banliyösündeki açık

hava müzesinin çekirdeği olarak Kral Oscar II'nin iki köylü evini kurduğu Christiania'nın kaynaklık ettiği. Dördüncü görüş, buna birkaç eski binayı yıkımdan kurtarmak isteyen zengin tüccarlar olduğudur. Beşinci görüş Gudbrandsdal'da hazineleri toplamaya başlayan uzak görüşlü bir dışçı ile ilgilidir. Altıncı görüş de birbirinden çok ayrı bölgelerde açık hava müzesi kurma düşüncesi eş zamanlı olarak ortaya çıkmış olmaz mı?

İskandinavya'da dünyanın herhangi bir yerine göre tarih müzesinin çok geniş oranda kurulmuş olduğu ve açık hava müzesinin hiçbir yerde olmadığı kesindir. Bu müze türünün en yüksek mükemmeliyete ulaştığı yer de Stokholm'dur. Northern Müzesi dünyanın en iyilerindedir. Bu müzeye 16. yüzyıl İsveç Sarayı planında inşa edilen muhteşem oranlı bir bina lâyıkıyla ev sahipliği yapmaktadır. Onun eşsiz özelliği, Skansen gibi açık hava tamamlayıcısıdır. Northern Müzesinin tam karşısında konumlanmış yetmiş dönümlük bir arazi mülkiyetine sahiptir. Doğal yapılanması çeşitli ve çekicidir ve pek çok noktadan Stokholm ve çevresinin incelemesine imkân verir. Burada İsveç'in her yerinden getirilmiş ve İsveç hayatının özetini veren dikkate değer bir bina topluluğu vardır. Bu gerçekten **"Yapraklarında evlerin, çevrenin, kişisel eşyaların, eski nesillerin bütün hayatının resmedildiği geçmişin resimli kitabıdır."** ve bu böylece kurucularının emellerini gerçekleştirmiş ve **"Büyük anavatanın minyatüründe bir resim"** gibi görülüyor. Bu koleksiyon dış tasarımıyla ve iç mefruşatı ile sadece İsveç'teki hemen hemen her sınıfın evlerini ve istasyonları temsil etmekle kalmıyor aynı zamanda ülkenin doğal kaynakları gösterilmektedir. Maden ocağı ve taş ocakları ürünleri, kereste kampları, balıkçı barınakları ve bunlara eşlik eden makineler bulunabilir. Büyük çitle çevrilmiş arazide dışarıda genel ve bilimsel adları ile resimleri bulunduğu için her örneğin hemen tanındığı bütün bölgeye özgü kuş ve hayvanlar bulunabilir, bu arazi hayvan ve kuşların maddi koşullarına uyum sağlayacak şekilde yapılmış ve böylece buralarda onların doğal habitatları çalışılabilir. Benzer bir şekilde tüm çiçekler ve çalılar, tuzlu otlar İsveç'e özgü ve orada ekilebilen bütün şifalı bitkiler Skansen'de bulunabilir.

Fakat Dr. Hazelius'un en büyük arzusu halkın günlük hayatını yeniden canlandırmaktı. Buna Skansen'de İsveç müziği, oyunları, dansı, eğlenceleri, hikâye anlatma gibi her türlü ulusal kendi ifade etme tarzının canlandırılması ile ulaşıldı. İsveç restoranları ulusal yemekleri sundu, bu arada garsonlar da ulusal kıyafetle hizmet veriyordu. Skansen pek çoklarına göre mükemmel gibidir, ancak kurucusunun fikirleriyle ölçüldüğünde daha henüz tamamlanmamıştır. Tamamlandığında, İsveç'i karakterize eden her şeyin sınırlı bir alanda toplandığı **"Büyük anavatanın minyatüründe bir resim"** olacağı mümkündür ya da böyle düşünmek akılcıdır. Skansen'in diğer açık hava müzelerine göre en büyük avantajlarından birincisi Stokholm ve çevresine hâkim görünümü, kendine özgü çekiciliği, şehrin her noktasından erişebilirliği gibi merkezi konumudur. Ayrıca gerçi resmî bir hükümet yönetimi olmayıp bir yönetim kurulu altında olup - öyle görülüyor ki güvenilir bir malî desteğe sahiptir- ve İsveç ulusunun menfaatleri onun adına

listelenmiştir. Çalışma ve idealleri doğrultusunda yaratılan ulusal menfaat bugün en önemli ve değerli varlıktır. Stokholm'deki açık hava müzesi büyük güçlükler ve heves kırılmaları içinde başladı ve Dr. Hazelius'un ısrarcı enerjisiyle bugünkü başarılı duruma çıkarıldı. Nihai başarıya duyduğu güven sarsılmazdı ve bu güven bu kadar hayali bir şema üzerinde ısrar etmeme konusunda arkadaşlarının alay ve iyi niyetli uyarıları karşısında zafer kazandı. Finansal destek yok iken Dr. Hazelius "**İsveç'teki en büyük dilenci**" oldu ve bugün Northern Müzesi ve Skansen geniş bir yıllık bütçeye sahiptir. Arthur Hazelius'un en büyük anıtı Skansen'in kendisidir. Burada mülkün uzak bir yerinde vücudunun son dinlenme yeri ve İsveç'e özgü kır çiçekleri arasında duran büyük bir daire ile işaretlenmiş bir tepeye kaba kesilmiş üzerine adı, doğum ve ölüm tarihi olan ince uzun bir granit levha vardır.

İsveç'te diğer açık hava müzesinin yeri olan gemi ve tren ile iki saatten biraz fazla süren Lund'a Kopenhag'tan daha kolay ulaşılır. Kültür müzesi vilayetin hayatını gösteren biraz kötü düzenlenmiş nesnelere yığılmıştır. Açık hava tamamlayıcı alanı yarım düzine bina içerirken, Skansen ile karşılaştırıldığında daha küçüktür. Fakat burada görünen büyük kaynaklarıyla genişleme ve yeniden organizasyonda ilerlemeye dair kanıtlar vardır. Buranın geleceği çok ümit vericidir. Buranın en büyük avantajı Teknik Sanat Okuluna çok yakın oluşudur. Sanat öğrencilerine ve ilhamını geçmişten alanlara sunabileceği fırsatlar vardır.

Lyngby'deki açık hava tamamlayıcı mekânıyla Kopenhag'taki Halk Müzesi ve Bygdo'daki açık hava tamamlayıcı mekânıyla Christiania Tarih Müzesi İsveç'teki diğerleri ile amaç açısından benzerdir.

İskandinavya eski antikalarını ilk toplayan, bütün yapılan kazılarda yeterli yasal kontrolüyle Stokholm'den Oscar Montelius (1843-1921) gibi dünyaca ünlü eğitimli küratörleriyle ülke olarak böylece müze bilimine büyük ve daimî bir katkıda bulundu. Açık hava müzeleri, geleneksel kapalı mekân müzelerden eşsiz bir gelişimdir ve koleksiyonları nadir, anormal ve eksantrik olanlardan ziyade genel, tipik ve normal temsil etmektedir.

İskandinavya'nın bütün bu değişik katkıları belki de bir büyük temel ilkenin gösterimidir o da tarih müzesinin söyleyeceği ve söylemek zorunda olduğu bir şey olduğu gerçeğidir. Bir fikri temsil etmeli ve uyumsuz nesnelere çeşitli koleksiyonu - *de omnibus rebus et quibusdam aliis*³ - olmamalıdır.

Yakın zamanda bir yazar "Tarihçiler olarak geçmişi nasıl okuyacağımızı biraz öğrendik, ancak nasıl göreceğimizi öğrenemedik." demektedir. Kendi geçmişini görmeyi öğrenmekle beraber başkalarına da görmeyi öğretmek İskandinavya'nın muhteşem bir zaferidir. Ayrıca bu plan üzerine telif hakkı da yoktur.

---

³ Ç.N. Her şeyi ve hata daha fazlasını gösterme

Her ne yaptıysa biz yapabiliriz ve yapmamız gerekir. Amerika'da eski dünyanın köhne monarşilerinden öğrenecek bir şeyimiz olmadığı bir aksiyomdu. Avrupa'da da Amerika'nın tarihinin olmadığı ilgili bir aksiyom vardır. Fakat William Tell'in elması, Nebula Hipotezi'nin kesinliği meselelerinde kanıt isteyen bir çağda, araştırma çizgisine gelmeden evvel aksiyomite iddiasını ispatlama zorunluluğuyla bir aksiyom da getirilebilir. Bu yüzden biz tarzımız olmadığına kısmen inanırken, aynı zamanda kendimizi en güçlü şekilde suçlamadan savunduk ve yurtseverliğin telkinin ulusal tarihimizi araştırmak ve öğretmekte en objektif husus olması gerektiğini ısrar ettik. Eğer bu gerçekten bizim objektif hususumuz ise belli durumlarda bayrağı selamlamanın, 4 Temmuz'da barış dağıtmanın ötesinde yerli geçmişimizin maddi kalıntılarını muhafaza eden büyük tarih müzelerin incelenmesiyle amaca daha iyi ulaşıp ulaşılmayacağı en azından açık bir sorudur. Tarihimizin gelişmeyi basitten karmaşığa yaşam biçimlerine göstermek gibi bir amacı varsa elbette ki tarih müzesi diğer araçlardan daha iyi bu gelişmeyi gösterir.

Kamu ulusal hayatımız olarak adlandırdığımız kombine ürün, müze aracılığıyla bilinebilecek bileşen parçalarına sahiptir. Hayatımızda ayırt edici olan pek çok şey çoktan geçmişte kaldı ve çok çabuk geçiyor. New England okul binası, Güney plantasyon tarlaları, erken malikâne evi, sınır görevlisinin kütükten kabini, kereste kampı, kütük ev, kerpiç kulübe işte bunlar gelecekte geçmişimizi doğru şekilde anlamamız için nelerin korunması gerektiği ile ilgili önerilerdir. İcatlar ev hayatımızı değiştirdi. Kulübenin merkezindeki bireysel açık ateş bir tarafta pişirme amacıyla elektrik alanı olarak diğer yanda ısı temini için merkezi ısıtma şirketine, çam budağı akkor ışığa, bireysel el fenerleri şehir sokaklarını aydınlatmak için belediye sistemlerine, ev sarnıcı ve pompası belediye su işlerine doğru gelişti. Büyük demir kaplar ve şöminelerdeki piriç pişirme kaldıraçları yerlerini emaye tencere ve ısıtma kaplarına verdiler. Daldan yapılan yataklar sünger yataklara dönüştü. Yer yatağından metal karyolaya geçildi. Ev yayıkları halk mandıralarına dönüştü. Evdeki çırık yün fabrikası olarak gelişti. Kanıtlar, eğer tarih müzesinde gelecek için korunmazsa, ev hayatımızın maddi boyutu sadece bir gelenek olacaktır.

Geçmişimize daha yakın meraklar ulusal hayatımıza giren etnik unsurlarla ilgilenmektedir. Aynı zamanda bizim için günümüz Amerika'sını Amerika yapan yabancı maddi kalıntıları da koruyacak olan da tarih müzeleridir. İngiliz mobilyaları, Hollanda ev eşyalarını, Fransız çinileri, Alman oyuncakları, İsviçre nakışını, İtalyan dantelleri, İsveç tekstillerini ve belirgin bir şekilde ulusal olan ve bugün Amerikan yaşamının bir parçası olan diğer bütün maddi kalıntıları tarih müzesinde inceleyebiliriz.

Tarih müzesi farklı bir eğitim gücüdür de. Kişilerin çoğu bütün süreçlerle ilgilenir ve müzenin sunduğu avantajlar, vitrinlerinde şapka yapımının, kilim dokumanın, daktilo şeridi üretiminin ardışık aşamalarıyla ilgili reklamlarıyla ticarethanelerinde ilgisini çeker. Her yerde köken araştırmalarına büyük ilgi vardır. Çocuk tohum ekmek için kazar, belirlediği kesimle, biyoloğun hevesli ümidiyle hayatın gizemini

keşfedecektir. Hareketlerinin sırrını anlamak için saat ve dikeş makinasının parçalar ve imalatçılar da genellikle eğitimciden önce bu arzunun ticari olasılığını bilir ve saatleri ayrılıp bir araya getirilebilecek şekilde yapar. İşte kökenlerini anlamaya yönelik bütün bu işlerin yönetilebildiği en etkili mekân tarih müzesidir. Gerçekten de eğitim mekânı olarak tehlikeleri vardır. Klasik edebiyat eserleri dolaylı söylem ve gramer yapılarını incelemek için ya da üniversiteye giriş sınavlarını geçmek için bir araç olarak kullanıldığında sıklıkla anlamını yitirir. Müzeyi eğitim sistemimizin bir parçası yapma doğrultusundaki akıma karşı çıktığımızda Parthenon ve Forum'u benzer bir kader beklemeyebilir mi? Lise öğrencilerinin Konstantin Takı'nın yüksekliğini ve genişliğini karşılaştırmaları istendiğinde, belli koleksiyonların hataları not edildiğinde, Milo Venüsü'nün ve Medici Venüsü'nün değerlerine ilişkin karar verildiğinde, Parthenon'un en güzel parçasının ne olduğu belirtildiğinde, tehlike yakın görülebilir. Oysa müzenin bu tarz kullanımı yanlış bir eğitim sistemine aittir ve makul bir eğitim sistemi ile bağlantılı kullanıldığında avantajlarına karşı militan olmamalıdır.

Eğer tarih müzesinin gerçek bir eğitimsel gücü varsa ulusal hayatımızın başlangıcını gösteren maddi kanıtları korumak için izlenecek en iyi ilke ile ilgili önemli bir soru ortaya çıkmaktadır. Yine bu noktada sergiler doğal çevreye mümkün oldukça uygun olarak tasarlandığında müzelerin değer kazandığını da bize gösteren İskandinavya'dır. Bir kitap bir yerden bir yere taşındığında hiçbir değer kaybetmez. Geçmişte müze yöneticileri, geçmiş hayatın anıtsal kaynakları ile ilgili olarak aynı ilkenin geçerli olduğuna dair bir inançla hareket ettiler. Fakat günümüzde tarih müzesinin yönetim biriminin yapabileceği en değerli hizmetin dünyanın değişik yerlerinden örneklerin bir araya getirilmesi değil, eşyaların bulunduğu yerde bulunduğu şekilde bırakması gerektiğini anlamaya başladık. Seyrek olmayan bir şekilde tek nesnelerin araştırmada çok küçük ya da hiçbir değeri yoktur. Aynı türden pek çok nesnenin karşılaştırılması gerekir. Central Park'taki Mısır Obelisk'i bir merak nesnesidir ve belki de Bunker Hill Anıtı (Boston'da) da Sahara Çölü'ne çekilip yerleştirilse bir ölçüde ciddi çalışmalara hizmet eder. Fakat kitap kendi içinde tamamsa da bir müzedeki çok değişik örnek, -her bir eşya kendi içinde tam olsa da- diğer örneklerle birlikte yerleştirilebilecek tek bir kelimedir. Böylece kelimeler örneklerde cümleleri oluşturur, bu cümleler de örnekler kitabında birleşir, işte bu kitabın adı "müze"dir. Thomas H. Huxley'in (1825-1895) tanımladığı gibi müze, "nesneler için bir danışma kütüphanesi" olur. Müze bugün pek çok yerde olduğu gibi ülke, yaş ya da cinsiyet sınırlaması bilmeden toplama tutkusundan dolayı vardır. "Doğal merak duyulan nesneler", "Doğal nadirlikler" her bilinen iklimden bir araya getirilir. Alımlarıyla az ya da çok uygun binalara konulur. Bugün kendi ulusal ve yerel geçmişimizdeki canlılığı kendi doğal çevresi içinde korumanın önemi üzerine daha fazla önem vermemiz gerekiyor. Her eyalet sınırları içinde bir zamanlar bulunan hayat türlerinin ve mesleklerin maddi kalıntılarını yerinde (in situ) koruyabilirse, geçici sergilere harcanan daimî tarih müzesi kanalına dönüştürülebilirse öyle görünüyor ki Amerika'yı yapmış giden şeyler hakkında

büyük bir takdir uyandırabiliriz. Tamamlayıcısı açık hava müzesiyle tarih müzesi bugün İskandinavya’da yapılmıştır. Yakında Amerika’ya neden gelmesin!

KAYNAKÇA

Murray, D. (1904). *Museums, their history and their use. With Bibliography and List of Museums in the United Kingdom*. Glasgow: James MacLehose and Sons.

Spencer, H. (1861). *Education: Intellectual, Moral Physical*. New York: D. Appleton and Company.

Türkiye’de Çağdaş Sanat Koleksiyonculuğu

Ebru Nalan SÜLÜN

(Kritik Eden: Ceren KARADENİZ)

GİRİŞ

Ebru Nalan Sülün tarafından kaleme alınan “Türkiye’de Çağdaş Sanat Koleksiyonculuğu” isimli kitap Türkiye’de 1980’li yıllardan sonra liberal ekonomiye paralel bir gelişim gösteren koleksiyonculuğun gelişimine odaklanmıştır. Özellikle 1990’lı yıllarda yayınlar ve sergiler yoluyla öne çıkan çağdaş sanatın Türkiye’deki gelişiminin izini koleksiyonculuktan başlayarak süren Sülün, koleksiyonculukla başlayıp müze kurulumuyla sonlanan bu sürecin tarihçesini gözler önüne sermek amacıyla çalışmasını Osmanlı İmparatorluğu yıllarına dek uzandırmaktadır. “Türkiye’de Çağdaş Sanat Koleksiyonculuğu” isimli çalışma yazarın doktora tezinin daha ulaşılır ve okunur olmasını sağlamak amacıyla kitap haline getirilmiştir.

Tür: Yayın Kritiği

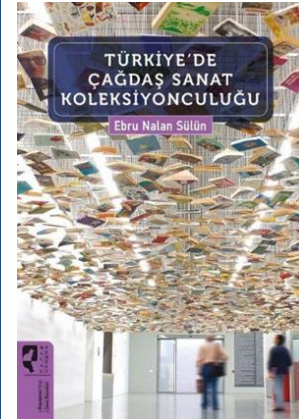
Yayın Süreci

Gönderim: 10.11.2019

Kabul: 29.11.2019

Yayınlanma: 29.11.2019

Eser Kapağı:

İncelenen Eser Bilgileri

Basım Evi: Hayalperest Yayınevi

Basım Yılı: 2019 (1. Basım)

Basım Yeri: İstanbul

Sayfa Sayısı: 387

Önerilen Atıf

Karadeniz, C. (2019). Türkiye’de çağdaş sanat koleksiyonculuğu, Ebru Nalan SÜLÜN. [Yayın Kritiği]. *Uluslararası Müze Eğitimi Dergisi*, 1(1), 89-92.

Eser Sahibi Bilgisi

Yazar, Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sanat Yönetimi Anabilim Dalı’nda Doktor Öğretim Üyesi olarak çalışmaktadır.

Yazar Bilgisi

Yazar, Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzecilik Bölümü’nde Doktor Öğretim Üyesi olarak çalışmaktadır.
ceren_blacksea@hotmail.com, *Orcid ID:* 0000-0001-5773-8557

DEĞERLENDİRME

Ebru Nalan Sülün tarafından kaleme alınan “Türkiye’de Çağdaş Sanat Koleksiyonculuğu” isimli kitap Türkiye’de 1980’li yıllardan sonra liberal ekonomiye paralel bir gelişim gösteren koleksiyonculuğun gelişimine odaklanmıştır. Özellikle 1990’lı yıllarda yayınlar ve sergiler yoluyla öne çıkan çağdaş sanatın Türkiye’deki gelişiminin izini koleksiyonculuktan başlayarak süren Sülün, koleksiyonculukla başlayıp müze kurulumuyla sonlanan bu sürecin tarihçesini gözler önüne sermek amacıyla çalışmasını Osmanlı İmparatorluğu yıllarına dek uzandırmaktadır. “Türkiye’de Çağdaş Sanat Koleksiyonculuğu” isimli çalışma yazarın doktora tezinin daha ulaşılır ve okunur olmasını sağlamak amacıyla kitap haline getirilmiştir.

Kitabın ilk bölümü Osmanlı İmparatorluğu’ndan Türkiye Cumhuriyeti’ne koleksiyonculuğun tarihine odaklanmaktadır. 1453-1923 yılları arasında Osmanlı sultanlarının politik hedefleri arasında yer alan coğrafi sınırların genişletilmesi sürecinde medeniyeti de geliştirmek adına atılan adımlar, sanatın saraydaki ve padişahların eğitimindeki yeri ile koleksiyonerlik ve müzecilik faaliyetleri açıklanmaktadır. 15. Yüzyıldan itibaren Topkapı Sarayı’nın koleksiyonlarının oluşturulmaya başlanmasına kitapta ayrıca vurgu yapılmaktadır. 16. Yüzyılla birlikte Osmanlı sanatının Avrupalı koleksiyoncularla buluşma öyküsüne de yer veren kitap Avrupalı yerel atölyelerin Osmanlı eserlerini kopyaladıkları dönemleri de ele almaktadır. 17. yüzyılla birlikte Osmanlı İmparatorluğu sınırları içinde saraydan bağımsız olarak da koleksiyonerliğin başladığı bilgisi de kitapta yer almıştır. 18. Yüzyılda etkisi hissedilen Aydınlanma Dönemi, Sanayi Devrimi ve Fransız İhtilali sonucunda gücün ve dengenin değiştiği Avrupa’da yaşanan bu değişimler Osmanlı’nın sanata ve koleksiyona bakış açısını değiştirmiş ve Fransızca çok sayıda eserin Osmanlıca’ya çevrilerek dile kazandırılmasını hızlandırmıştır. 18. Yüzyılda Batılı aristokratların seyahatlerinde ilgi duydukları Doğu uygarlıklarının kültürel değerlerini temsil eden nesnelere ve sanat eserlerini toplamaları yeni nesil koleksiyonculuğu öne çıkarmış; bu durum Osmanlı İmparatorluğu’nu da etkilemiş yeni koleksiyonerlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır.

18. Yüzyılda matbaanın Osmanlı İmparatorluğu’na gelişi ile koleksiyonerlik de etkilenmiş; bu gelişme yayınların ya da sanat albümlerinin çoğaltılmasına olanak sağlamıştır. 19. Yüzyılla birlikte yeni bir Osmanlı İmparatorluğu inşa edilmeye başlanmış ve Avrupa ülkelerinde bulunan kurumsal yapı benimsenmeye başlanmıştır. Açık pazar haline gelen sanat ve sanatçı piyasası kent soylularının ve gayrimüslimlerin ilgisini çekmiştir. Aynı yıllarda padişahların Avrupa ülkelerine gerçekleştirdikleri seyahatlerde edindikleri izlenimler Batı etkisiyle Türk resim sanatının gelişimini sağlamış; koleksiyonların müzelenmesini sağlamıştır. Padişah II. Abdülhamid Kitabın Osmanlı Dönemi’nde bu gelişimi önemli

örneklerle sunmuş olması Türkiye Cumhuriyeti'nde koleksiyonerlik geleneğinin altyapısının nasıl bir tarihi geçmişe ve yapıya sahip olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Osman Hamdi Bey'le birlikte başlayan müzecilik faaliyetlerinin artması, eski eserlere önem verilmesi süreçleri ve müzayedecilik hakkında da ayrıntıların paylaşıldığı bu bölümde ayrıca Osmanlı sanat geleneğinden Cumhuriyet geleneğine geçiş süreçleri de ayrıntılarıyla işlenmiştir.

1923-1950 yılları arasında Erken Cumhuriyet döneminde koleksiyonculuğun başkent Ankara ve İstanbul çerçevesinde nasıl geliştiğinin anlatıldığı bölümde ayrıca, Ankara sanat ortamında açılan yeni nesil sergiler, sergi salonları ve Avrupa'da sanat eğitimi almak için gönderilen Türk öğrencilerin ülkeye hizmetlerine yer verilmiştir. Sırasıyla 1950 – 1990 yılları arasında Çok Partili Dönemde sanat piyasasının siyasi, kültürel ve sosyal gelişmelerden etkilenme biçimi ve bu dönemin sanatçı haklarına, telif haklarına, müzecilik çalışmalarına ve Türk sanatçıların yurt dışındaki tanınırlığına etkisi göz önünde bulundurulmuştur. Liberal politikaların benimsenmesiyle birlikte sanat piyasasının yeniden kurgulanması, sanatçıya ve sanat yapıtına verilen önem ve değerdeki değişimlerin öne çıkması yeni bir dönemi de başlatmıştır. Aynı dönem İstanbul'da ve Ankara'da çok sayıda yeni nesil sanat galerisinin açılmasına sahne olmuştur. Bu galerilerde ünlü sanatçıların ve yeni nesil sanatçıların eserlerinin satılması ve bu eserlerden komisyonların alınması da sanat piyasasının değişimini göstermektedir. Bankaların bu yıllarda sanata yatırım yaptıkları, koleksiyonlar oluşturdukları ve sergi salonları açtıkları izlenmektedir. Yine bu dönemde İstanbul'da çeşitli sanat vakıflarının kurulması önemli kültür ve sanat organizasyonlarının hayata geçirilmesine de vesile olmuştur. Bu vakıfların uluslararası sergileri Türkiye'ye getirmesi sanat piyasasını etkilemiştir. Sülün, bu dönemde sanat derneklerinin kurulduğunu da belirterek derneklerin sanat piyasasının hareketlenmesine katkı sağladığına ilişkin örnekler paylaşmıştır. Bunun yanı sıra sanat yapıtlarının fiyatlarında yaşanan yükselmenin nedenleri ve sonuçları da aynı bölümde irdelenmiştir.

Sanat, 1990'lı yılların başlarında düzenlenen bienaller, sanat temalı çeşitli yayınlar ve sergiler yoluyla daha görünür hale gelmiştir. Aynı yıllarda koleksiyoncuların talep ettikleri eserlerde değişim yaşanmıştır. 2000 yılına kadar yaşanan siyasi ve politik iniş çıkışlardan doğrudan etkilenen sanat piyasası bu yıllarda özel müzeciliğin ivme kazanmasıyla birlikte tekrar hareketlenmiştir. Sülün bu bağlamda bu bölümde ayrıca, sanat müzelerini özel müzecilik hareketlerinin başlamasıyla özdeşleştirmekte ve dünyadaki sanat müzeciliğinin sanat piyasası üzerindeki etkisini irdelemektedir. Türkiye'de çağdaş sanat müzelerinin kurulma çabalarını belgeler ve ilgili referanslarla sunmaktadır. Kitabın 3. bölümü milenyum Türkiye'sinde çağdaş sanat koleksiyonculuğuna ayrılmıştır. 2000 – 2010 yılları arasında gerçekleştirilen sanat girişimleri ve sanat koleksiyonerliğine ilişkin önemli örneklerle yer verilen bu bölümde sanata ilişkin devlet

kurumlarının yerini özel girişimlerin ve uluslararası sanat iş birliklerinin aldığı anlatılmaktadır. Bu iş birlikleri içinde en dikkat çekici olanlar Avrupa Birliği projeleriyle birlikte gerçekleştirilenlerdir. Kültürlerarası iş birliğini gerektiren bu girişimler Türk sanatının ve sanatçısının tanınırlığını artırmıştır. 2000'lerde özellikle İstanbul'daki sanat müzelerinin uluslararası ölçekli sergileri Türk sanat izleyicisiyle buluşturmaları sanata ilişkin toplumsal farkındalığı artırmıştır. Bu farkındalıkla birlikte Sülün'e göre, Türkiye sosyal hayatın merkezi haline gelen müzelerle tanışmaya başlamıştır. Aynı yıllarda Türkiye ilk kez sanatçı müzeleriyle de karşılaşmıştır ve bu durum sanat izleyicilerinin sayısında artış yaşanmasını sağlamıştır.

Kitap 4. Bölümü itibarıyla Elgiz, Sabancı, Eczacıbaşı ve Kıraç koleksiyonlarının 2000-2010 yılları arasındaki gelişme ve müzeleşme süreçlerini ele alarak sanat piyasasını nasıl etkiledikleri incelenmiş ve Osmanlı İmparatorluğu'ndan günümüze sanat koleksiyonerliğinin ve çağdaş sanat müzeciliğinin öyküsü genel bir özetle tamamlanmıştır. Kitap Türkiye sanat piyasasını oldukça geniş bir perspektifle ele almış bir araştırmannın ürünü olarak zengin bir kaynakçaya da sahiptir. Dolayısıyla sanat piyasası, Türk çağdaş sanatı, sanat galerileri ve sanat müzeciliği üzerine araştırma yapanlar, sanat tarihi ve sanat öğrencileri ile sanat ilgilileri için önemli ve bütüncül bir kaynak niteliğindedir.

SONUÇ

Türkiye'de çağdaş sanat koleksiyonculuğunun tarihsel ve ekonomik arka planıyla anlatıldığı kitapta müzecilikle ilgili kuram ve yaklaşımlara da yer verilmiş ve özellikle Türkiye'de özel müzeciliğin durumu sanat müzeleri bağlamında ayrıntılı olarak tartışılmıştır. Kitap küresel hızlı değişimlerin yaşandığı günümüzde Türk sanatının ve sanat müzeciliğinin geldiği noktayı düşünmek ve analiz etmek için ihtiyaç duyacağımız birçok kaynağın profesyonel bir sentezi niteliğindedir ve yakın zamanda 2010 yılından sonraki süreçte sanat piyasasının durumunu sorgulatacak nitelikte araştırma önerilerinde de bulunmaktadır.